

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Diplomová práce

Rozvoj obce Milín a její perspektivy

Bc. Soňa Hájková

© 2023 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Soňa Hájková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Rozvoj obce Milín a její perspektivy

Název anglicky

Development of Milín municipality and its prospects

Cíle práce

Cílem diplomové práce je analýza vývoje vybraných demografických a finančních ukazatelů rozvoje obce a zjištění nejvýznamnějších silných a slabých stránek života obyvatel v základních kategoriích občanské vybavenosti. Součástí práce bude též rozbor realizovaných investic a jejich zdrojů. Na základě provedených analýz budou následně formulovány návrhy a doporučení pro další rozvoj obce. Podkladové údaje budou zjištěny z ČSÚ a dále přímo na příslušném obecním úřadu. Součástí tvorby databáze může být i dotazníkové šetření.

Metodika

Vytvořená databáze bude statisticky vyhodnocena prostřednictvím metod z oblasti časových řad, indexní analýzy a popř. z oblasti analýzy závislosti kvalitativních znaků.

Harmonogram:

Studium odborné literatury a odborných textů: 03/2022-09/2022

Předložení konečné podoby literární rešerše: 9/2022

Sběr dat a jejich analýza: 08/2022-01/2023

Předložení konečné podoby diplomové práce: 02/2023

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

Veřejná správa, státní správa, samospráva, veřejné prostředky, obec, rozvojové programy, dotace, investice, rozpočet obce, demografický vývoj, časová řada

Doporučené zdroje informací

- BERNARD, J. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2011. ISBN 978-80-7419-069-8.
- BLAŽEK, J.– UHLÍŘ, D. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. Praha: Karolinum, 2020. ISBN 978-80-246-4566-7
- HENDL, J. – REMR, J. *Metody výzkumu a evaluace*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1192-1.
- HENDL, J. *Statistika v aplikacích*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0700-9.
- HINDLS, R. *Statistika pro ekonomy*. Praha: Professional Publishing, 2007. ISBN 978-80-86946-43-6.
- HORIZINKOVÁ, E. – NOVOTNÝ, V. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-459-6
- PEKOVÁ, J. – JETMAR, M. – TOTH, P. *Veřejný sektor, teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2019. ISBN 978-80-7598-209-4
- PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů : teorie a praxe*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0.
- WOKOUN, R. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-304-9.

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Marie Prášilová, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra statistiky

Elektronicky schváleno dne 20. 6. 2022

prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 27. 10. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 05. 03. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Rozvoj obce Milín a její perspektivy" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 29.3.2023

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala zejména doc. Ing. Marii Prášilové, CSc. za odborné vedení, cenné rady a vstřícnost v rámci konzultací a zpracování diplomové práce. Dále bych ráda poděkovala vedení obce Milín a jejím zaměstnancům za poskytnutí dat k praktické části práce. Mé poděkování patří také všem občanům Milína, kteří se zapojili do dotazníkového šetření.

Rozvoj obce Milín a její perspektivy

Abstrakt

Náplní této diplomové práce je provedení a vyhodnocení statistických analýz demografických a finančních ukazatelů obce Milín v období 2011–2021, dat dotazníkového šetření a provedení statistických předpovědí demografických ukazatelů, kdy jsou následně formulovány návrhy a doporučení pro rozvoj obce. Obec Milín se nachází ve Středočeském kraji v okrese Příbram, přibližně 60 Km jihozápadně od Prahy.

Prostřednictvím zvolených demografických ukazatelů je posuzován celkový počet obyvatel obce, jejich pohyb a věková struktura. Za pomoci statistických metod jsou dále provedeny předpovědi celkového počtu obyvatel a jednotlivých věkových kategorií pro následující tříleté období. K posouzení hospodaření obce jsou využity ukazatele autarkie, zadluženosti a likvidity a je proveden rozbor příjmů a výdajů. Analytická část práce je vyhodnocena za využití metod z oblasti časových řad a indexní analýzy.

Součástí východisek pro návrhovou část práce je dotazníkové šetření realizované za účelem zjištění spokojenosti obyvatel obce s vybranými oblastmi občanské vybavenosti a směrů rozvoje obce. Na základě dat provedeného dotazníkového šetření jsou vybrány tři vztahy, jejichž závislost je testována pomocí χ^2 testu nezávislosti.

Následně jsou navržena doporučení pro další rozvoj obce, která jsou uspořádána do sedmi tematických oblastí.

Klíčová slova: Obec, Milín, rozpočet obce, hospodaření obce, investice, spokojenost obyvatel, směry rozvoje obce.

Development of Milín municipality and its prospects

Abstract

The content of this thesis is the implementation and evaluation of statistical analyzes of the demographic and financial indicators of the municipality of Milín in the period 2011-2021, the data of the questionnaire survey and the implementation of statistical forecasts of the demographic indicators, when suggestions and recommendations for the development of the municipality are subsequently formulated. The municipality of Milín is located in the Central Bohemia region in the Příbram district, approximately 60 km southwest of Prague.

The total number of inhabitants of the municipality, their movement and age structure are assessed through the selected demographic indicators. With the help of statistical methods, forecasts of the total number of inhabitants and individual age categories for the following three-year period are also made. Indicators of autarky, indebtedness and liquidity are used to assess the management of the municipality, and an analysis of income and expenditure is carried out. The analytical part of the work is evaluated using methods from the field of time series and index analysis.

Part of the starting points for the design part of the work is a questionnaire survey carried out in order to determine the satisfaction of the residents of the municipality with selected areas of civic amenities and directions for the development of the municipality. Based on the data of the questionnaire survey, three relationships are selected, the dependence of which is tested using the χ^2 test of independence.

Subsequently, recommendations for the further development of the municipality are proposed, which are organized into seven thematic areas.

Keywords: Municipality, Milín, municipality budget, economy of the municipality, investments, residents' satisfaction, development directions of the municipality.

Obsah

1 Úvod	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce.....	12
2.2 Metodika	12
2.2.1 Časové řady	12
2.2.2 Demografické ukazatele	14
2.2.3 Finanční ukazatele	16
2.2.4 Závislost kvalitativních znaků	17
3 Teoretická východiska	19
3.1 Veřejná správa	19
3.1.1 Systém organizace veřejné správy	20
3.2 Obec jako základní jednotka územní samosprávy	21
3.2.1 Působnost obce	21
3.2.2 Členění obcí.....	22
3.2.3 Orgány obce	22
3.3 Financování územní samosprávy	24
3.3.1 Rozpočtový proces	25
3.3.2 Struktura rozpočtu obce.....	26
3.4 Koncept místního rozvoje.....	28
3.4.1 Místní ekonomický rozvoj.....	29
3.4.2 Mnohorozměrný rozvoj.....	29
3.4.3 Udržitelný rozvoj.....	30
3.5 Rozvoj obce	30
3.5.1 Územní plánování.....	31
3.5.2 Strategické řízení a plánování rozvoje	31
3.5.3 Financování rozvoje obce.....	32
3.5.4 Aktéři rozvoje obce	35
4 Charakteristika obce Milín	38
4.1 Historie obce	38
4.2 Organizační struktura obce	39
4.3 Vnější vztahy	39
4.4 Místní spolky a zájmová sdružení	40
4.5 Významní zaměstnavatelé	40
4.6 Občanská vybavenost a veřejná infrastruktura	41
5 Analýza dosažených výsledků	45
5.1 Vývoj vybraných demografických ukazatelů	45

5.1.1	Počet obyvatelstva	45
5.1.2	Pohyb obyvatelstva.....	47
5.1.3	Věková struktura obyvatel.....	52
5.1.4	Dlouhodobé vývojové tendence	54
5.2	Hospodaření obce.....	57
5.2.1	Analýza příjmů	59
5.2.2	Analýza výdajů	63
5.2.3	Ukazatele zadluženosti obce.....	67
5.2.4	Ukazatele likvidity.....	71
5.2.5	Vybrané zrealizované investiční akce v období 2011–2021	73
5.3	Vyhodnocení dotazníkového šetření.....	77
5.3.1	Analýza závislosti kvalitativních znaků	88
5.3.2	Silné a slabé stránky základních kategorií občanské vybavenosti.....	91
5.4	Návrhy a doporučení.....	92
6	Závěr	99
7	Seznam použitých zdrojů	103
8	Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratek.....	108
8.1	Seznam obrázků.....	108
8.2	Seznam tabulek	108
8.3	Seznam grafů	108
8.4	Seznam použitých zkratek	109
Přílohy		110

1 Úvod

Území České republiky je členěno na obce a kraje, přičemž na kraje je pohlíženo jako na vyšší územně samosprávné celky a na obce pak jako na základní územně samosprávné celky. K 1. 1. 2022 bylo na území České republiky celkem 6258 obcí. Postavení obcí vychází ze zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), který je definuje jako základní územní samosprávné společenství občanů tvořící územní celek, a zároveň jako veřejnoprávní korporaci disponující majetkem.

Na území České republiky je uplatňován tzv. smíšený systém veřejné správy, z čehož vyplývá, že orgány obou zmíněných územních celků vykonávají jak vlastní samosprávu, tak státní správu na ně delegovanou. V návaznosti na základní právo na samosprávu obcím náleží právo rozhodovat o svém rozvoji. Obce však nejsou aktérem pouze místního rozvoje, ale představují také významného aktéra regionálního rozvoje, protože svým vlastním rozvojem dále determinují rozvoj nejen příslušného regionu, ale také celého státu. Rozvoj obce představuje dlouhodobý a komplexní proces, který z tohoto důvodu vyžaduje koncepční přístup. Každá obec by tak měla mít za účelem vlastního rozvoje zpracovaný koncepční dokument, který by měl být v souladu s územním a finančním plánováním. Rozvojové cíle, priority či opatření obsažené v koncepčních dokumentech by měly být stanoveny na základě analýz a vyhodnocení souvislostí vývoje základních ukazatelů, mezi které lze řadit ukazatele demografické, ekonomické a geografické. Vzhledem k tomu, že rozvoj obce by měl vést ke zvýšení kvality života její obyvatel, je žádoucí obyvatele do plánování, případně i realizace rozvojových aktivit zapojit.

Pro řízení a úspěšnou realizaci rozvoje obce je nezbytné porozumět základním rozvojovým souvislostem a identifikovat silné a slabé stránky včetně rozvojových potenciálů a aktivity a odpovídajícímu výkonu místní samosprávy. V rámci rozvojových aktivit a dosažení tzv. synergického efektu obce často navazují spolupráci jak na meziobecní úrovni, tak s ostatními subjekty daného území.

Náplní diplomové práce jsou statistické analýzy demografických a finančních ukazatelů obce Milín za období 2011–2021, statistické předpovědi a realizace dotazníkového šetření, které umožňuje zapojení obyvatel do plánování rozvojových aktivit. Na základě provedených analýz, předpovědí a dat dotazníkového šetření jsou formulovány takové návrhy a doporučení, které přispějí ke zvýšení kvality života v obci Milín.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je na základě statistických analýz demografických a finančních ukazatelů v období 2011–2021, dat dotazníkového šetření a statistických předpovědí formulovat návrhy a doporučení pro další rozvoj obce Milín. Analýza demografických ukazatelů bude zaměřena na celkový počet, pohyb a věkovou strukturu obyvatel. Analýza hospodaření obce s využitím finančních ukazatelů bude zaměřena na autarkii, zadluženost a likviditu, ale rovněž na rozbor příjmů a výdajů včetně již realizovaných investic. Součástí práce bude realizace dotazníkového šetření za účelem zjištění spokojenosti obyvatel obce s vybranými oblastmi občanské vybavenosti a směrů rozvoje obce.

2.2 Metodika

Teoretická část práce bude zpracována na základě studia odborné literatury a dalších zdrojů, uvedených v seznamu použitých zdrojů. Pro zpracování praktické části práce budou využita data především z Českého statistického úřadu a z archivu Obecního úřadu Milín (závěrečné účty, rozvahy, rozhodnutí o poskytnutí dotace). Vytvořené databáze budou vyhodnoceny za využití demografických a finančních ukazatelů a statistických metod z oblasti časových řad a indexní analýzy. V rámci zpracování dat dotazníkového šetření bude využito metody testování nezávislosti znaků v kontingenční tabulce pomocí χ^2 testu. Ke zpracování dat bude využito programového vybavení MS Excel a TIBCO Statistica 14.

2.2.1 Časové řady

Elementární charakteristiky časových řad

Mezi základní metody analýzy časových řad patří určování elementárních statistických charakteristik, díky kterým je možné pozorovat charakter procesu, který je danou řadou reprezentován. V rámci analytické části práce jsou využity následující elementární charakteristiky časových řad:

- **První absolutní diference** (Δ_t^1) charakterizuje absolutní přírůstek (úbytek) v daném období (t) oproti období předcházejícímu ($t-1$)

$$\Delta_t^1 = y_t - y_{t-1}$$

kde $t = 2, 3, \dots, n$,

- **Koeficient růstu** (k_t) charakterizuje relativní postupnou změnu v časové řadě a vyjadřuje kolikrát (o kolik) se zvýšila (snížila) hodnota časové řady v daném období (t) oproti období předchozímu ($t-1$). Je-li koeficient růstu vyjádřen v procentech, pak se hovoří o tempu růstu.

$$k_t = \frac{y_t}{y_{t-1}}$$

kde $t = 2, 3, \dots, n$,

- **Průměrný koeficient růstu** (\bar{k}) je určen jako geometrický průměr jednotlivých koeficientů (k_t) časové řady a vyjadřuje průměrnou změnu koeficientu za daný časový interval.¹

$$\bar{k} = \sqrt[n-1]{\frac{y_n}{y_1}}$$

Indexní analýza

V analytické části práce je využit následující index:

- **Bazický index** ($I_{1/0}$) porovnává jednotlivé hodnoty časové řady (y_t) oproti základnímu období (y_0).²

$$I_{1/0} = \frac{y_t}{y_0}$$

kde $y_0 =$ základní období.

Konstrukce předpovědi časových řad

Pro predikci celkového počtu obyvatel a počtu obyvatel jednotlivých věkových skupin je použit model využívající index determinace za účelem výběru nejvhodnější trendové funkce, kdy základním postupem k jejich odhadu je metoda nejmenších čtverců.³ Pro předpovědi jsou v diplomové práci využity následující trendové funkce:

¹ HINDLS, R., HRONOVÁ, S., SEGER, J., FISCHER, J. *Statistika pro ekonomy*. 8. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007. s. 252–253.

² SVATOŠOVÁ, L., KÁBA, B. *Statistické metody II*. 1. vyd. Praha: ČZU v Praze, 2017. s. 62–63.

³ HENDL, J. a kol. *Statistika v aplikacích* 1. vyd. Praha: Portál, 2014. s. 68.

- **Lineární trendová funkce:** $T_t = a + bt$
- **Kvadratická trendová funkce:** $T_t = a + bt + ct^2$

kde a, b = parametry;

$$t = 1, 2, \dots, n.$$

Vhodnost modelu trendové funkce je pak posuzována pomocí indexu determinace (I^2), který slouží k syntetickému popisu stupně shody s empirickými údaji. Index determinace nabývá v případě funkční zavislosti hodnoty 1, naopak v případě nezávislosti hodnoty 0. Za nejvhodnější trendovou funkci je pak považována právě ta s nejvyšší hodnotu indexu determinace.⁴

$$I^2 = 1 - \frac{\sum_{t=1}^n (y_t - y'_t)^2}{\sum_{t=1}^n (y_t - \bar{y})^2}$$

kde y_t = hodnoty proměnné y ;

y'_t = hodnota pro i -tý objekt;

\bar{y} = aritmetický průměr empirických hodnot časové řady y_1, \dots, y_n .

Na základě zvolených trendových funkcí jsou pak počítány intervalové a bodové předpovědi extrapolací trendu časové řady. Extrapolace představuje kvantitativní odhad budoucích hodnot dané časové řady, přičemž tyto odhady vznikají prodloužením vývoje z minulosti do budoucnosti. V diplomové práci je počítáno s $\alpha = 0,05$, tedy s 95% intervalem spolehlivosti. Výpočet je proveden v programu TIBCO Statistica 14.

2.2.2 Demografické ukazatele

Demografické ukazatele je možné členit mezi dvě skupiny – ukazatele stavu obyvatelstva a ukazatele pohybu obyvatelstva.

Ukazatele stavu obyvatelstva:

- **Index stáří (IS)** vyjadřuje počet obyvatel starších 65 let připadajících na jednoho obyvatele ve věku do 14 let.⁵

$$IS = \frac{\text{Počet obyvatel nad 65 let}}{\text{Počet obyvatel do 14 let}}$$

⁴ SVATOŠOVÁ, L., KÁBA, B. *Statistické metody II*. 1. vyd. Praha: ČZU v Praze, 2017. s. 46–47.

⁵ Tamtéž s. 82.

- **Index ekonomického zatížení (IEZ)** vyjadřuje poměr počtu seniorů a dětí k počtu obyvatel v ekonomicky aktivním věku.⁶

$$IEZ = \frac{\text{Počet obyvatel ve věku 0–14 let} + \text{Počet obyvatel ve věku 65 let a více}}{\text{Počet obyvatel ve věku 15–64 let}}$$

Ukazatele pohybu obyvatelstva:⁷

- **Hrubá míra úmrtnosti** udává počet zemřelých (M) na 1 000 obyvatel středního stavu (počet obyvatel k 30.6. daného roku). Uvádí se v promile.

$$\text{Hrubá míra úmrtnosti} = \frac{\text{Počet zemřelých}}{\text{Střední stav}} * 1\,000$$

- **Hrubá míra porodnosti** udává počet živě narozených (N) na 1 000 obyvatel středního stavu (počet obyvatel k 30.6. daného roku). Uvádí se v promile.

$$\text{Hrubá míra porodnosti} = \frac{\text{Počet živě narozených}}{\text{Střední stav}} * 1\,000$$

- **Saldo migrace** (migrační přírůstek) udává rozdíl mezi počtem přistěhovalých (I) a počtem vystěhovalých (E).
- **Přirozený přírůstek obyvatelstva** udává rozdíl mezi počtem živě narozených (N) a počtem zemřelých (M).
- **Celkový přírůstek obyvatelstva** udává součet přirozeného přírůstku a salda migrace. $(M - N) + (I - E)$.

- **Intenzita imigrace (i)** udává počet přistěhovalých na 1 000 obyvatel středního stavu. Uvádí se v promile.

$$i = \frac{\text{Počet přistěhovalých}}{\text{Střední stav}} * 1\,000$$

- **Intenzita emigrace (e)** udává počet vystěhovalých na 1 000 obyvatel středního stavu. Uvádí se v promile.

$$e = \frac{\text{Počet vystěhovalých}}{\text{Střední stav}} * 1\,000$$

⁶ ČSÚ: *Index ekonomického zatížení* [online]. [cit. 2022-12-05]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20536468/13-534007a305.pdf/2fe436b5-387b-42ce-b1f3-c0388109fdec?version=1.0>

⁷ SVATOŠOVÁ, L., KÁBA, B. *Statistické metody II*. 1. vyd. Praha: ČZU v Praze, 2017. s. 81–92.

2.2.3 Finanční ukazatele

Ukazatele soběstačnosti:

- **Autarkie na bázi příjmů a výdajů** je specifickým ukazatelem využívaným zejména ve veřejném sektoru pro vyjádření míry soběstačnosti.⁸

$$\text{Autarkie}_{CF} = \frac{\text{Příjmy}}{\text{Výdaje}} * 100 [\%]$$

Ukazatele zadluženosti:

- **Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům**⁹

$$\text{Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům} = \frac{\text{Cizí zdroje}}{\text{Celková aktiva}} * 100 [\%]$$

kde *cizí zdroje* = řádek D. rozvahy;

celková aktiva = řádky A. a B. rozvahy.

- **Zadluženost na jednoho obyvatele**¹⁰

$$\text{Zadluženost na jednoho obyvatele} = \frac{\text{Zadluženost}}{\text{Počet obyvatel}}$$

kde *zadluženost* = součet konečných stavů účtů č. 281, 282, 283, 289, 322, 326, 362, 451, 452, 453, 456, a 457.

Ukazatele likvidity:¹¹

- **Běžná likvidita** vyjadřuje schopnost uhradit krátkodobé závazky prostřednictvím oběžných aktiv.

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktiva}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

- **Pohotová likvidita** vyjadřuje schopnost uhradit krátkodobé závazky prostřednictvím oběžných aktiv, aniž by bylo nutné prodat své zásoby.

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{(\text{Oběžná aktiva} - \text{zásoby})}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

- **Okamžitá likvidita** vyjadřuje schopnost uhradit krátkodobé závazky prostřednictvím nejlikvidnějších prostředků. Jedná se tak o nejpřísnější stupeň likvidity.

⁸ KRAFTOVÁ, I. *Finanční analýza municipální firmy*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2002. s. 103.

⁹ Ministerstvo financí ČR: *Monitoring hospodaření obcí* [online]. [cit. 2022-11-02]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocty/hospodareni-obci/monitoring-hospodareni-obci>

¹⁰ Tamtéž.

¹¹ RŮŽIČKOVÁ, P. *Finanční analýza*. 7.vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2021. s 60–62.

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{Peněžní prostředky}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

kde *oběžná aktiva* = řádek B. rozvahy;

krátkodobé závazky = řádek D.III. rozvahy;

zásoby = řádek B.I. rozvahy;

peněžní prostředky = řádek B.III. rozvahy.

2.2.4 Závislost kvalitativních znaků

Vztah mezi kvalitními znaky, z nichž je alespoň jeden znakem množným, označujeme kontingencí. Závislost mezi kvalitativními znaky lze posuzovat pomocí kontingenčních tabulek, do kterých jsou znaky uspořádány. Pro testování nezávislosti v kontingenční tabulce byl zvolen χ^2 test, který vychází z rozdílu mezi skutečnými četnostmi (n_{ij}) a teoretickými četnostmi (n_{oj}). Základní podmínkou pro použití χ^2 testu je, že podíl teoretických četností (n_{oj}) menších než 5 nesmí být větší než 20 % teoretických četností, přičemž žádná nesmí být menší než 1. V případě, že tato podmínka není splněna, je potřeba vhodně sloučit řádky nebo sloupce kontingenční tabulky.¹²

$$n_{oj} = \frac{n_i n_j}{n}$$

kde n = rozsah souboru;

n_i = okrajový součet řádků;

n_j = okrajový součet sloupců.

Před testováním je potřeba zvolit hladinu významnosti α . Pro výpočty v diplomové práci byla zvolena $\alpha = 5\%$. Dále je potřeba zvolit nulovou hypotézu H_0 , která tvrdí, že neexistuje závislost mezi posuzovanými kvalitativními znaky.¹³ Pro ověření stanovené nulové hypotézy H_0 , je potřeba určit testové kritérium χ^2 .¹⁴

$$\chi^2 = \sum \sum \frac{(n_{ij} - n_{oj})^2}{n_{oj}}$$

kde n_{oj} = teoretické četnosti;

n_{ij} = skutečné četnosti.

¹² SVATOŠOVÁ, L., KÁBA, B. *Statistické metody II*. 1. vyd. Praha: ČZU v Praze, 2017. s. 13–14.

¹³ HENDL, J., REMER, J. *Metody výzkumu a evaluace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2017. s. 240.

¹⁴ SVATOŠOVÁ, L., KÁBA, B. *Statistické metody II*. 1. vyd. Praha: ČZU v Praze, 2017. s. 14.

Testové kritérium je následně porovnáno s kritickou hodnotou $\chi^2_{\alpha (k-1) (m-1)}$, kde k je počet obměn prvního znaku a m počet obměn druhého znaku. V případě, že $\chi^2 > \chi^2_{\alpha (k-1) (m-1)}$, nulová hypotéza vyjadřující nezávislost je zamítnuta. Pro určení síly závislosti mezi znaky je v diplomové práci následně použit Cramérův koeficient kontingence V^{15} :

$$V = \sqrt{\frac{\chi^2}{n(q-1)}}$$

kde n = celkový rozsah souboru;

q = min. (k, m).

¹⁵ Tamtéž, s. 15.

3 Teoretická východiska

3.1 Veřejná správa

Přestože pojem veřejná správa patří mezi základní a klíčové pojmy správního práva, nelze k tomuto pojmu najít žádnou jednoznačnou definici či vymezení. V obecném pojetí lze veřejnou správu vymežit jako správu veřejných záležitostí, jež je vykonávána subjekty veřejné správy a jejich orgány. Správa veřejných záležitostí pak představuje záměrnou, účelovou, kontinuální a organizovanou řídicí činnost ve veřejném zájmu. Za veřejný je považován zájem společný pro většinovou část subjektů dané komunity, např. obce.¹⁶

Z hlediska obcí lze hovořit o tzv. místní veřejné správě, a to jednak ve smyslu činností spojených se spravováním veřejných záležitostí obce a zároveň jako o aktérovi, který organizuje, koordinuje a iniciuje záležitosti obce ve prospěch svých občanů. Veřejný zájem je v tomto případě reprezentován společným zájmem většiny občanů dané obce.¹⁷

Veřejnou správu lze dále vymežit z hlediska organizačního (formálního) a materiálního (funkčního) pojetí. V organizačním pojetí lze veřejnou správu chápat jako soubor subjektů, prostřednictvím nichž je uskutečňována. Tyto subjekty tvoří určitý organizačním systém. Mezi subjekty veřejné správy se řadí stát, včetně subjektů od něho odvozených. Jen stát má však roli originálního nositele veřejné správy. Výkon veřejné správy je státem uskutečňován jak přímo (zvláště prostřednictvím orgánů státní správy), tak nepřímo, kdy jsou práva a povinnosti delegovány na orgány nestátních subjektů (zvláště prostřednictvím územních samosprávných celků). Za další subjekty veřejné správy odvozené od státu lze řadit veřejnoprávní korporace, jež lze členit na územní – obce a kraje; osobní – profesní komory a věcné – dobrovolné svazky obcí (dále jen DSO).¹⁸

Na rozdíl od organizačního pojetí se materiální pojetí vztahuje k obsahu veřejné správy. V materiálním pojetí tak lze veřejnou správu vymežit jako souhrn veškerých správních činností přičitatelných k veřejné moci a zajištění veřejných služeb a úkolů, a to jak na ústřední, tak na místní úrovni.¹⁹

¹⁶ HORZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ, V. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 4. vyd. Brno: Václav Klemm – Vydavatelství a nakladatelství, 2021. s. 11.

¹⁷ MAJEROVÁ, V. a kol. *Český venkov 2008: Proměny venkova*. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2009. s. 53.

¹⁸ WOKOUN, R., MATES, P., KADEŘÁBKOVÁ, J. a kol. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. s. 320–321.

¹⁹ HORZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ, V. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 4. vyd. Brno: Václav Klemm – Vydavatelství a nakladatelství, 2021. s. 13.

3.1.1 Systém organizace veřejné správy

Veřejnou správu lze chápat jako systém složený ze dvou dílčích částí – státní správy a samosprávy. Mezi státní správou a samosprávou existuje takový vztah, kdy státní správa vykonávána v zákonem stanovených případech a zákonem stanoveným způsobem určitou formu dozoru nad činností samosprávy, přičemž se nejedná o podřízenost výkonu samosprávy státní správě.²⁰

Státní správa

Státní správa představuje realizaci výkonné moci státu a vyznačuje se především výkonným, podzákonným a nařizovacím charakterem. Prostřednictvím státní správy jsou plněny především funkce státu a zprostředkovává realizaci státní politiky napříč jednotlivými úseky správy. Jak již bylo zmíněno, výkon státní správy může být uskutečňován přímo, nebo nepřímo. Přímý výkon státní správy je zabezpečován orgány státu nebo ostatními součástmi, a to jménem a v zájmu státu. Vedle toho nepřímý výkon státní správy je zabezpečován orgány nestátních subjektů. Podstatou nepřímého výkonu státní správy je tedy tzv. přenesená působnost, kdy je na nestátní subjekty přenesen zákonem vymezený rozsah výkonu státní správy. Mezi přímé vykonavatele státní správy se řadí prezident, vláda, úřad vlády, ministerstva a jiné ústřední správní úřady, správní úřady s celostátní působností, územní odborné úřady a veřejné sbory. Nepřímými vykonavateli státní správy jsou pak orgány obcí a krajů a subjekty soukromého práva.²¹

Samospráva

V rámci uskutečňování samosprávy dohází k přenosu moci ze státu na odlišné veřejnoprávní korporace, což lze souhrnně označit jako decentralizace veřejné správy. Veřejnoprávní korporace pak mají od státu přenechán určitý okruh záležitostí (jinými slovy působnost), který na samosprávném základě samostatně spravují. Samospráva svou činnost vykonává svým jménem a pomocí vlastních prostředků, tedy nikoliv jménem státu, tak jako tomu je v případě státní správy.²²

²⁰ Tamtéž, s. 16–17.

²¹ PEKOVÁ, J., JETMAR, M., TOTH, P. *Veřejný sektor, teorie a praxe v ČR*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2019. s. 233–238.

²² WOKOUN, R., MATES, P., KADEŘÁBKOVÁ, J. a kol. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. s. 322–324.

Samosprávu lze členit na územní a zájmovou, přičemž územní samospráva se pojí k určitému území a vychází z administrativního členění území státu, zájmová samospráva se naopak pojí k určité lidské činnosti. Zájmovou samosprávu lze dále členit na profesní samosprávu s povinným členstvím (Česká lékařská komora), samosprávu bez povinného členství (hospodářské komory) a akademickou samosprávu vysokých škol.²³

3.2 Obec jako základní jednotka územní samosprávy

Obec představuje základní územně samosprávný celek. Každá část území České republiky (dále jen ČR) náleží k některé obci. K 1. 1. 2022 činil počet obcí na území ČR celkem 6258. Postavení obcí vychází ze zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, který obec definuje jednak jako základní územní samosprávné společenství občanů, které tvoří územní celek vymezený hranicí území, a zároveň jako veřejnoprávní korporaci, která má vlastní majetek. Dle zmíněného zákona obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů a při plnění všech svých úkolů má povinnost chránit veřejný zájem.²⁴

Pro obce jako základní jednotky územní samosprávy jsou charakteristické následující znaky:

- a) *územní základ* – vlastní administrativní území vymezené hranicemi jednoho či více katastrálních území,
- b) *personální základ* – obyvatelé obce,
- c) *právní základ* – právo na vlastní normotvorbu,
- d) *ekonomický základ* – právo na vlastní majetek a hospodaření dle vlastního rozpočtu,
- e) *právní subjektivita* – vystupování vlastním jménem a na vlastní odpovědnost,
- f) *soustava orgánů* – ustavené orgány s rozhodovacími pravomocemi.²⁵

3.2.1 Působnost obce

Jak již bylo zmíněno, v ČR je uplatňován tzv. smíšený systém územní veřejné správy. Působnost obce je tak dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, rozdělena na samostatnou a přenesenou.

²³ KOUDELKA, Z. *Samospráva*. 1. vyd. Praha: Linde, 2007. s. 20–21.

²⁴ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích .

²⁵ KOUDELKA, Z. *Samospráva*. 1. vyd. Praha: Linde, 2007. s. 24.

Samostatná působnost zahrnuje veškeré záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce za předpokladu, že nejsou svěřeny krajům, nejedná o přenesenou působnost a nejsou svěřeny správním úřadům. Jedná se zejména o záležitosti, které vedou k vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a činnosti vedoucí k uspokojování potřeb svých občanů v návaznosti na místní předpoklady a zvyklosti.²⁶

Přenesená působnost představuje státní správu vykonávanou výkonnými orgány obcí (obecní úřad, městský úřad). Tato činnost je podřízena a podléhá kontrole orgánů státní správy a krajského úřadu. Obcím jsou ze státního rozpočtu pravidelně poskytovány příspěvky za účelem zabezpečení činností a úkolů v přenesené působnosti.²⁷

3.2.2 Členění obcí

V návaznosti na působnost obcí lze obce členit podle rozsahu výkonu státní správy v přenesené působnosti:

- a) *obce I. stupně* – obce se základním výkonem státní správy,
- b) *obce II. stupně* – obce s pověřeným obecním úřadem (POÚ),
- c) *obce III. stupně* – obce s rozšířenou působností (ORP).

Dále existují obce s matričním nebo stavebním úřadem stanovené zvláštními předpisy.²⁸

Dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, lze obce klasifikovat následovně:

- a) obce, které nejsou městy,
- b) města,
- c) městysy,
- d) statutární města.

3.2.3 Orgány obce

Orgány obce včetně jejich pravomocí jsou stanoveny zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích. Orgány obce tvoří zastupitelstvo obce, rada obce, starosta a obecní úřad.

Zastupitelstvo obce představuje kolektivní volený orgán. Počet členů zastupitelstva závisí na počtu obyvatel v obci, přičemž nejnižší počet zastupitelů činí 5 a nejvyšší pak 55.

²⁶ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích.

²⁷ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích.

²⁸ KOUDELKA, Z. *Samospráva*. 1. vyd. Praha: Linde, 2007. s. 149.

Členové zastupitelstva jsou voleni v komunálních volbách na dobu čtyřletého funkčního období. Členem zastupitelstva se může stát fyzická osoba starší 18 let se státním občanstvím ČR, která je v dané obci hlášena k trvalému pobytu. Zvolení členové zastupitelstva si mezi sebou dále volí starostu, místostarostu a členy rady obce.²⁹

Zastupitelstvo se schází dle potřeby, však dle zákona o obcích se musí scházet minimálně jedenkrát za tři měsíce, tedy minimálně čtyřikrát ročně. Zasedání zastupitelstva svolává a obvykle řídí starosta, jsou ze zákona veřejná a řídí se schváleným jednacím řádem. Pro schopnost usnášení se je potřeba přítomnost nadpoloviční většiny členů zastupitelstva. Rozhodování zastupitelstva obce se řídí pravidlem nadpoloviční většiny. Z každého zasedání zastupitelstva je nutné zhotovit zápis.³⁰

Výčet práv a povinností zastupitelstva obce je vymezen v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích. Obecně však lze říci, že zastupitelstvo obce má hlavní rozhodovací pravomoci v samostatné působnosti a ve věcech samosprávy.

Rada obce představuje výkonný orgán v samostatné působnosti. Rada obce se volí pouze za předpokladu, že zastupitelstvo obce má minimálně 15 členů. Počet členů rady obce je vždy lichý, přičemž nejnižší počet členů je 5 a nevyšší pak 11. Podmínkou počtu členů rady je, že nikdy nesmí překročit jednu třetinu členů zastupitelstva. Rada obce je tvořena starostou a jeho zástupci. V případě, že rada obce není zřízena, její pravomoci náleží starostovi obce. Rada obce si může zřizovat komise jako své iniciativní a poradní orgány. Výčet práv a povinností rady obce je vymezen v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích.³¹

Starosta je představitelem obce, který obec zastupuje navenek a zároveň představuje statutární orgán obce. Starosta je volen zastupitelstvem obce a za výkon své funkce zastupitelstvu odpovídá. Starosta je zastupován místostarostou, se kterým podepisuje právní předpisy. V obci, kde není zřízena funkce tajemníka, pak jeho úlohu plní právě starosta.³²

Obecní úřad (městský úřad) lze chápat jako administrativní orgán obce, a to z toho důvodu, že vykonává administrativně-organizační činnosti související jak se samostatnou, tak s přenesenou působností. Obecní úřad je tvořen starostou, jenž stojí v jeho čele a místostarostou (případně místostarosty), tajemníkem a zaměstnanci úřadu. Tajemník je jmenován a odvoláván starostou, avšak pouze se souhlasem ředitele krajského úřadu.

²⁹ PEKOVÁ, J., JETMAR, M., TOTH, P. *Veřejný sektor, teorie a praxe v ČR*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2019. s. 251–253.

³⁰ HORZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ, V. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 4. vyd. Brno: Václav Klemm – Vydavatelství a nakladatelství, 2021. s. 168–172.

³¹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích.

³² Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích.

Z hlediska organizační struktury může být obecní úřad rozčleněn na odbory a oddělení. Takové rozčlenění závisí na velikosti obce, rozsahu výkonu samosprávy, ale především na rozsahu výkonu státní správy v přenesené působnosti. Z toho vyplývá, že ne každý obecní úřad je rozčleněn na odbory a oddělení. V praxi se nejčastěji jedná např. o odbor finanční, odbor kultury a sportu, odbor školství a vzdělávání či odbor životního prostředí.³³

Zastupitelstvo může zřizovat **výbory** ve smyslu poradních a iniciativních orgánů. Mezi povinné výbory patří kontrolní a finanční, mezi podmíněné pak výbor pro národnostní menšiny a osadní či místní výbory. Finanční výbor zabezpečuje kontrolu nad hospodařením s majetkem a finančními prostředky obce. Kontrolní výbor pak zabezpečuje kontrolu nad plněním usnesení zastupitelstva a rady obce a nad dodržováním právních předpisů. Výbor pro národnostní menšiny musí být zřízen v případě, že v územním obvodu obce žije alespoň 10 % občanů, kteří se hlásí k jiné než k české národnosti.

Naproti tomu rada obce může ve smyslu iniciativních a poradních orgánů obce zřizovat **komise**. Komise se pak za předpokladu, že jim byl svěřen výkon přenesené působnosti, stávají výkonnými orgány.³⁴

3.3 Financování územní samosprávy

Každý územní samosprávný celek má svůj rozpočet, podle kterého hospodaří a za své hospodaření odpovídá. Rozpočet obce slouží k zabezpečení a financování politiky obce a jeho podstata spočívá v plánovaných příjmech a výdajích. Na rozpočet obce lze pohlížet jako na peněžní fond, bilanci příjmů a výdajů, finanční plán či nástroj sloužící k prosazování cílů municipální politiky. V obecním rozpočtu by tak měly být promítnuty priority a strategie politického vedení a měl by sloužit rozvoji obce a k spokojování potřeb a zájmů obyvatel.³⁵ Pravidla pro vytváření obecního rozpočtu stanovuje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Finanční řízení obce se však dále musí řídit např. zákonem č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti či vyhláškou č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě.

³³ PEKOVÁ, J., JETMAR, M., TOTH, P. *Veřejný sektor, teorie a praxe v ČR*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2019. s. 255–256.

³⁴ ČMEJREK, J. *Obce a regiony jako politický prostor*. 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, 2008. s. 40–41.

³⁵ WOKOUN, R., MATES, P., KADERÁBKOVÁ, J. a kol. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. s. 210–211.

3.3.1 Rozpočtový proces

Za rozpočtový proces je považován soubor činností vykonávaných v jednotlivých fázích finančního plánování a hospodaření obce. Při sestavování rozpočtu je možné využít různých metod – přírůstkový způsob, fixně limitovaný rozpočet, přístup nulové základny, performance budgeting (neboli rozpočtování dle výsledků) či metodu programového rozpočtování. Přestože se v ČR rozpočet sestavuje vždy na jeden kalendářní rok, rozpočtový proces je zpravidla delší, přičemž obvykle zahrnuje období 1,5 až 2 let.³⁶

Mezi fáze rozpočtového procesu se řadí:

- a) analýza minulého období a určení priorit pro nové rozpočtové období,
- b) návrh rozpočtu (finanční odbor),
- c) projednání rozpočtu (rada obce, finanční výbor),
- d) zveřejnění návrhu rozpočtu,
- e) schválení rozpočtu (zastupitelstvo),
- f) zveřejnění schváleného rozpočtu,
- g) plnění a kontrola rozpočtu (finanční odbor, finanční výbor, rada obce, zastupitelstvo),
- h) závěrečný účet (finanční odbor, rada obce, zastupitelstvo),
- i) následná kontrola.³⁷

Rozpočtové provizorium

Nastane-li skutečnost, že k 1. 1. zastupitelstvo obce neschválilo rozpočet na daný rok, hospodaření obce se řídí pravidly pro rozpočtové provizorium schváleného zastupitelstvem. Podle zákona o pravidel rozpočtové odpovědnosti pak nesmí měsíční výdaje překročit jednu dvanáctinu výdajů rozpočtu schváleného pro přechozí rok.³⁸

Střednědobý výhled rozpočtu

Vedle rozpočtu se finanční hospodaření řídí dále střednědobým výhledem rozpočtu, který slouží pro střednědobé finanční plánování obce. Střednědobý výhled rozpočtu je

³⁶PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. vyd. Praha: Grada, 2015. s. 53–58.

³⁷ Tamtéž, s. 63.

³⁸ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

obvykle sestavován na období 2 až 5 let a musí obsahovat alespoň čtyři následující ukazatele: celkové příjmy, celkové výdaje, celkové pohledávky a celkové závazky.³⁹

3.3.2 Struktura rozpočtu obce

Rozpočet obce je, stejně jako jakýkoliv jiný rozpočet, složen z příjmů a výdajů. Obvykle je rozpočet obce sestavován ve dvojím průřezu ve smyslu běžného a kapitálového rozpočtu. Běžný rozpočet je složen z běžných neboli provozních příjmů a výdajů, které se zpravidla opakují. Kapitálový rozpočet je naopak složen z investičních příjmů a výdajů, které se zpravidla neopakují.⁴⁰ Přestože obce v ČR nejsou povinny sestavovat odděleně běžný a kapitálový účet. V praxi jsou v této podobě municipální rozpočty obvykle sestavovány.

Jak běžný, tak kapitálový rozpočet může mít při podoby v závislosti na vyrovnanosti, resp. nevyrovnanosti příjmů a výdajů. Pro vyrovnaný rozpočet je charakteristická rovnost mezi příjmy a výdaji rozpočtu. Přebytkový rozpočet je charakteristický tím, že příjmy rozpočtu jsou vyšší než výdaje. Pro schodkový rozpočet jsou naopak charakteristické výdaje převyšující příjmy. Dle zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, mají obce povinnost schvalovat pouze vyrovnaný a přebytkový rozpočet. Schodkový rozpočet mohou schválit pouze pokud bude možno výši schodku uhradit prostřednictvím přebytků z minulých let nebo návratné finanční výpomoci.⁴¹

Povinností obcí je dodržovat způsoby třídění všech rozpočtových operací dle rozpočtové skladby. Existuje hned několik základních hledisek třídění v rozpočtové skladbě, avšak pro obce je povinné třídění druhové a odvětvové. Dle druhového třídění jsou peněžní operace členěny do celkem osmi tříd, z nichž čtyři jsou třídy příjmové (Třída 1: Daňové příjmy; Třída 2: Nedaňové příjmy; Třída 3: Kapitálové příjmy; Třída 4: Přijaté dotace), dvě výdajové (Třída 5: Běžné výdaje; Třída 6: Kapitálové výdaje) a jedna financující operace (Třída 8: Financování). Tyto třídy jsou dále zahrnují seskupení položek, podseskupení položek, a nakonec jednotlivé položky. Dle odvětvového třídění jsou pak všechny výdaje a vybrané příjmy tříděny do skupin, pododdílů a paragrafů.⁴²

³⁹ VOJTÍŠKOVÁ, M. *Rozpočtové hospodaření pro zastupitele obcí*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2018. s. 8.

⁴⁰ PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. vyd. Praha: Grada, 2015. s. 66.

⁴¹ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 1. vyd. Praha: ASPI Publishing, s.r.o., 2008. s. 186.

⁴² PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. vyd. Praha: Grada, 2015. s. 102–105.

Příjmy rozpočtu

Daňové příjmy zahrnují svěřené daně, sdílené daně, místní poplatky a správní poplatky. V případě sdílených daní se jedná o daně, které jsou vybírány celostátně a následně se rozdělují mezi státní rozpočet, rozpočty krajů a rozpočty obcí. Obce získávají procentuální podíl z celkového objemu na výnosech ze sdílených daní. Pro určení procentuálního podílu obce na výnosech ze sdílených daní je v ČR využíván tzv. nederivační typ přerozdělení těchto výnosů. Určení podílu dle tohoto typu přerozdělení vychází z kombinace kritéria prostého počtu obyvatel obce, přepočteného počtu obyvatel obce pomocí velikostního koeficientu, počtu žáků základních škol obce a rozlohy obce. Mezi sdílené daně se v ČR řadí daň z přidané hodnoty, daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů právnických osob v případě, že plátcem není obec či kraj a daň z hazardních her.⁴³

Svěřené daně jsou stanoveny jednotným způsobem, avšak výnos z těchto daní plyne celý do rozpočtu příslušné obce. Mezi svěřené daně se v ČR řadí daň z příjmů právnických osob, v případě že je plátcem obec a daň z nemovitých věcí. V případě daně z nemovitých věcí lze hovořit o tzv. částečné daňové pravomoci obce, kdy obec může pomocí obecně závazné vyhlášky upravovat výši vybraných koeficientů, což ve výsledku ovlivňuje výši daně, a tedy i výnos plynoucí obci.⁴⁴

Daňové příjmy dále zahrnují příjmy z místních a správních poplatků. Výši místních poplatků si určuje každá obec sama na základě obecně závazné vyhlášky. Při stanovení výše je však nutno respektovat maximální možnou výši daného místního poplatku, jež vychází ze zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích. Obce dle zákona o místních poplatcích mohou vybírat např. poplatek ze psů, poplatek z pobytu či poplatek za užívání veřejného prostranství. Správní poplatky představují úplatu za činnost správních úřadů a jsou upraveny v zákoně č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích.

Nedaňové příjmy zahrnují příjmy z vlastní činnosti, příjmy z odvodů organizací s přímým vztahem, příjmy z pronájmu a pachtu majetku, přijaté výnosy z finančního majetku, přijaté sankční platby či přijaté splátky půjčených prostředků.⁴⁵

Kapitálové příjmy tvoří zejména příjmy z prodeje dlouhodobého majetku (nemovité věci, hmotný dlouhodobý majetek, nehmotný dlouhodobý majetek), příjmy z prodeje

⁴³ Tamtéž, s. 76–77.

⁴⁴ WOKOUN, R., MATES, P., KADEŘÁBKOVÁ, J. a kol. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. s. 219–220.

⁴⁵ Vyhláška č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě.

dlouhodobého finančního majetku (akcie, majetkové podíly, dluhopisy), přijaté peněžní dary či příspěvky na pořízení investičního majetku.⁴⁶

Přijaté dotace představují nenávratně poskytnuté finanční prostředky z veřejného rozpočtu, ke kterým neexistuje protiplnění. Dotace lze obecně členit na běžné (pravidelné, sloužící k financování provozních potřeb) a kapitálové (nepravidelné, sloužící k financování investic), nárokové (pravidelné, obce na ně mají nárok automaticky a nemusejí o ně žádat) a nenárokové (obce musí o dotaci požádat a splnit předepsaná kritéria) a dále na účelové a neúčelové (není sledován účel využití). Vedle dotací ze státního rozpočtu čerpají obce dotace dále ze státních mimorozpočtových fondů, z rozpočtů ÚSC, a fondů EU.⁴⁷

Výdaje rozpočtu

Běžné výdaje tvoří zpravidla výdaje, které se pravidelně opakují, tedy např. výdaje na vlastní provoz městského či obecního úřadu, mzdy a platy, energie, nájemné, komunální služby, bydlení, zajištění veřejných zdravotních služeb, veřejný pořádek, běžné dotace vlastním organizačním složkám či placené úroky.⁴⁸

Kapitálové výdaje jsou naopak zpravidla jednorázové a obvykle spojené s investiční činností obce. Jako příklad kapitálových výdajů lze uvést výdaje na pořízení majetku, nákup cenných papírů, akcií, poskytnuté kapitálové dotace, splátky investičních úvěrů či krytí deficitu běžného rozpočtu.⁴⁹

3.4 Koncept místního rozvoje

Rozvoj v kontextu územních celků lze dle Macháčka souhrnně vymezit jako „*pozitivně hodnocené změny, jež jsou podmíněny efektivním využíváním zdrojů a probíhají za účelem dosahování určitých více či méně specifikovaných cílů*“.⁵⁰

Z hlediska území existuje rozdíl mezi regionálním a místním rozvojem. Regionální rozvoj představuje realizaci rozvoje určitého regionu, kdy na území ČR je spojován především s VÚSC – kraji nebo oblastmi NUTS 2 (tzv. regiony soudržnosti). Naproti tomu

⁴⁶ Vyhláška č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě.

⁴⁷ BINEK, J, a kol. *Synergie ve venkovském prostoru: Aktéři a nástroje rozvoje venkova*. 1. vyd. Brno: GaREP, 2009. s. 80–81.

⁴⁸ Vyhláška č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě.

⁴⁹ Vyhláška č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě.

⁵⁰ MACHÁČEK, J., TOTH, P., WOKOUN, R. *Regionální a municipální ekonomie*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2011. s. 64.

místní rozvoj lze chápat jako rozvoj realizovaný na území menším, než je region, resp. rozvoj pouze v určité části regionu (v určitém místě) a je často spojován s rozvojem obce či města. Na místní rozvoj však nelze nahlížet zcela izolovaně, a to z toho důvodu, že je realizován v území, jež je součástí větších celků. Smysl místního rozvoje tedy nelze spatřovat pouze v rozvoji samotné územní jednotky, ale v rozvoji celého územního celku či systému, jehož je daná územní jednotka součástí.⁵¹

Napříč odbornou literaturou se lze setkat s různými pojetími místního rozvoje, avšak mezi tři základní patří – místní ekonomický rozvoj, mnohorozměrný rozvoj a udržitelný rozvoj.

3.4.1 Místní ekonomický rozvoj

Podstatou místního ekonomického rozvoje je zajištění dlouhodobého souladu mezi fyzickými a lidskými zdroji, jež povede k přiměřené míře nezávislosti.⁵²

Za hlavní cíl ekonomického rozvoje lze považovat zlepšování ekonomického blahobytu komunity prostřednictvím opatření vedoucích k udržování pracovních míst, zlepšování daňové vytiženosti a kvality života. Pro dosahování úspěšného ekonomického rozvoje je potřeba využívat vhodnou strategii, politiku a programy. Pro místní úroveň ekonomického rozvoje je charakteristická integrace různých politik a programů na, díky čemuž dochází ke vzniku synergie, lepší koordinaci a budování partnerství, což ve výsledku vede k podporování investic soukromého sektoru do veřejně prospěšných záležitostí a zkvalitnění místní samosprávy pomocí zapojení místních lidí do přípravy a realizace společné, prorůstové politiky.⁵³

3.4.2 Mnohorozměrný rozvoj

V pojetí mnohorozměrného rozvoje tvoří ekonomické parametry pouze jednu z jeho součástí, jeho další součástí jsou spíše mimoekonomického charakteru. Rozvoj v tomto pojetí je vymezen a hodnocen převážně v mimoekonomických oblastech jako např. bydlení, urbanismus, stavby, využívání půdy, ochrana životního prostředí, technická infrastruktura, dopravní služby, sociální služby či využívání volného času. Rozvojové procesy a cíle spojené s rozvojem jednotlivých mimoekonomických oblastí se vyznačují různorodými

⁵¹ STEJSKAL, J., KOVÁRNÍK, J. *Regionální politika a její nástroje*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 22–23.

⁵² WOKOUN, R., MATES, P., KADERÁBKOVÁ, J. a kol. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. s. 155.

⁵³ STEJSKAL, J., KOVÁRNÍK, J. *Regionální politika a její nástroje*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 24–25.

vzájemnými vztahy. Může se jednat o vzájemnou nezávislost, nebo vzájemné doplnění, podmínění, podporu, konkurenci či dokonce vzájemné vyvolání oportunitních nákladů.⁵⁴

Co se týče pojetí ekonomického místního a mnohorozměrného rozvoje, je třeba poukázat na jejich provázanost. Obě pojetí se vzájemně prolínají, přičemž lze místní ekonomický rozvoj vnímat jako podmínku pro realizaci mnohorozměrného rozvoje.

3.4.3 Udržitelný rozvoj

Pro splnění podmínky vyváženého rozvoje území ČR je důležité zachovat rovnováhu mezi jeho třemi hlavními pilíři – sociálním, ekonomickým a environmentálním. Někdy bývá dodáván i čtvrtý pilíř – institucionální. Pojetí, jež se zabývá touto rovnováhou či souladem, je označován jako **udržitelný rozvoj**. Bruntlandová v publikaci „Naše společná budoucnost“ označuje udržitelným takový rozvoj, který naplňuje potřeby současnosti, aniž by byly narušeny možnosti budoucích generací naplňovat své potřeby.⁵⁵

Dle Maiera pak takto vymezený udržitelný rozvoj zahrnuje jeho dva rozměry – časový a prostorový. Zatímco časový rozměr vyjadřuje mezigenerační zodpovědnost a solidaritu, prostorový rozměr vyjadřuje zodpovědnost a solidaritu mezi různými společenstvími, která sdílejí prostor nejen Země jako celku, ale také kontinentů či regionů.⁵⁶

3.5 Rozvoj obce

V návaznosti na základní právo na samosprávu obcím náleží právo rozhodovat o svém rozvoji. Dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, obec v souladu s místními předpoklady a zvyklostmi pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. V rámci uspokojování potřeb občanů se pak jedná především o oblasti bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.

Obce však nejsou aktérem pouze místního rozvoje, ale představují významného aktéra a také základní stavební kámen regionálního rozvoje, protože svým vlastním rozvojem dále determinují a přispívají k rozvoji celého příslušného regionu. Značnou část projektů

⁵⁴ MACHÁČEK, J., TOTH, P., WOKOUN, R. *Regionální a municipální ekonomie*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2011. s. 68–69.

⁵⁵ BRUNTLAND, H. *Naše společná budoucnost*. 1. vyd. Praha: Academica, 1991. s. 47.

⁵⁶ MAIER, K., a kol. *Udržitelný rozvoj území*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. s. 12.

podporujících regionální rozvoj realizují právě obce a vytváří tak podmínky pro život nejen na vlastním území, ale také v jeho okolí.⁵⁷

Rozvoj obce představuje dlouhodobý a komplexní proces, který je právě pro jeho dlouhodobost žádoucí strategicky řídit a plánovat za využití koncepčního přístupu a řady nástrojů. Dle Binka a kol. lze nástroje obecně členit na administrativní (legislativa, postupy, organizační normy), koncepční (strategie, programy, plány, územně plánovací dokumenty), institucionální (instituce, spolupráce, management), věcné (infrastruktura, prostory), sociálně – psychologické (vzdělání, motivace, komunikace) a finanční (dotace, granty, rozpočet obce). Pro komplexní rozvoj obce je nezbytná jejich provázanost a soulad.⁵⁸

3.5.1 Územní plánování

Územní plánování je regulováno zákonem č. 183/ 2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů. Územním plánováním se rozumí trvalá, systematická a komplexní činnost orgánů územního plánování a stavebních úřadů, vedoucí k naplňování cílů územního plánování. Smyslem územního plánování je zejména koordinace veřejných a soukromých zájmů daného území prostřednictvím navrhování a regulací výstavby včetně určení využití jednotlivých ploch. Při dosahování cílů územního plánování jsou uplatňovány nástroje územního plánování, mezi které patří územně plánovací podklady, politika územního rozvoje, územně plánovací dokumentace (regulační plán, územní plán) a další.⁵⁹

3.5.2 Strategické řízení a plánování rozvoje

Strategické řízení lze charakterizovat jako proces složený z třech základních fází – strategická analýza, návrh strategie a implementace (realizace) strategie. Nástrojem strategického řízení (plánování) jsou koncepční dokumenty.⁶⁰

Základním plánovacím dokumentem obce, zakotveným v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích, je **Program rozvoje obce** (dále jen PRO), v praxi se však lze také setkat s označením strategický plán rozvoje obce. Schvalování PRO je vyhrazeno zastupitelstvu

⁵⁷ BINEK, J., SVOBODOVÁ, H., CHABIČOVSKÁ, HOLEČEK, K., GALVASOVÁ, I. *Rozvojové možnosti obcí*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2010. s. 5.

⁵⁸ BINEK, J. a kol. *Synergie ve venkovském prostoru: Aktéři a nástroje rozvoje venkova*. 1. vyd. Brno: GaREP, 2009. s. 60–61.

⁵⁹ KADEŘÁBKOVÁ, J. PEKOVÁ, J. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2012. s. 104–105.

⁶⁰ WOKOUN, R. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. 1. vyd. Praha: Linde, 2008. s. 430.

obce v rámci samostatné působnosti.⁶¹ Přestože je sestavení a schválení PRO v kompetenci zastupitelstva obce, je nedílnou součástí tvorby také zapojení obyvatel, což se nejčastěji děje formou dotazníkového šetření či diskuzního setkání.

PRO je dokument střednědobého až dlouhodobého charakteru, jehož hlavním smyslem je organizace všeobecného rozvoje obce. Mezi úkoly PRO patří vymezení společných zájmů obce, obyvatel a podnikatelských subjektů včetně místních předpokladů pro realizaci těchto společných zájmů, optimalizace podmínek pro rozvoj bydlení a podnikání v obci a vymezení dlouhodobých záměrů hospodářské, ekologické a sociální politiky obce. PRO slouží jako východisko pro sestavení podnikatelských a investičních záměrů v obci, sestavování rozpočtu obce a vypracování či novelizaci územního plánu.⁶²

Základní strukturu PRO (popř. jiného rozvojového koncepčního dokumentu) lze rozdělit na dvě části – analytickou a návrhovou. Častou přílohou PRO bývá *Plán rozvoje sportu*, který obce od 1.7.2018 povinně zřizují na základě zákona č. 115/2000 Sb., o podpoře sportu.

V návaznosti na PRO bývá zpravidla sestaven další nástroj strategického řízení – **akční plán** (AP), který obsahuje soubor konkrétních projektů vedoucích k naplnění strategických cílů PRO. AP se sestavuje na kratší období než PRO a je potřeba jej pravidelně aktualizovat.

3.5.3 Financování rozvoje obce

Realizace rozvojových projektů je podmíněna finančními možnostmi obce, a proto je zapotřebí zvolit co nejefektivnější způsob finančního řízení a využívání finančních zdrojů (cizích i vlastních). Základními nástroji finančního řízení obce jsou rozpočet obce a střednědobý výhled rozpočtu. Především při sestavování výdajové stránky obecního rozpočtu je z důvodu omezenosti finančních zdrojů žádoucí sestavit hierarchii rozvojových priorit. V rámci finančního řízení obce je dále žádoucí provázanost finančních možností obce s PRO. Pro realizaci rozvoje obce je vedle analýzy a identifikace rozvojových potřeb nezbytná analýza finanční situace obce, resp. analýza zdrojů a následná volba z vhodných možností financování rozvojových aktivit.⁶³

⁶¹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích.

⁶² WOKOUN, R. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. 1. vyd. Praha: Linde, 2008. s. 455–456.

⁶³ WOKOUN, R., MATES, P., KADEŘÁBKOVÁ, J. a kol. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. s. 252–253.

Financování rozvoje obce je možné prostřednictvím zdrojů, jež lze ze své podstaty členit do třech základních skupin – vlastní zdroje, cizí zdroje a partnerské zdroje.

Vlastní zdroje

Vlastními zdroji v oblasti financování rozvoje jsou míněny tzv. volné finanční prostředky, které tvoří tu část rozpočtu obce, která zbude po uhrazení veškerých výdajů spojených s plněním základních funkcí obce, resp. běžných výdajů.

Cizí zdroje lze ze své podstaty dále podrobněji členit na návratné a nenávratné.

Rozvojové a investiční projekty obce jsou málokdy financovány pouze z běžných příjmů a dotací, zpravidla jsou využívány *návratné zdroje*. Tato skutečnost je v podstatě v souladu s teorií veřejných financí, kdy jedním z předpokladů je, že běžné výdaje by měly být hrazeny z běžných příjmů, kdežto kapitálové výdaje by měly být hrazeny z kapitálových příjmů. V praxi se lze setkat se třemi základními typy návratných cizích zdrojů: úvěry od komerčních bank a institucí specializujících se na půjčování územně samosprávným celkům; emise komunálních obligací nebo akcií; návratné půjčky a finanční výpomoci od ostatních subjektů.⁶⁴

Nenávratné cizí zdroje jsou tvořeny především dotacemi a granty, které obecně patří mezi nejvyužívanější finanční nástroje v oblasti rozvoje jak na regionální, tak na místní úrovni. V oblasti rozvoje jsou obcím poskytovány zejména účelové a kapitálové dotace. Ve vztahu k obci může být poskytovatelem účelových dotací určených pro rozvoj obce EU, stát či kraj.⁶⁵

Dotací prostředky na nadnárodní úrovni jsou vypláceny ze strukturálních a investičních fondů (EISF) a dalších tematicky zaměřených nadnárodních fondů EU, přičemž jsou spojeny se spolufinancováním ze strany obce. V programovém období 2021–2027 mohou ÚSC na území ČR čerpat prostředky z fondů EU prostřednictvím jednotlivých operačních programů (dále jen OP) – národních OP, programů přeshraniční spolupráce a programů nadnárodní a mezinárodní spolupráce.

Národní OP jsou tvořeny tematickými – OP Doprava, Integrovaný regionální operační program (IROP), OP Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost, OP Jan Amos

⁶⁴ PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. vyd. Praha: Grada, 2015. s. 94.

⁶⁵ BINEK, J, a kol. *Synergie ve venkovském prostoru: Aktéři a nástroje rozvoje venkova*. 1. vyd. Brno: GaREP, 2009. s. 80–81.

Komenský, OP Životní prostředí, OP Spravedlivá transformace, OP Zaměstnanost +, OP Rybářství, OP Azylového, migračního a integračního fondu, OP Fondu pro vnitřní bezpečnost a jedním servisním – OP Technická pomoc. Jednotlivé OP jsou řízeny příslušnými ministerstvy ČR.⁶⁶

Specifickým programem je Program rozvoje venkova (dále jen PRV), který spadá do Společné zemědělské politiky EU, je financován z Evropského fondu pro rozvoj venkova a řízen Ministerstvem zemědělství. Podpora z PRV je zaměřená na investice za účelem zvýšení konkurenceschopnosti, inovace zemědělských podniků, podporu mladých zemědělců a diverzifikaci ekonomických aktivit ve venkovském prostoru s cílem vytvářet nová pracovní místa a zvýšit hospodářský rozvoj. Prostřednictvím PRV je podporován komunitně vedený místní rozvoj (metoda LEADER) za účelem lepšího zacílení podpory na místní potřeby daného venkovského území a rozvoje spolupráce aktérů na místní úrovni.⁶⁷

ÚSC z území ČR pro svůj rozvoj mohou dále využít prostředky z programů přeshraniční spolupráce (INTERREG Česko – Polsko, Interreg Slovenko – Česko, INTERREG VI-A Rakousko – Česko, INTERREG Bavorsko – Česko a Program spolupráce Sasko – Česko) a dalších programů nadnárodní a mezinárodní spolupráce (Interreg Central Europe 2021–2017, Interreg Danube, Interreg Europe, ESPON a INTERACT). Jednotlivé programy jsou řízeny příslušnými ministerstvy ČR, přičemž koordinací a přípravami programových dokumentů je pověřeno Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.⁶⁸

Na národní úrovni mohou obce čerpat dotace ze státních mimorozpočtových fondů, z kapitoly všeobecné pokladní správy státního rozpočtu, z rozpočtových kapitol některých ministerstev a z grantových programů vyhlašovaných jednotlivými ministerstvy. Dotace na národní úrovni pak slouží jako nástroje, prostřednictvím nichž si státní správa naplňuje stanovené priority a cíle a může ovlivňovat a usměrňovat rozvoj na místní úrovni či vybraných regionů.⁶⁹ Dále mohou obce čerpat dotace z krajských rozpočtů prostřednictvím fondů a programů vycházejících z priorit krajské samosprávy příslušného kraje.

⁶⁶Dotace EU: *Evropské fondy v ČR* [online]. 2022 [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020>

⁶⁷ European Commission: *Agriculture and rural development* [online]. 2022 [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/rural-development_en

⁶⁸ Dotace EU: *Evropské fondy v ČR* [online]. 2022 [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020>

⁶⁹ SMO ČR. *Národní dotační zdroje: Příležitosti pro města a obce.* [online]. 2016 [cit. 2022-08-02]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/getmedia/1644c9f4-c48b-4c8a-a1ff-375ca410aa25/narodni-zdroje-final-web.pdf>

Partnerské zdroje

Stejně tak jako na státní úrovni lze i na municipální úrovni zaznamenat spolupráci ve formě Partnerství veřejného a soukromého sektoru (PPP). PPP je navazováno za účelem využití zdrojů a schopností soukromého sektoru při zajištění veřejných statků či služeb a obvykle se týká rozvoje oblastí dopravy, energií, vodohospodářství či sociálních služeb. PPP projekty nejsou trendem pouze na úrovni obcí, ale napříč celou současnou regionální politikou od 70. let 20. století po současnost. Realizace PPP přispívá vedle efektivnější alokace veřejných prostředků také ke sblížování aktérů soukromého a veřejného sektoru.⁷⁰

3.5.4 Aktéři rozvoje obce

K rozvoji obce je vedle rozvojových nástrojů dále potřeba aktérů, jež rozvoj iniciují. Za aktéry rozvoje území lze v nejširším slova smyslu považovat formalizované instituce, jednotlivce či kolektivní osoby, jež pronikají svými aktivitami do dění na daném území a zároveň jsou součástí daného území. Úrovně aktérů regionálního či rurálního rozvoje lze z hlediska působnosti členit na národní, regionální a lokální (místní neboli obecní).⁷¹

Za nejdůležitějšího institucionálního rozvojového aktéra na místní úrovni lze považovat místní samosprávu, tj. zastupitelstvo. Všestranný rozvoj území patří dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, k nejdůležitějším úkolům samosprávy. Samospráva, a tedy i rozvoj obce, je vykonávána odlišnými způsoby v závislosti na velikosti obce. Především v malých obcích zastupitelstvo obce plní vedle rozhodovací role také roli realizátora rozvojových činností obce a starosta plní roli místního leadera.⁷²

Mezi rozvojové aktéry na místní úrovni lze řadit také obyvatele obce. Pro rozvoj obce jsou vedle ochoty obyvatel zapojit se do dění a života v obci důležitým faktorem vztahy mezi obyvateli na jejichž základě jsou pak společně řešeny problémy a realizovány rozvojové aktivity. Obyvatele obce lze považovat za „ohnisko“ rozvoje obce, neboť požadavky na rozvoj určitých oblastí, investiční akce a zabezpečení různých veřejných služeb se odvíjí od základních charakteristik obyvatelstva (věk, pohlaví, vzdělání, zájmy...)⁷³

⁷⁰BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2020. s. 264.

⁷¹BINEK, J. a kol. *Synergie ve venkovském prostoru: Aktéři a nástroje rozvoje venkova*. 1. vyd. Brno: GaREP, 2009. s. 38–39.

⁷²BERNARD, J. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav AV, ČR, 2011. s. 25–28.

⁷³BINEK, J., SVOBODOVÁ, H., CHABIČOVSKÁ, HOLEČEK, K., GALVASOVÁ, I. *Rozvojové možnosti obcí*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2010. s. 28–29.

Za aktéry lze dále považovat právnické osoby, tvořené občany obce. V praxi se jedná zejména o místní podnikatele, místní neziskové organizace a místní spolky. Mezi nejčastější typy spolků, podílejících se na společenské a kulturní oblasti rozvoje obce, patří dobrovolní hasiči, sportovní spolky, zájmové spolky, národnostní spolky a další.⁷⁴

Formy spolupráce jako faktor rozvoje

Spolupráce představuje nástroj, který umožňuje snadněji a účinněji dosáhnout požadovaných výsledků zejména v oblasti rozvoje obce i celého regionu. Jednou z nejčastějších příčin, vedoucích k navazování spolupráce, je nedostatek finančních prostředků potřebných k rozvoji obcí. Tuto příčinu lze pojmenovat jako tzv. synergický efekt, který označuje dosažení významnějšího výstupu, než kdyby každý subjekt usiloval o dosažení cíle samostatně.⁷⁵

Důvodem, proč je meziobecní spolupráce nezbytná, je že řadu problému lze efektivněji řešit na regionální úrovni. Nejčastější formou *meziobecní spolupráce na regionální úrovni* je vytváření DSO. Činnost DSO je vymezena zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích, a týká se zejména úkolů v oblastech školství, sociální péče, zdravotnictví, kultury, ochrany životního prostředí, technického vybavení či správy majetku.⁷⁶

Obce mohou společně založit novou právnickou osobu – obchodní společnost. Tato forma spolupráce se využívá při společném úkolu obcí, pro jehož splnění je potřeba stabilnější spolupráce. Dále mohou obce vzájemně uzavřít smlouvu ke splnění konkrétního úkolu, jejímž předmětem je pak zajištění konkrétního úkolu spadajícího do samostatné působnosti obcí.⁷⁷

Obec může vedle meziobecní spolupráce navazovat také *spolupráci s ostatními subjekty z území*. Jako typický příklad lze uvést spolupráci prostřednictvím členství v Místní akční skupině (dále jen MAS). MAS spojuje subjekty veřejného i soukromého sektoru, jež působí na příslušném území. Jedná se tedy o spojení fyzických osob, právnických osob, obcí, mikroregionů, nestátních neziskových organizací či občanských sdružení. Podmínkou však je, že na úrovni rozhodování musí být minimálně 50 % zástupců soukromého sektoru a maximálně 50 % veřejného sektoru. Základem pro fungování MAS je iniciativa LEADER

⁷⁴ BINEK, J, a kol. *Synergie ve venkovském prostoru: Aktéři a nástroje rozvoje venkova*. 1. vyd. Brno: GaREP, 2009. s. 54.

⁷⁵ GALVASOVÁ, I. a kol. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. 1. vyd. Praha: Georgetown, 2007. s. 14.

⁷⁶ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích.

⁷⁷ GALVASOVÁ, I. a kol. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. 1. vyd. Praha: Georgetown, 2007. s. 33.

neboli přístup zdola – nahoru (resp. endogenní přístup). Dle tohoto přístupu by veškeré náměty a projekty týkající se rozvoje daného území měly mít původ u subjektů z území (tzn. zdola). MAS se ze své podstaty týká především venkovských regionů, neboť jedním ze základních kritérií pro její vznik je homogenní oblast s počtem obyvatel od 10 000 do 100 000, hustotou obyvatel do 120 obyv./km², včetně měst do 25 000 obyvatel.⁷⁸ S ostatními subjekty z území mohou obce spolupracovat také v rámci mezinárodního programu zavádění zásad udržitelného rozvoje na místní úrovni, označovaného jako místní agenda 21 (dále jen MA 21).⁷⁹ Další formou spolupráce mezi obcí a ostatními subjekty z území jsou již zmíněné PPP projekty.

V rámci *národních struktur* obce mohou být členy zájmových sdružení Svazu měst a obcí ČR či Národní sítě zdravých měst ČR.

Jednou z forem *spolupráce s obcemi jiných zemí* je zakládání přeshraničních impulzivních center (GIZ) za účelem podpory v rámci realizace přeshraničních projektů. Přeshraniční spolupráce může mít také podobu partnerských obcí či měst a tzv. euroregionů, které mohou zahrnovat i teritoriálně rozsáhlé oblasti.⁸⁰

⁷⁸ MAJEROVÁ, V. a kol. *Český venkov 2008: Proměny venkova*. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2009. s. 57–58.

⁷⁹ Místní Agenda 21. *O MA 21*. [online]. 2022 [cit. 2022-08-30]. Dostupné z: <https://ma21.cenia.cz>

⁸⁰ ČMEJREK, J. *Obce a regiony jako politický prostor*. 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, 2008. s. 29.

4 Charakteristika obce Milín

Obec Milín, bývalý městys, se nachází ve Středočeském kraji, přibližně 8 km jihovýchodně od okresního města – Příbrami a 60 km jihozápadně od Prahy (příloha č.1). Území obce Milín se rozkládá podél silnice I. třídy I/4, která spojuje Prahu a západní polovinu Jihočeského kraje. Do katastrálního území obce čítajícího 2 413 ha se vedle části obce – Slivice dále řadí i blízké osady – Buk, Kamenná, Konětopy, Rtišovice a Stěžov. Dle ČSÚ činil k 1. 1. 2022 celkový počet obyvatel obce 2 176, z čehož bylo 1 099 žen a 1 077 mužů. Průměrný věk obyvatel k témuž datu činil 42,2 let.⁸¹

Obrázek 1: Znak obce

Zdroj: Obec Milín

4.1 Historie obce

První písemné zmínky pocházejí z roku 1336, kdy je Milín poprvé uváděn jako tehdejší městečko – oppidum Milen. V tomto období městečko patřilo k hradu Kamýk nad Vltavou, později pak přešlo pod správu hradu Karlštejn. Držitelem karlštejnského léna byl koncem 16. stol. Bedřich Maštovský z Kolowrat. Právě díky jeho přímluvě byla Milínu v roce 1621 císařem Ferdinandem II. přidělena městská práva a výsada použití znaku a pečete. Koncem 18. stol věnovala císařovna Marie Terezie Milín jako vdovský statek Tereziánskému ústavu šlechtičen v Praze. Ještě dříve však lze nalézt nejstarší písemnou zprávu o strategické obchodní stezce, známé též jako Zlatá stezka, procházející Milínem, a to v kupecké listině z roku 906.⁸²

Významným milníkem v historii Milína je nepochybně noc z 11. na 12. května roku 1945, kdy padly poslední výstřely 2. světové války v okolí farní osady Slivice. Německo sice podepsalo bezpodmínečnou kapitulaci již 8. 5. 1945, ale v okolí osady Slivice a městečka Milín probíhaly boje ještě ve dnech 11. a 12. května. V ozbrojeném střetnutí se bojů proti nepříteli zúčastnil partyzánský oddíl Smrt fašismu a také vojska tří frontů Rudé armády. I přes silný odpor nepřítel, v noci z 11. na 12. května, kolem třetí hodiny ranní, utichla u Slivice střelba a došlo k definitivní porážce německé armády.⁸³

⁸¹ ČSÚ: *Věkové složení obyvatel podle pohlaví a základních věkových skupin* [online]. [cit. 2022-08-18]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jspx?_afP=&page=statistiky&katalog=33156

⁸² BAŠTÝŘ, J., TRANTINA, V., VOSTAREK, J. *MILÍN – 900 let na Zlaté stezce*. Obecní úřad Milín, 2001. s. 6.

⁸³ HEJNIC, A. 1995. *Poslední výstřel*. In: *Slivice 1945: Poslední události 2. světové války na Příbramsku*. Okresní úřad Příbram a Obecní úřad Milín. s. 32.

4.2 Organizační struktura obce

Dle rozsahu přenesené působnosti je Milín obcí I. stupně se základním rozsahem přenesené působnosti a s matričním a stavebním úřadem. Nejvyšším orgánem obce je zastupitelstvo, jež je v Milíně 15členné. Mezi výbory zřízené zastupitelstvem patří finanční (5členný) a kontrolní (5členný). Výkonným orgánem obce je rada, jež je 5členná. V obci je zřízená komise pro životní prostředí (4členná) a kulturní komise (4členná). Od roku 2022 je v obci zřízena funkce tajemníka obecního úřadu.

Jak již bylo zmíněno, součástí obecního úřadu je matriční a stavební úřad. Matriční obvod obce Milín tvoří obce Bohostice, Cetyně, Lazsko, Lešetice, Milín, Ostrov, Pečice, Radětice, Smolotely, Solenice, Těchařovice a Vrančice.⁸⁴ Stavebnímu úřadu Milín náleží správní působnost pro obce Bohostice, Bukovany, Cetyně, Chraštice, Klučenice, Kozárovice, Lazsko, Lešetice, Milešov, Milín, Ostrov, Pečice, Radětice, Smolotely, Solenice, Těchařovice, Vrančice, Zalužany, Zbenice a jejich katastrální území.⁸⁵

4.3 Vnější vztahy

V oblasti meziobecní spolupráce na regionální úrovni je obec Milín členem DSO ORP Příbram a Svazku obcí pro vodovody a kanalizace Příbram.

Na regionální úrovni obec dále spolupracuje s ostatními subjekty území, a to prostřednictvím členství v MAS Podbrdsko. Území MASP Podbrdsko tvoří územní celky Milínska, Březnicka, Rožmitálska a Hvožd'anska, přičemž v roce 2022 počet členů MAS činí 56, z čehož obcí je 36.

V rámci národních struktur je obec Milín členem zájmového sdružení Svazu měst a obcí ČR a Spolku pro obnovu venkova ČR. V rámci přeshraniční spolupráce pak Milín spolu s dalšími osmi českými městy a obcemi (Příbram, Všeň, Buštěhrad, Nový Knín, Ptice, Chyňava a Doksy) navázaly přeshraniční spolupráci s italským Svazem obcí Valle di Ledro, a to na základě Dohody o partnerství podepsané v roce 2008.

⁸⁴ Obec Milín: *Matrika* [online]. [cit. 2022-08-21]. Dostupné z: <https://www.milin.cz/obecni-urad/matrika/>

⁸⁵ Obec Milín: *Stavební úřad* [online]. [cit. 2022-08-21]. Dostupné z: <https://www.milin.cz/obecni-urad/stavebni-urad/>

4.4 Místní spolky a zájmová sdružení

Na území obce Milín působí několik spolků a zájmových sdružení, které v současnosti provozují svou činnost a pravidelně pořádají akce, čímž podporují sdružování obyvatel všech věkových kategorií a přispívají ke zvyšování kvality života a rozvoje obce.

- **Spolek Pohádka** – nezisková organizace založená již v roce 1997 pod názvem Klub rodičů a dětí Pohádka. Mezi akce pořádané spolkem patří „Pohádkový les“. Další pravidelně pořádanou akcí spolku ve spolupráci s místní knihovnou (Knihovna Dr. E. Bořického Milín) je „Pochod malých broučků“.
- **Spolek Za Komíny** – nezisková organizace založená s cílem umožnit dětem a mládeži smysluplné využití volného času. Spolek úzce spolupracuje se Základní školou Milín, Spolkem Pohádka a místní knihovnou. Mezi pravidelně pořádané akce patří např. Hromničky či Pochod čarodějnic. Spolek je také spolupořadatelem příměstských táborů.
- **Mateřské centrum Milínek** – spolek založený v roce 2008 za účelem podpory dětí a jejich rodičů, nejen přímo z Milína, ale také okolních obcí. Spolek svým členům vedle široké škály akcí nabízí také možnost využití dětské herny.
- **Místní organizace Svazu tělesně postižených v ČR** – nestátní nezisková organizace s celostátní působností založená za účelem podpory a zastupování zvláštních zájmů a potřeb svých členů. Místní organizace zajišťuje především služby jako odborné sociální poradenství a sociálně aktivizační služby pro zdravotně postižené a seniory. Místní organizace dále nabízí např. členství v Klubu seniorů, cvičení pro ženy, individuální pečovatelskou službu či poradenství při úředních jednáních a uplatnění na trhu práce.

Dalšími zájmovými organizacemi působícími na území obce jsou např. Český rybářský svaz (místní organizace), TJ Sokol Milín, Myslivecké sdružení Milín, Kaktusářský klub, Sbor dobrovolných hasičů Milín, Pěvecký sbor Radost, Základní kynologická organizace Milín, Aktivita klub Milín či Fotbalový klub Milín (TJ Ligmet).

4.5 Významní zaměstnavatelé

Nejvýznamnějším zaměstnavatelem z hlediska počtu zaměstnanců je společnost Primagra, a.s., mezi jejíž hlavní činnosti patří obchodování s rostlinnými komoditami, výroba a prodej krmných směsí a biopaliv a poskytování služeb zemědělským podnikům.

Střediska společnosti je možné nalézt ve středních a západních Čechách, přičemž hlavní sídlo se nachází v Milíně a vytváří pracovní příležitosti pro přibližně 300 zaměstnanců.

Mezi významné zaměstnavatele v obci Milín lze dále zařadit společnost Heli Food Fresh a.s., jejíž hlavní činností je výroba hotových jídel – omáček, příloh a polévek. Tato společnost v současnosti vytváří pracovní příležitosti pro zhruba 50 zaměstnanců.

Dalším významným zaměstnavatelem v obci Milín je společnost Dřevovýroba Wimmer s.r.o., zaměřená na výrobu dřevěných staveb a konstrukcí a služby v oblasti dřevozpracovatelského průmyslu. Společnost vytváří pracovní příležitosti pro přibližně 40 zaměstnanců. V rámci zapojení do rozvoje obce poskytla společnost v roce 2018 střešní latě pro nový krov za účelem rekonstrukce kapličky, která se nachází mezi Lazskem a Kamennou.

Jako další zaměstnavatele, působící v obci Milín, lze zmínit místní zemědělské obchodní družstvo – ZOD 11. květen a.s., místní pobočku STROM PRAHA a.s. či dopravní společnost JPV TRANS s.r.o.

4.6 Občanská vybavenost a veřejná infrastruktura

Školství

Na území obce Milín se nachází jedna mateřská škola – Mateřská škola „U Lesíčka“ Milín. Mateřská škola je tvořena čtyřmi třídami, přičemž celková kapacita činí 100 dětí a v současné době je plně naplněna.

V obci se dále nachází dvoustupňová základní škola, která je z hlediska počtu žáků řazena mezi středně velké venkovské školy. Dle školského rejstříku kapacita milínské základní školy dosahuje 365 žáků. K počátku školního roku 2022/2023 dosahoval celkový počet zapsaných žáků 323, kdy ze srovnání s celkovou kapacitou školy je zřejmá rezerva ve výši 42 míst. Kapacita školní družiny v současnosti činí 120 žáků.

Z oblasti školství a vzdělávání se v obci Milín dále nachází pobočka Základní umělecké školy Jakuba Jana Ryby (ZUŠ JJR), kterou ve školním roce 2022/2023 navštěvuje celkem 152 žáků.

Zdravotnictví

V oblasti zdravotnictví se v obci Milín nacházejí tři lékařské ordinace, z toho dvě ordinace praktického lékaře pro dospělé (MUDr. Renata Pechalová a MUDr. Martina

Půbalová) a jedna ordinace zubního lékaře (MUDr. Marcela Hasmanová). V Kamenné se nachází veterinární ordinace MVDr. Jana Vajce.

Sociální péče

Nejen v Příbrami, ale také na území Milínska poskytuje sociální služby Charita Příbram. Mezi služby zajišťované Charitou Příbram patří provozování denního stacionáře (Příbram, nám. T.G. Masaryka), domácí zdravotní péče, odlehčovací služba, pečovatelská služba, služby pro rodiny s dětmi nově také poradenství pro ukrajinské rodiny. Prostřednictvím milínské pobočky Charity Příbram je také možné pro seniory z Milína zajistit roznášku obědů vařených ve školní jídelně.

Obyvatelé Milína mohou využít terénní sociální službu rané péče poskytovatele EDA cz, jež je členem Asociace Rané péče ČR. Služba rané péče je zaměřena na rodiny s dětmi se zrakovým či s kombinovaným postižením do věku 7 let. Další nabídku v oblasti sociální péče formou denního stacionáře zajišťuje společnost ALKA v Příbrami.

Přibližně 3 km od Milína se nachází Senior centrum Pečičky, které disponuje vedle domova pro seniory také domovem se zvláštním režimem. Celková kapacita Senior centra Pečičky činí 34 lůžek. Další domovy pro seniory v blízkosti Milína se nachází v Příbrami (cca 6 km), Solenicích (cca 15 km), Březnici (cca 13 km) či Rožmitále pod Třemšínem (cca 16 km). Obec Milín v současnosti vlastní 2 pečovatelské byty určené pro osoby, jejichž soběstačnost je snížena věkem či zdravotním stavem.

Služby

Co se týče oblasti obchodů a soukromých poskytovatelů služeb, se v Milíně nachází celkem tři obchody se základním sortimentem potravin a drogistického zboží – Coop, Koloniál Koruna a LS Market. Obyvatelé mají také možnost zakoupit hotová balená jídla v prodejně společnosti Heli Food Fresh či čerstvé maso a uzeniny v místním řeznictví. V Milíně je možné využít služeb restauračních a ubytovacích zařízení, kadeřnických salónů, kosmetických salónů, nehtového studia, tetovacího studia či zakázkové dřevovýroby a čalounictví. Na území obce se nachází také čerpací stanice Silmet a Euro Tank. V oblasti přepravních služeb mohou obyvatelé Milína využít pobočku České pošty a Z-boxu.

Kultura, sport a volnočasové aktivity

V centru obce se nachází kino a kulturní dům, jehož část prostor je využívána jako restaurační zařízení. V obci Milín je každoročně konáno několik kulturně-společenských a sportovních akcí, mezi které patří např. Rybářské závody, Pochod Milínkem, Masopustní průvod, Dobrodružná cesta za pokladem, Výstup na Kozí vrch, Drakiáda, Rozdávání betlémského světla, Zahájení adventu, Pochod broučků či Vynášení Morany.

V roce 2011 byl v obci Milín dokončen projekt vybudování Centra volnočasových aktivit (CVA). Budova CVA, která vznikla přestavbou chátrající sýpky v centru obce, má tři podlaží, přičemž v přízemí se nachází knihovna (pro dospělé) a nízkoprahový klub pro mládež, v prvním patře knihovna (pro děti) a prostory mateřského centra a ve druhém patře pak výstavní (přednáškové) prostory. Celkový počet čtenářů knihovny činil ke konci roku 2021 3 704, což při porovnání s počtem obyvatel ke konci téhož roku – 2 176 – dokazuje skutečnost, že milínská knihovna slouží i čtenářům okolních obcí.

Co se týče sportovního vybavení obce, je obyvatelům k dispozici tělocvična základní školy, 2 fotbalová hřiště, sportovní hřiště (2 antukové kurty, asfaltové hřiště, skate rampa) a nové dětské hřiště v centru bytové zástavby. V roce 2016 byl v Milíně otevřen Adventure golf, který kromě 18 jamek nabízí také koutek pro děti a trampolíny. V Milíně se v současnosti nachází několik sportovních zájmových organizací jako např. Fotbalový klub TJ Ligmet Milín, Škola Taekwon-Do ITF Circle, Fitmami, TJ Sokol Milín či Aktivity klub Milín. Zajímavou alternativou aktivního odpočinku je návštěva naučné stezky milínskými a vrančickými lesy, která nabízí dva různě dlouhé okruhy.

Doprava a dopravní infrastruktura

Území obce Milín se rozkládá podél silnice I. třídy I/4, která spojuje Prahu a jihozápadní Čechy a kopíruje přibližnou historickou trasu již zmíněné Zlaté stezky. Spojení Milína s okresním městem Příbram je zajištěno prostřednictvím silnice I. třídy I/66. S okolními obcemi, je pak Milín propojen zejména prostřednictvím místních komunikací.

Spojení hromadnou dopravou s okolními obcemi a městy zajišťuje přepravní společnost Arriva Střední Čechy s.r.o. Zejména spojení s městem Příbram je na velmi dobré úrovni, autobusové spoje jezdí směr Příbram (a zpět) ve všední dny několikrát za hodinu. Od 12.6.2022 je Milín součástí PID. Společnosti Arriva Střední Čechy s.r.o. a ŠVARCTRANS s.r.o. zajišťují ve všední dny celkem 6 přímých spojů do Prahy a zpět.

Obec Milín je napojena na železniční trať č. 200 Zdice – Protivín. Celkový počet spojů ve všední dny se pohybuje kolem 40 (dohromady v obou směrech). Nevýhodou železniční stanice je vzdálenost zhruba 2 km od centra obce.

Obcí Milín prochází cyklotrasa Vrančice – Příbram, jejíž délka činí přibližně 12 km, přičemž čas dojezdu je přibližně 1 hodina.

Technická infrastruktura

Zásobování obce Milín pitnou vodou je zajištěno napojením na skupinový vodovod Příbram, pro který je využívána voda z vodních nádrží v oblasti Brd a částečně voda z Vltavy. Pouze dvě osady – Rtišovice a Stěžov – jsou zásobeny individuálně.

Obec Milín disponuje kanalizační sítí s nově zrekonstruovanou čistírnou odpadních vod (dále jen ČOV) s kapacitou 2 300 ekvivalentních obyvatel.

Zásobování obce elektrickou energií je zajištěno přívodem vysokého napětí z rozvodny Milín, jež se nachází na pozemku v katastrálním území obce Zbenice (cca 5 km od obce Milín). Přes území obce pak prochází trasa vedení VN 22 kV. Obec disponuje relativně četnou sítí distribučních trafostanic a pro účel zásobování rozvojových ploch pro bydlení není počítáno s vybudováním nových trafostanic.

Co se týče oblasti odpadového hospodářství, jsou na území obce Milín rozmístěny sběrné nádoby na tříděný recyklovatelný odpad (papír, sklo, nápojové kartony) a nádoby pro sběr použitého oleje. Plasty jsou tříděny do pytlů a svoz zajišťují zaměstnanci obce. Svoz sběrných nádob a komunálního odpadu zajišťují Technické služby města Příbram. Četnost vývozů komunálního odpadu si obyvatelé volí sami (týdně, jednou za čtrnáct dní a měsíčně). Obyvatelé obce mají dále možnost zakoupit nádobu na bioodpad včetně jednorázových známek k vývozu. Zpravidla dvakrát ročně obec bezplatně zajišťuje sběr železného, nebezpečného a velkoobjemového odpadu. Kovový odpad a elektroodpad mohou obyvatelé odvézt ke zpracování do sběrného dvora Ligmet, jež se nachází v sousední obci Lazsko.

Bezpečnost v obci

V oblasti požární ochrany se o bezpečnost v obci Milín stará SDH Milín, přičemž jednotky SDH jsou dále zřízeny také v osadách Kamenná, Konětopy, Stěžov a Rtišovice. Bezpečnost v oblasti veřejného pořádku, kriminality a bezpečnosti silničního provozu a provádění trestního a přestupkového řízení zajišťuje v obci Milín obvodní oddělení Policie ČR (OOP Milín).

5 Analýza dosažených výsledků

Analytická část práce je zaměřena především na rozbor vybraných demografických a finančních ukazatelů, a to v obou případech za období 2011–2021.

5.1 Vývoj vybraných demografických ukazatelů

V rámci praktické části práce je posouzen vývoj vybraných demografických ukazatelů v obci Milín za sledované období 2011–2021. Podkladová data pro podrobnější vyhodnocení byla získána z věřených databází ČSÚ. V některých případech jsou využita data z databáze výsledků SLDB realizovaného v roce 2021, případně v roce 2011. Souhrnná tabulka dat o obyvatelstvu je součástí přílohy č. 2.

5.1.1 Počet obyvatelstva

Prvním demografickým ukazatelem je počet obyvatel v období 2011–2021, vždy k 31. 12. Tabulka č. 1 prostřednictvím výpočtu koeficientů růstu vyjadřujícího meziroční změnu v počtu obyvatel a bazického indexu, který porovnává změny v počtu obyvatel v každém roce sledovaného období vzhledem k počtu obyvatel výchozího roku (2011), podrobněji charakterizuje meziroční relativní změny v počtu obyvatel obce Milín.

Tabulka 1: Relativní změny počtu obyvatel v období 2011–2021 a hustota obyv./km²

	Počet obyvatel k 31. 12.	Koeficient růstu	Bazický index	Hustota obyv./km ²
2011	2 186	x	x	91
2012	2 180	0,997	0,997	90
2013	2 170	0,995	0,993	90
2014	2 188	1,008	1,001	91
2015	2 160	0,987	0,988	90
2016	2 153	0,997	0,985	89
2017	2 136	0,992	0,977	89
2018	2 165	1,014	0,990	90
2019	2 155	0,995	0,986	89
2020	2 191	1,017	1,002	91
2021	2 176	0,993	0,995	90
Průměr	2 169	0,9995	-	90

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ

Roční hodnota koeficientu růstu v žádném roce nepřekročila hranici 2 %, z čehož lze usuzovat, že počet obyvatel obce Milín byl ve sledovaném období poměrně stabilní a nedosahoval příliš značných meziročních výkyvů. Stabilitu počtu obyvatel dokládá také průměrný koeficient růstů, kdy průměrný meziroční pokles o 0,05 % lze považovat za nepatrný. Obdobnou stabilitu lze pozorovat i vzhledem k výchozímu období. Z hodnot bazického indexu je zřejmé, že pouze na konci let 2014 a 2020 byl počet obyvatel obce vyšší než na konci roku výchozího. V ostatních letech byl počet obyvatel nižší, přičemž nejnižší oproti roku výchozímu byl v roce 2017, a to o 2,3 %. Pouze v tomto roce tedy hodnota bazického indexu překročila hranici 2 %.

Vzhledem k tomu, že v obci bylo ve sledovaném období dokončeno 43 bytů, by tomu byl příznivější odpovídající nárůst obyvatel tak, aby nedocházelo k tomu, že budou byty neobydlené, resp. obyvatelé tam nebudou mít trvalý pobyt, což by mohlo negativně ovlivnit daňové příjmy obce.

V souvislosti s počtem obyvatel ke konci roku 2021 je potřeba zmínit nepřesnost, kdy koncový počet obyvatel udávaný ČSÚ – tedy 2 176 – neodpovídá změnám v celkovém přírůstku oproti předchozímu roku. Důvodem je to, že od roku 2021 vychází počty obyvatel ze SLDB 2021, kdežto údaje za předchozí roky vychází ze sčítání 2011. To zapříčinilo zkreslení výsledků, kdy i přes kladnou hodnotu průměrného celkového přírůstku (viz dále) je patrný nepatrně záporný průměrný koeficient růstu celkového počtu obyvatel. Příčinou často bývá pohyb cizinců, kteří o změně pobytu v období mezi jednotlivými SLDB neinformují příslušný úřad, a to, že v obci již nemají obvyklý pobyt, se zjistí až v rámci vyhodnocování nového sčítání. Vzhledem k tomu, že údaje o těchto pohybech nejsou známy, nejsou dále uvažovány.

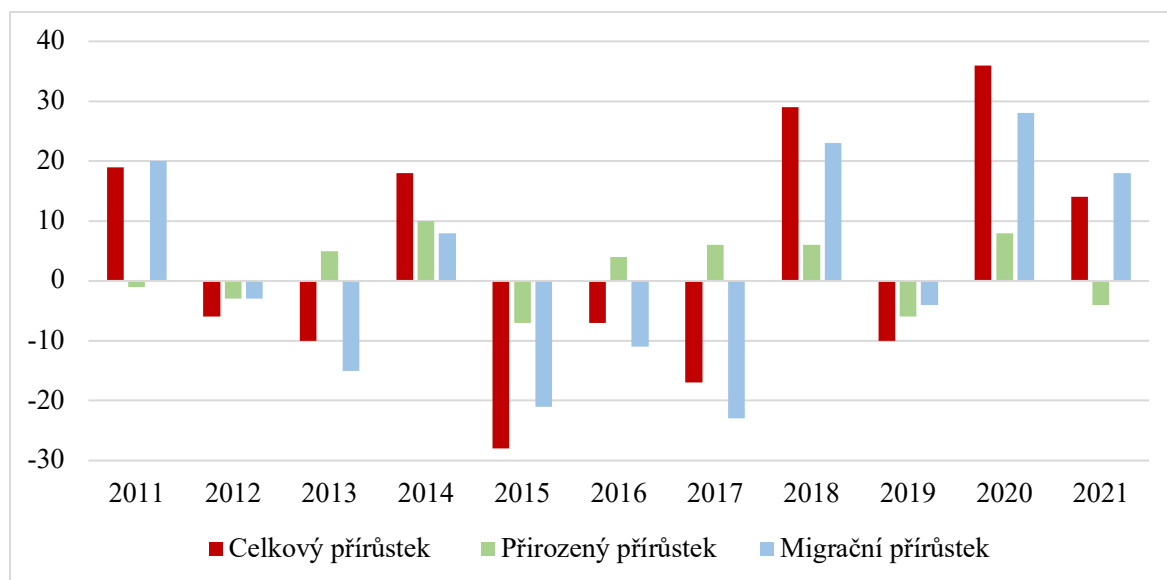
Jako doplňkový ukazatel byla zvolena hustota obyvatel na 1 km². Hustota obyvatel v obci Milín se ve sledovaném období pohybovala v rozmezí 89–90 obyv./km², přičemž v průměru činila 90 obyv./km². V jednotlivých letech tedy nedosahovala výraznějších výkyvů. Ve všech letech sledovaného období dosahovala nižších hodnot jak ve srovnání s hustotou obyvatel v rámci Středočeského kraje, která dosahovala v průměru 123 obyv./km², tak ve srovnání s hustotou obyvatel v rámci celé ČR, která dosahovala v průměru 134 obyv./km² (příloha č.3). Důvodem poměrně nižších hodnot hustoty obyvatel je charakter a zastoupení druhů pozemků v území obce, kdy nejvýznamnější podíly tvoří orná půda – 38 % a lesní pozemky – 35 %, zastavěné plochy a nádvoří pak tvoří podíl 2 %. Dle metodiky OECD, která obce s hustotou zalidnění nižší než 150 obyv./km² řadí mezi

venkovské, je tedy obec Milín možné považovat za obec venkovskou. Tato skutečnost v kombinaci se zvyšující se atraktivitou venkovských lokalit, které se nacházejí v zázemí větších měst, by tak mohla, za předpokladu, že v obci bude dostupné bydlení, přispět k přistěhování nových obyvatel, což by mohlo ve výsledku pozitivně ovlivnit demografický vývoj a strukturu v obci.

5.1.2 Pohyb obyvatelstva

Dalším demografickým ukazatelem je celkový přírůstek, ve kterém je promítnut pohyb obyvatelstva za sledované období 2011–2021. Vývoj celkového přírůstku zachycuje graf č. 1. Souhrnné údaje o pohybu obyvatelstva v obci Milín předkládá příloha č. 2.

Graf 1: Vývoj celkového přírůstku v období 2011–2021

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ

Z grafu č. 1 vyplývá, že u vývoje celkového přírůstku obyvatel ve sledovaném období převládala kolísavá tendence. Celkový průměrný roční celkový přírůstek činil 3,45 osoby, přičemž průměrný roční přirozený přírůstek činil 1,64 osoby a průměrný migrační přírůstek 1,82 osoby (příloha č. 2). Soustavný pokles hodnot celkového přírůstku a zároveň počtu obyvatel je patrný v období 2015–2017, kdy však meziroční změna počtu obyvatel nepřesáhla 2 %. V tomto období celkový přírůstek dosahoval záporných hodnot zejména z důvodu záporných hodnot migračních přírůstků, kdy se v tomto tříletém období z obce vystěhovalo celkem 55 osob i přesto, že v tomto období bylo v obci dokončeno celkem 12

bytů. V roce 2015 byl zaznamenán nejvyšší celkový úbytek obyvatel v celém sledovaném období, a to 28. Vliv na tento pokles měla zejména záporná výše migračního přírůstku, a to 21 obyvatel. Meziroční pokles pokračoval až do konce roku 2017, kdy se v obci nacházelo nejméně obyvatel v celém sledovaném období – 2 136, a zároveň byl zaznamenán nejvyšší pokles oproti výchozímu roku, a to o 50 obyvatel neboli o zmíněná 2,3 %. Důvodem zaznamenaného poklesu počtu obyvatel a záporných hodnot migračního přírůstku byla pravděpodobně situace na místním trhu práce, kdy byl v období 2014–2017 zaznamenán poměrně vysoký podíl nezaměstnaných osob v obci, a to i s porovnáním s krajskou a národní úrovní. V tomto období byl také zaznamenán několikanásobně vyšší počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání nad počtem volných pracovních míst (příloha č. 4). Taková situace samozřejmě nepřivede nové obyvatele, kteří by s novým pracovním uplatněním v obci či okolí hledali také nové bydlení a povede spíše k vystěhování se za pracovním uplatněním jinam.

V následujících letech se situace na trhu práce v obci a okolí vzhledem ke krajskému a celorepublikovému stavu stabilizovala a došlo ke snížení poměru mezi počtem dosažitelných uchazečů a volných míst, což se mohlo projevit i na počtu obyvatel obce, kdy celkový přírůstek spolu s migračním, vyjma roku 2019, nabývaly kladných hodnot. Vliv na stabilizaci situace mělo postupné rozšiřování průmyslové a obchodní zóny v nedaleké Příbrami, která pro část obyvatel obce Milín představuje místo výkonu zaměstnání. V roce 2020 byl zaznamenán nejvyšší celkový přírůstek, a to 36 obyvatel, kdy zároveň svého maxima dosahoval i migrační přírůstek ve výši 28 obyvatel. Tato skutečnost vedla k tomu, že v témže roce se v obci nacházel nejvyšší počet obyvatel – 2 191, a to v celém sledovaném období. Na výši migračního přírůstku mělo vliv vedle 4 dokončených bytů v roce 2020 dále také 8 dokončených bytů v roce 2019, kdy se část jejich obyvatel přihlásila k trvalému pobytu v obci až v následujícím roce, a to z důvodů dokončení bytů a kolaudace až ke konci roku. Je tedy zřejmé, že vliv na počet obyvatel v obci má vedle dostupnosti bydlení také situace na místním trhu práce. Zastupitelstvo obce by se tedy mělo vedle zajištění dostupnosti bydlení snažit např. o podporu malého a středního podnikání, které přinese nová pracovní místa a dojde ke zatraktivnění obce pro nové potenciální obyvatele, a zároveň pozitivně ovlivní daňové příjmy obce, jejichž přerozdělení mj. ovlivňuje počet zaměstnanců s místem výkonu v obci.

Přirozená měna

Za účelem podrobnějšího vyhodnocení přirozené měny (pohybu) obyvatelstva byla provedena analýza počtu narozených a zemřelých včetně vypočtení ukazatelů hrubé míry porodnosti a hrubé míry úmrtnosti. Z tabulky č. 2 je zřejmé, že vyjma let 2011, 2012, 2015, 2019 a 2021 nabýval přirozený přírůstek kladných hodnot a převažoval počet narozených nad zemřelými.

Tabulka 2: Obyvatelstvo dle přirozené měny v období 2011–2021

	Živě narození	Zemřelí	Přirozený přírůstek	Hrubá míra porodnosti (v ‰)	Hrubá míra úmrtnosti (v ‰)
2011	17	18	-1	7,83	8,29
2012	23	26	-3	10,54	11,91
2013	26	21	5	11,94	9,64
2014	26	16	10	11,86	7,30
2015	22	29	-7	10,15	13,38
2016	25	21	4	11,60	9,74
2017	30	24	6	14,03	11,22
2018	26	20	6	12,18	9,37
2019	18	24	-6	8,34	11,12
2020	23	15	8	10,55	6,88
2021	22	26	-4	10,15	11,99
Průměr	23,45	21,82	1,64	10,83	10,08
\bar{k}	1,03	1,02	-	-	-

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ

Hrubá míra porodnosti se ve sledovaném období pohybovala v intervalu 7,83–14,03 ‰, přičemž její průměrná hodnota činila 10,83 ‰, což znamená, že v průměru připadalo každoročně 10,83 živě narozených dětí na 1 000 obyvatel středního stavu. Nejvyšší hodnoty dosahovala hrubá míra porodnosti v roce 2017, kdy se v obci narodilo nejvíce dětí ve sledovaném období, a to 30. Nejnižší hodnoty pak dosahovala v roce 2011, kdy se naopak narodilo nejméně dětí, a to 17.

Hrubá míra úmrtnosti se ve sledovaném období pohybovala v intervalu 6,88–13,88 ‰, přičemž její průměrná hodnota činila 10,08 ‰, což znamená, že v průměru připadalo každoročně 10,08 zemřelých osob na 1 000 obyvatel středního stavu. Nejvyšší hodnoty hrubá míra úmrtnosti dosahovala v roce 2015, kdy v obci zemřelo nejvíce osob, a to 29.

Nejnižší hodnoty pak dosahovala v roce 2020, kdy naopak zemřelo nejméně osob, a to 15. Průměrná hrubá míra úmrtnosti ve sledovaném období dosahovala lehce nižší hodnoty než průměrná hrubá míra porodnosti, což lze i přes lehký rozdíl považovat za pozitivní z hlediska celkového počtu obyvatel obce. Tomuto zjištění odpovídají hodnoty průměrného koeficientů růstu, dle kterých počet živě narozených v průměru rostl o 3 % ročně a počet zemřelých o 2 % ročně. Tempo růstu narozených tedy lehce převyšovalo tempo růstu zemřelých.

Aby však obec neskomírala, je potřeba trend růstu živě narozených dlouhodobě podporovat, což by se ve výsledku mohlo pozitivně odrazit na mládnutí obyvatelstva v obci. Vedení obce by tedy mělo zvážit přijetí opatření pro udržení místních mladých obyvatel v obci či přilákání mladých lidí a rodin k přistěhování.

Mechanická měna

Jak dokládá tabulka č. 3, v letech 2011, 2014, 2018, 2020 a 2021 nabýval migrační přírůstek kladných hodnot, kdy počet přistěhovalých převažoval nad počtem vystěhovalých.

Tabulka 3: Obyvatelstvo dle mechanické měny v období 2011–2021

	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Migrační přírůstek	Intenzita imigrace (v ‰)	Intenzita emigrace (v ‰)
2011	59	39	20	27,18	17,96
2012	53	56	-3	24,28	25,65
2013	29	44	-15	13,31	20,20
2014	52	44	8	23,71	20,06
2015	39	60	-21	17,99	27,68
2016	47	58	-11	21,80	26,90
2017	44	67	-23	20,57	31,32
2018	75	52	23	35,13	24,36
2019	64	68	-4	29,64	31,50
2020	79	51	28	36,24	23,39
2021	71	53	18	32,75	24,45
Průměr	55,64	53,82	1,82	25,69	24,86
\bar{k}	1,02	1,03	-	-	-

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ

Jak je zřejmé z tabulky č. 3, intenzita imigrace se ve sledovaném období pohybovala v intervalu 13,31–36,24 ‰, přičemž průměrná hodnota ukazatele dosahovala 25,69 ‰,

což znamená, že v průměru připadalo každoročně 25,69 přistěhovalých na 1 000 obyvatel středního stavu. Nejvyšší hodnoty dosahoval ukazatel intenzity imigrace v roce 2020, kdy nejvyšší hodnoty dosahoval také počet přistěhovalých. V roce 2020 byly nově dokončeny 4 byty, avšak část obyvatel, kteří např. dokončili a zkolaudovali byt koncem roku 2019, se oficiálně nastěhovali a přihlásili k trvalému pobytu v obci až v následujícím roce, tedy v roce 2020.

Intenzita emigrace se ve sledovaném období pohybovala v intervalu 17,96–31,50 ‰, přičemž průměrná hodnota ukazatele intenzity emigrace za sledované období dosahovala 24,86 ‰ a průměrně tak připadalo každoročně 24,86 vystěhovalých na 1 000 obyvatel středního stavu. Relativně vyšší hodnoty intenzity emigrace nabývala soustavně v období 2015–2017, což jak již bylo zmíněno, mohlo být důsledkem situace na místním trhu práce. Nejvyšší hodnotu pak intenzita emigrace dosahovala v roce 2019.

Z hodnot průměrných koeficientů růstu je však patrné, že počet přistěhovalých rostl lehce pomaleji než počet vystěhovalých. Při zasazení do kontextu stavebního rozrůstání obce, kdy za sledované období bylo nově vybudováno nebo zrekonstruováno celkem 43 bytů v bytových domech či samostatně stojících rodinných domech, by pro obec byl pozitivnější opačný trend. Vzhledem k tomuto počtu bytů by také bylo žádoucí, aby převaha průměrné intenzity imigrace nad emigrací byla znatelnější. K rozrůstání zástavby došlo v daném období jak v oblasti Milína (Kojetín, Slivická ulice, Zahradní ulice), tak v oblasti osad Konětopy, Rtišovice a Stěžov. Jedním z důvodů výstavby a přistěhování je bydlení v obklopení přírodou v kombinaci s bydlením v zázemí většího města – Příbrami. V některých případech se však jednalo o rekreační objekty.

Celkový počet obyvatel v rámci sledovaného období lze ze hlediska meziročních změn i vzhledem k výchozímu roku považovat za relativně stabilní. Stabilitu dokládá i zjištěná skutečnost, že po zprůměrování časových řad nebyly zaznamenány významné rozdíly mezi narozenými a zemřelými ani mezi přistěhovalými a vystěhovalými. Z toho plyne, že obec se nepotýká s problémem vyliďňování. Pro účelné zaměření rozvojových opatření je dále nutné sledovat věkovou strukturu obyvatel obce.

5.1.3 Věková struktura obyvatel

Při analýze věkové struktury obyvatel bývá v praxi obvykle využíváno rozdělení obyvatelstva dle třech věkových skupin: 0–14 let, 15–64 let a 65 let a více. Věkovou strukturu obyvatel obce Milín rozdělenou dle zmíněných věkových skupin za sledované období 2011–2021 a vybrané demografické ukazatele uvádí tabulka č. 4.

Tabulka 4: Věková struktura obyvatel v období 2011–2021

	Počet obyvatel k 31. 12.	Věková skupina						Průměrný věk	IS	IEZ
		Absolutní počet			Relativní vyjádření (v %)					
		0-14	15-64	65 +	0-14	15-64	65 +			
2011	2 186	309	1 563	314	14,14	71,50	14,36	40,8	1,02	0,40
2012	2 180	316	1 537	327	14,50	70,50	15,00	40,9	1,03	0,42
2013	2 170	317	1 517	336	14,61	69,91	15,48	41,2	1,06	0,43
2014	2 188	342	1 498	348	15,63	68,46	15,90	41,2	1,02	0,46
2015	2 160	330	1 477	353	15,28	68,38	16,34	41,6	1,07	0,46
2016	2 153	341	1 450	362	15,84	67,35	16,81	41,8	1,06	0,48
2017	2 136	349	1 409	378	16,34	65,96	17,70	41,8	1,08	0,52
2018	2 165	360	1 405	400	16,63	64,90	18,48	41,8	1,11	0,54
2019	2 155	355	1 398	402	16,47	64,87	18,65	42,1	1,13	0,54
2020	2 191	367	1 400	424	16,75	63,90	19,35	42,1	1,16	0,57
2021	2 176	365	1 386	425	16,77	63,69	19,53	42,2	1,16	0,57
Průměr	2 169	341	1458	370	15,72	67,22	17,05	41,6	1,08	0,49
\bar{k}	1,000	1,017	0,988	1,031	-	-	-	-	-	-

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ

Nejvyšší podíl ve věkové struktuře obce Milín za sledované období 2011–2021 zaujímala skupina obyvatel ve věku 15–64 let, kdy tento se tento podíl pohyboval v rozmezí 63,69–71,50 % a v průměru činil 67,22 % z celkového počtu obyvatel obce. Podíl osob ve věku 0–14 let se pohyboval v rozmezí 14,14–16,77 % a činil v průměru 15,72 %. Podíl osob ve věku 65 let a více se pohyboval v rozmezí 14,36–19,53 % a v průměru činil 17,05 %. Výpočty koeficientů růstu jednotlivých věkových skupin jsou součástí přílohy č. 5.

V rámci celého sledovaného období byla zaznamenána rostoucí tendence počtu obyvatel ve věku 65 let a více, kdy se tento nárůst ročně zvyšoval v průměru o 3,1 %. Tento nepříznivý jev souvisí se stárnutím populace, což dokládá zvyšování průměrného věku v obci. V důsledku toho dochází ke zvýšení potřeby dostupnosti sociálních služeb

zaměřených právě na tuto věkovou skupinu, což mimo lepší dostupnost zdravotní péče znamená také např. možnost volnočasových a společenských aktivit pro tyto obyvatele.

Vyjma let 2015, 2018 a 2019 byla zaznamenána rostoucí tendence také u počtu obyvatel ve věku 0–14 let, a to v průměru o 1,7 % ročně. Rostoucí tendence této věkové skupiny se pak projevuje v obsazenosti místních vzdělávacích zařízeních, kdy, již nyní se obec potýká s převisem zájemců o umístění do místní mateřské školy nad počtem volných míst. Zvyšování počtu dětí, resp. osob v předproduktivním věku napříč sledovaným obdobím však lze vnímat pozitivně a z dlouhodobého hlediska a vlivu na vývoj počtu obyvatel a vývoj věkové struktury obyvatel obce je však důležité, aby se pro ně obec Milín stala atraktivní z hlediska bydlení po jejich osamostatnění. K tomu by mohla přispět podpora startovacího bydlení pro mladé rodiny.

Přestože za sledované období nebyl zaznamenán příliš výrazný rozdíl v zastoupení osob ve věkové skupině 0–14 let a ve věkové skupině 65 let a více, z hodnot průměrných koeficientů růstu je však zřejmé, že počet obyvatel ve věku 65 let a více rostl rychleji než počet obyvatel ve věku 0–14 let. Za účelem omlazení obyvatelstva by z dlouhodobého hlediska byla příznivější převaha skupiny osob ve věku 0–14 let.

Negativně lze vnímat klesající tendenci počtu obyvatel ve věku 15–64 let, kdy počet klesal v průměru o 1,2 % ročně. Vzhledem k rozpětí této věkové skupiny byla pro podrobnější analýzu využita data z databáze SLDB 2021 a 2011, která přináší údaje za pětileté a desetileté věkové skupiny. Z těchto dat byly následně vypočítány bazické pro rok 2021 oproti roku 2011, jež jsou součástí přílohy č. 6. V rámci věkové kategorie 15–64 let byl nejvyšší pokles zaznamenán pro obyvatele desetileté věkové skupiny 30–39 let, a to o 31 %. Velmi značný pokles byl zaznamenán také pro desetiletou věkovou skupinu 20–29 let, a to o 28 %. Tyto věkové skupiny jsou tvořeny mladými lidmi po škole a mladými rodinami, kdy na jejich úbytku pravděpodobně podepsala ne příliš příznivá situace na místním trhu práce v období 2014–2017 a s ní související nedostatek pracovních příležitostí v okolí obce, což vyústilo k vystěhování za lepšími pracovními podmínkami a uplatněním na trhu práce. Úbytek mladých lidí může také souviset s nalezením pracovního uplatnění v místě studia vysoké školy, tedy mimo obec Milín.

Jedním ze sledovaných ukazatelů je průměrný věk. Průměrný věk se ve sledovaném období postupně zvyšoval a nejvyšší hodnoty dosahoval v roce 2021, a to 42, 1 let. Rostoucí tendence průměrného věku je patrná také pro Středočeský kraj a celou ČR. Při srovnání se Středočeským krajem dosahoval průměrný věk v Milíně v celém sledovaném období

vyšších hodnot, avšak ve srovnání s průměrným věkem za celou ČR dosahoval průměrný věk v Milíně napříč celým sledovaným obdobím nižších hodnot.

Mezi další sledované ukazatele patří index stáří (IS) a index ekonomického zatížení (IEZ). Vývoj ukazatele indexu stáří zaznamenal ve sledovaném období rostoucí tendenci, přičemž jeho nejvyšší hodnota dosahovala 1,16, což znamená, že ke konci roku 2021 připadalo 1,16 osoby z věkové skupiny 65 let a více na 1 osobu věkové skupiny 0–14 let. Rostoucí tendence je patrná také pro hodnoty ukazatele indexu ekonomického zatížení, kdy jeho nejvyšší hodnota dosahovala 0,57, což znamená, že ke konci roku 2021 musela 1 osoba v produktivním věku svou práci uživit ještě 0,57 osob se dvou zbylých generací. Rostoucí hodnoty těchto ukazatelů jsou, stejně tak jako v případě ukazatele průměrného věku, způsobené stárnutím obyvatelstva a nepříznivými vývojovými tendencemi věkové struktury obyvatel.

5.1.4 Dlouhodobé vývojové tendence

Pro předpověď dlouhodobého vývoje je možné časové řady zkoumat z hlediska trendu, jež představuje obecnou tendenci zkoumaného jevu za dlouhé období. Trend časové řady může být jak rostoucí, tak klesající, avšak může existovat i časová řada bez trendu. Za účelem určení vývojových tendencí a následné předpovědi budoucího vývoje byly pro každou časovou řadu vybraných ukazatelů posouzeny trendové funkce – lineární, kvadratická, exponenciální, logaritmická a mocninná. Pro každou z funkcí byl vypočten index determinace a dle jeho hodnot byla zvolena nejvhodnější trendová funkce pro předpověď budoucího vývoje dané časové řady. Index determinace nabývá hodnot $<0;1>$ a za vhodnější je považován ten model, který má hodnotu indexu determinace nejvyšší. Pro ukazatel celkového počtu obyvatel dosahoval index determinace nejvyšší hodnoty u kvadratické trendové funkce. Pro ukazatele počtu obyvatel jednotlivých věkových skupin (0–14 let; 15–64 let; 65 let a více) pak dosahoval koeficient determinace nejvyšších hodnot u lineární trendové funkce. Grafická znázornění jednotlivých trendových funkcí jsou součástí příloh č. 7-10.

Tabulka 5: Indexy determinace a trendové funkce vybraných ukazatelů

Ukazatel	Index determinace	Trendová funkce
Celkový počet obyvatel	0,4565	$y' = 2206,570 - 15,352t + 1,188t^2$
Počet obyvatel ve věku 0-14 let	0,9186	$y' = 305,382 + 5,936t$
Počet obyvatel ve věku 15-64 let	0,9465	$y' = 1569,673 - 18,582t$
Počet obyvatel ve věku 65 let a více	0,9836	$y' = 300,636 + 11,546t$

Zdroj: Vlastní zpracování, výpočet Statistica

Tabulka č. 5 zachycuje hodnoty indexu determinace a příslušný předpis trendové funkce pro všechny čtyři vybrané ukazatele. Dále byly pro všechny čtyři ukazatele stanoveny bodové a intervalové předpovědi (dané rozsahem intervalu od nejnižší po nejvyšší předpovídanou hodnotu) pro následující tři roky – 2022, 2023 a 2024, vždy ke konci roku, tak jak předkládá tabulka č. 6. Pro intervalové předpovědi byl zvolen 95% interval spolehlivosti ($\alpha = 5\%$).

Tabulka 6: Předpověď pro vybrané ukazatele pro nadcházející 3 roky ($\alpha = 5\%$)

Ukazatel	Předpověď	2022	2023	2024
Celkový počet obyvatel	Bodová	2 193	2 207	2 224
	Intervalová	(2 145; 2 242)	(2 148; 2 267)	(2 151; 2 298)
Počet obyvatel ve věku 0-14 let	Bodová	377	383	388
	Intervalová	(360; 393)	(365; 400)	(370; 407)
Počet obyvatel ve věku 15-64 let	Bodová	1 347	1 328	1 310
	Intervalová	(1 305; 1 388)	(1 285; 1 371)	(1 264; 1 355)
Počet obyvatel ve věku 65 let a více	Bodová	439	451	462
	Intervalová	(425; 453)	(436; 465)	(447; 478)

Zdroj: Vlastní zpracování, výpočet Statistica

Z interpretace hodnot pro celkový počet obyvatel tedy vyplývá, že celkový počet obyvatel v obci Milín ke konci roku 2022 by měl dle předpovědi provedené na základě dosavadních vývojových tendencí činit 2 193 obyvatel. Neboli se spolehlivostí 95 % bude celkový počet obyvatel obce Milín ke konci roku 2022 nabývat hodnot v intervalu od 2 145 do 2 242 obyvatel. Stejný princip interpretace platí i pro další dva roky a další tři ukazatele. Z provedených předpovědí je tedy patrné, že celkový počet obyvatel by měl v následující třech letech růst, avšak je nutné brát v potaz poměrně nízký index determinace u zvolené

trendové funkce pro celkový počet obyvatel v porovnání s indexy determinace pro trendové funkce zbylých třech ukazatelů. I přesto, že je index determinace nejvyšší pro kvadratickou trendovou funkci, jsou pouze z 45,65 % změny v celkovém počtu obyvatel vysvětleny touto trendovou funkcí.

Další tři modely lze vzhledem k hodnotám indexů determinace považovat za skutečně vypovídající, přičemž za nejkvalitnější lze považovat předpověď počtu obyvatel ve věku 65 let a více, kdy jsou změny v tomto počtu vysvětleny z 98,36 % danou lineární funkcí.

Pro počet obyvatel ve věku 0–14 let a ve věku 65 let a více je pro následující tři roky předpovězena i nadále rostoucí tendence. Tyto vývojové tendence se projeví v obsazení kapacit příslušných zařízení a bude nutné na tyto změny reagovat, v lepším případě připravit potřebné zázemí s předstihem. Naopak pro počet obyvatel ve věku 15–64 let je předpovězena i nadále klesající tendence, což z hlediska věkové struktury obce není příliš optimální.

Na základě provedených předpovědí tedy lze předpokládat zvýšenou poptávku po sociálních a zdravotních službách v obci, jako např. zvýšený zájem o bydlení v domovech pro seniory nebo v bytech s pečovatelskou službou. Součástí majetku obce je v současnosti 2 pečovatelské byty, které jsou obsazené. Nejbližší domov pro seniory disponuje kapacitou 31 lůžek. S ohledem na vývojové tendence by bylo vhodné navýšit počet pečovatelských bytů přímo v obci tak, aby lidé nemuseli opouštět obec a vzdalovat se od svých příbuzných a známých. Dále lze předpokládat, že bude skutečně nutné řešit kapacitu místní mateřské školy, která se již nyní potýká s převisem zájemců nad počtem volných míst. Vzhledem ke klesající tendenci počtu obyvatel v produktivním věku, by bylo vhodné nalézt způsob, jak tento trend zastavit. Obec by mohla vybudovat byty pro mladé začínající rodiny či nabídnout k prodeji pozemky za účelem výstavby rodinných domů, případně se podílet na zasíťování stavebních pozemků v soukromém vlastnictví. Aby však bydlení přitahovalo mladé rodiny nebo bylo atraktivní pro současnou mládež i po osamostatnění, je vedle startovacích bytů a kapacity místních vzdělávacích zařízení potřeba zajistit také odpovídajících možnosti společenského vyžití. K zamezení úbytku obyvatel produktivní generace by mohlo přispět zlepšení podmínek pro malé a střední podnikání (vzhledem k velikosti obce) např. prostřednictvím poskytnutí nevyužívaných prostor ze strany obce, což by se ve výsledku pozitivně odrazilo také na výši daňových příjmů obce.

5.2 Hospodaření obce

Velmi podstatným nástrojem pro zabezpečení chodu obce, prosazování cílů obecní politiky a rozvoje obce je rozpočet obce. V rámci analytické části práce je zpracován rozbor rozpočtu obce za období 2011–2021. Podkladové údaje potřebné k dalšímu zpracování byly čerpány ze závěrečných účtů obce a jejich příloh. Tabulka č. 7 udává souhrnný přehled o hospodaření obce za sledované období 2011–2021 včetně ukazatele autarkie na bázi příjmů a výdajů (A_{CF}). Příjmy a výdaje jsou členěny dle druhového třídění, jež je pro obce povinné.

Tabulka 7: Příjmy, výdaje a ukazatel autarkie na bázi příjmů a výdajů

	Celkové příjmy (v tis. Kč)	Daňové příjmy (v tis. Kč)	Nedaňové příjmy (v tis. Kč)	Kapitálové příjmy (v tis. Kč)	Přijaté transfery (v tis. Kč)	Celkové výdaje (v tis. Kč)	Běžné výdaje (v tis. Kč)	Kapitálové výdaje (v tis. Kč)	A_{CF} (v %)
2011	42 476	17 120	13 591	277	11 488	42 697	27 252	15 445	99,48
2012	46 825	18 301	13 305	444	14 775	40 545	32 458	7 997	115,75
2013	44 933	23 714	13 481	81	7 657	38 942	29 830	9 112	115,38
2014	50 998	24 819	13 473	269	12 437	48 619	29 877	18 742	104,89
2015	58 259	25 774	16 674	389	15 422	51 476	31 267	20 209	113,18
2016	47 737	27 738	12 760	660	6 579	33 430	30 215	3 215	142,80
2017	48 582	30 297	13 217	1 100	3 968	50 982	34 422	16 560	95,29
2018	66 503	32 061	14 230	2 981	17 231	116 297	36 464	79 833	57,18
2019	60 382	36 860	14 444	243	8 835	152 857	44 192	108 665	39,50
2020	123 952	33 782	14 383	0	75 787	90 453	45 715	44 738	137,03
2021	87 239	37 488	20 113	580	29 058	178 708	43 114	135 594	48,82

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce Milín

Za jeden ze znaků efektivního hospodaření obce lze považovat ukazatel autarkie na bázi příjmů a výdajů nabývající hodnoty rovné 100 %, kdy je saldo rozpočtu vyrovnané a obec má takové příjmy, které stačí k pokrytí výdajů. V případě, že však jsou hodnoty ukazatele příliš vysoké, by se vedení obce mělo zaměřit na efektivnější řízení příjmů a výdajů a zvážit zhodnocení volných prostředků. Vyšší hodnoty ukazatel jsou z hlediska delšího časového období pozitivní v případě, že obec spoří na budoucí kapitálové výdaje. V opačném případě, kdy ukazatel nabývá nižších hodnot, je vhodné zjistit příčiny. V praxi

často dochází k situaci, kdy obec nedosáhla plánovaných příjmů nebo časovému nesouladu schválení dotace a skutečným přijetím finančních prostředků na účet obce, což ve výsledku způsobí nižší hodnoty ukazatele neboli záporné saldo. Jak je patrné z tabulky č. 7, v letech 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, a 2020 nabývaly hodnoty ukazatele autarkie hodnot vyšších než 100 %, obec tedy hospodařila s přebytkovým rozpočtem a byla soběstačná. Naopak v letech 2011, 2017, 2018, 2019 a 2021 dosahovaly hodnoty ukazatele nižších hodnot než 100 %, což bylo zapříčiněno zejména výšemi kapitálových výdajů pojících se k investičním aktivitám obce či časovému nesouladu u skutečného přijetí dotačních prostředků. Zejména v letech 2018, 2019 a 2020 byla z těchto důvodů obec výrazněji nesoběstačná. Především v letech 2018–2021 obec realizovala několik náročných investičních akcí, jako je např. zkvalitnění vzdělávací infrastruktury v místní základní škole a snížení energetické náročnosti její budovy či snížení energetické náročnosti bytových domů, což se promítlo na výši kapitálových výdajů obce. Vzhledem k náročnosti investic v kombinaci s typem financování ex-post v případě transferů a dotací, kdy se jedná o následné proplácení výdajů již vynaložených příjemcem, obec využila úvěrů, zejména dlouhodobých, což se dále negativně projevilo na zadluženosti obce.

Nejvyšší hodnoty dosahoval ukazatel autarkie v roce 2020, a to 142,8 %. V tomto roce dosahovaly celkové výdaje nejnižší hodnoty ve sledovaném období, což bylo zapříčiněno útlumem v investičních akcích obce, a tedy nízkou hodnotou kapitálových výdajů. Také v roce 2020 nabýval ukazatel poměrně vyšší hodnoty, a to 137,03 %, kdy v tomto roce dosahovalo saldo rozpočtu nejvyšší kladné hodnoty, a to téměř 33,5 mil. Kč. Vyšší hodnotu ukazatele autarkie zapříčinily zejména přijaté investiční transfery, kdy nejvýznamnější částky tvořily dotace ve z IROP ve výši téměř 68 mil. Kč získané za účelem spolufinancování I. etapy zateplení bytových domů ve vlastnictví obce a zvýšení kvality vzdělávací infrastruktury na místní základní škole. Avšak investiční akce I. etapa zateplení bytových domů byla financována z vlastních zdrojů již v letech 2018 a 2019 a infrastruktura v místní základní škole byla z vlastních zdrojů financována již v roce 2019. Lze tedy předpokládat, že naopak nižší hodnoty ukazatele autarkie v letech 2018 a 2019 bylo zapříčiněno způsobem financování ex-post. V roce 2019 nabýval ukazatel autarkie dokonce nejnižší hodnoty, a to 39,5 %, kdy v témže roce byl současně zaznamenán nejvyšší schodek rozpočtu ve výši 92,5 mil. Kč. Poměrně nízké hodnoty nabýval ukazatel autarkie také v roce 2021, na níž se podílela zejména výše kapitálových výdajů, která byla zapříčiněna investicemi do II., III., IV., a V. etapy snížení energetické náročnosti bytových domů

ve vlastnictví obce. I v rámci těchto investičních akcí je počítáno s dotací z IROP a typem financování ex-post.

5.2.1 Analýza příjmů

Jak již bylo řečeno, obce v ČR jsou povinny své příjmy členit dle druhového třídění na daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté dotace. Vývoj celkových příjmů včetně vybraných vypočtených ukazatelů zachycuje tabulka č. 8.

Tabulka 8: Vývoj příjmů v období 2011–2021

	Celkové příjmy (v tis. Kč)	1. Absolutní diference (v tis. Kč)	Koeficient růstu	Bazický index	Celkové příjmy na 1 obyv. (v tis. Kč)
2011	42 476	x	x	x	19
2012	46 825	4 394	1,102	1,102	21
2013	44 933	-1 892	0,960	1,058	21
2014	50 998	6 065	1,135	1,201	23
2015	58 259	7 261	1,142	1,372	27
2016	47 737	-10 522	0,819	1,124	22
2017	48 582	845	1,018	1,144	23
2018	66 503	17 921	1,369	1,566	31
2019	60 382	-6 121	0,908	1,422	28
2020	123 952	63 570	2,053	2,918	57
2021	87 239	-36 713	0,704	2,054	40
Průměr	61 626	4 476	1,075	x	28

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce Milín

Jak je patrné z tabulky č. 8, průměrné celkové roční příjmy činily za sledované období 61,6 mil. Kč. Pro celkové příjmy byla za sledované období 2011–2021 zaznamenána kolísavá tendence. Avšak jak vyplývá z hodnot bazického indexu, ve všech letech dosahovaly celkové příjmy vyšších hodnot než v roce výchozím, tedy roce 2011. Nejvyšší nárůst oproti výchozímu roku byl díky přijatým investičním transferům ve výši 75,8 mil. Kč zaznamenán v roce 2020, a to o 191,8 % (z 42,3 mil. Kč na 124 mil. Kč). Jednalo se o investiční transfery přijaté za účelem spolufinancování I. etapy snížení energetické náročnosti bytových domů a vzdělávací infrastruktury v místní základní škole. V roce 2020

zároveň dosahovaly celkové příjmy nejvyšší hodnoty (124 mil. Kč), a to zejména díky zmíněným přijatým investičním transferům. V roce 2020 byl dále zaznamenán nejvyšší meziroční nárůst celkových příjmů oproti roku 2019 a dle hodnoty koeficientu růstu dosahoval meziroční nárůst výše 105,3 %. Nejvyšší meziroční pokles byl zaznamenán v roce 2020, a to o 29,6 % (ze 124 mil. Kč na 87,2 mil. Kč.). Důvodem tohoto poklesu bylo snížení hodnoty přijatých investičních transferů.

V přepočtu na jednoho obyvatele činily celkové příjmy v průměru 28 tis. Kč ročně, přičemž nejvyšší hodnoty dosahovaly v roce 2020 (56 tis. Kč), kdy se na této výši podílely zejména přijaté investiční transfery. Nejnižších hodnot dosahovaly příjmy na jednoho obyvatele v roce 2013, a to 20,7 tis. Kč, kdy v tomto roce byly celkové příjmy nejnižší.

Vypočítané hodnoty koeficientů růstu za jednotlivé příjmové třídy z hlediska horizontální analýzy (absolutního porovnání jednotlivých tříd v čase) jsou součástí tabulky č. 9. Procentuální struktura příjmů je součástí přílohy č. 11.

Tabulka 9: Koeficienty růstu příjmových tříd v období 2011–2021

	Daňové příjmy (v tis. Kč)	Koeficient růstu	Nedaňové příjmy (v tis. Kč)	Koeficient růstu	Kapitálové příjmy (v tis. Kč)	Koeficient růstu	Přijaté transfery (v tis. Kč)	Koeficient růstu
2011	17 120	x	13 591	x	277	x	11 488	x
2012	18 301	1,069	13 305	0,979	444	1,603	14 775	1,286
2013	23 714	1,296	13 481	1,013	81	0,182	7 657	0,518
2014	24 819	1,047	13 473	0,999	269	3,321	12 437	1,624
2015	25 774	1,038	16 674	1,238	389	1,446	15 422	1,240
2016	27 738	1,076	12 760	0,765	660	1,697	6 579	0,427
2017	30 297	1,092	13 217	1,036	1 100	1,667	3 968	0,603
2018	32 061	1,058	14 230	1,077	2 981	2,710	17 231	4,342
2019	36 860	1,150	14 444	1,015	243	0,082	8 835	0,513
2020	33 782	0,916	14 383	0,996	0	0,000	75 787	8,578
2021	37 488	1,110	20 113	1,398	580	x	29 058	0,383
Průměr	27 966	1,082	14 516	1,040	639	-	28 161	1,280

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce

Daňové příjmy ve sledovaném období zaujímaly na celkových příjmech podíl v rozmezí 27,25–62,36 %, přičemž v průměru činil 47,73 %. Daňové příjmy tak v průměru zaujímaly největší podíl na celkových příjmech a představovaly nejvýznamnější příjem obce. Jak vyplývá z tabulky č. 9 a hodnot koeficientu růstu, pro daňové příjmy byla ve sledovaném období, vyjma roku 2020, patrná rostoucí tendence. Průměrné roční daňové příjmy činily ve sledovaném období téměř 28 mil. Kč. Dle hodnoty průměrného koeficientu růstu za sledované období rostly daňové příjmy v průměru o 8,2 % ročně. Na rostoucí tendenci daňových příjmů se podílel zejména téměř každoroční nárůst příjmů ze sdílených daní, resp. téměř každoroční nárůst příjmů z daně z přidané hodnoty, která v průměru rostla o 10 % ročně (příloha č. 12). Vzhledem k podílu na celkových příjmech lze tento vývoj vnímat jako příznivý. Nejvyšší meziroční nárůst daňových příjmů byl zaznamenán v roce 2013, kdy oproti roku 2012 vzrostly o 29,6 % (z 18 mil. Kč na 23,7 mil. Kč). Tento nárůst byl zapříčiněn změnou zákona 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, kdy došlo k posílení sdílených daní obcí z prostředků státního rozpočtu. V důsledku toho byly v obci Milín v roce 2013 z hlediska sdílených daní nejvýrazněji navýšeny daňové příjmy z přidané hodnoty, a to o 39 % (ze 7 mil. Kč na 9,7 mil. Kč). Naopak k nejvyššímu meziročnímu poklesu daňových příjmů obce došlo v roce 2020, kdy oproti roku 2019 poklesly o 8,4 % (z 36,9 mil. Kč na 33,8 mil. Kč). Nejvýznamnější podíl na takovém poklesu daňových příjmů mělo snížení příjmů se sdílených daní, konkrétně z příjmů právnických osob. Příjmy ze sdílených daní v tomto roce poklesly o 8,5 % (z 33,4 mil. Kč na 30,6 mil. Kč), přičemž příjmy z daně z příjmů právnických osob poklesly dokonce o 24,3 % (z 8,4 mil. Kč na 6,3 mil. Kč). Tento pokles byl zapříčiněn zaváděnými protiepidemickými opatřeními a s tím souvisejícím propadem příjmů právnických osob.

Nedaňové příjmy ve sledovaném období zaujímaly na celkových příjmech podíl v rozmezí 11,61–32 %, který v průměru činil 25,40 %. Jak je zřejmé z tabulky č. 9 a hodnot koeficientu růstu, dosahovaly nedaňové příjmy poměrně stabilních hodnot a vyjma let 2014, 2016 a 2020, byla pro nedaňové příjmy patrná rostoucí tendence. Dle hodnoty průměrného koeficientu růstu za sledované období rostly nedaňové příjmy v průměru o 4 % ročně, což lze ve spojení s jejich stabilitou a pravidelností považovat jako pozitivní jev. Nedaňové příjmy obce Milín a jejich růst je ovlivněn zejména příjmy z pronájmu obecních bytů, kdy výhodou je, že se jedná o poměrně značný a zároveň stabilní, pravidelný a dobře předvídatelný příjem, se kterým tak obec může počítat a využít jej jako zdroj pro investiční aktivity.

Nejvyšší meziroční nárůst nedaňových příjmů byl zaznamenán v roce 2021, a to o 39,8 % (ze 14,4 mil. Kč na 20,1 mil. Kč). Nejvyšší podíl na tomto nárůstu mělo zvýšení příjmů z vlastní činnosti, resp. příjmů z pronájmu majetku, a to z 12,8 mil. Kč na 17,4 mil. Kč. Meziroční zvýšení příjmů z pronájmu majetku bylo důsledkem navýšení nájmu v 289 obecních bytech. Do roku 2021 vycházelo nájemné za 1 m² na cca 40 Kč, po navýšení nájemného v tomto roce se pak nová cena nájmu za 1 m² pohybuje v rozmezí 55–56 Kč za obytnou plochu bytu a 40–41 Kč za ostatní prostory (sklepy). Do roku 2021 sice nájemné vycházelo na 63,68 Kč na 1 m², avšak obec poskytovala slevu ve výši cca 38 %, díky čemuž pak cena nájemného na 1 m² vycházela na zmíněných cca 40 Kč. Od roku 2021 obec tuto poskytovanou slevu tedy snížila na cca 21,5 %. K dalšímu významnému meziročnímu nárůstu došlo v roce 2015, a to o 23,8 % (z 13,5 mil. Kč na 16,7 mil. Kč). Důvodem tohoto nárůstu bylo vyplacení pojistného plnění ve výši 3,1 mil. Kč za požárem zničenou budovu bývalé sokolovny, ve které se nacházel sál a restaurace.

Kapitálové příjmy ve sledovaném období zaujímaly nejnižší podíl na celkových příjmech, kdy se tento podíl pohyboval v rozmezí 0–4,48 % a v průměru činil 1,11 %. Přestože jsou kapitálové příjmy nedílnou součástí obecního rozpočtu, vývoj celkových příjmů obce Milín ovlivňují jen nepatrně. Nejvyšší meziroční nárůst kapitálových příjmů byl zaznamenán v roce 2014, a to o 232,1 % (z 81 tis. Kč na 269 tis. Kč), kdy obec obdržela příspěvek na pořízení dlouhodobého majetku ve výši 186 tis. Kč a dále prodala nestavební pozemky za celkem 83 tis. Kč. Výrazný meziroční nárůst kapitálových příjmů byl zaznamenán také v roce 2018, a to o 171 % (z 1,1 mil. Kč na 2,98 mil. Kč), kdy v tomto roce zároveň kapitálové příjmy dosahovaly nejvyšší hodnoty za sledované období. Podíl na tomto nárůstu měly jednoznačně příjmy z prodeje pozemků v celkové výši 2,92 mil. Kč.

Přijaté transfery ve sledovaném období zaujímaly podíl na celkových příjmech v rozmezí 8,17–61,14 % a průměru 25,77 %, představují tedy druhý největší příjem obce. Podíl, kolísání a nestabilita přijatých transferů je ovlivněna zejména přijatými investičními transfery, které jsou ze své podstaty nepravidelné a vážou se k investičním akcím obce. Meziroční kolísavost dokládají koeficienty růstu v tabulce č. 9. Dle hodnoty průměrného koeficientu růstu za sledované období rostly přijaté transfery v průměru o 28 % ročně, rostly tedy nejrychleji ze všech příjmových tříd. Nejvyšší meziroční nárůst přijatých transferů byl zaznamenán v roce 2020, a to o 757,8 % (z 8,8 mil. Kč na 75,8 mil. Kč), kdy v tomto roce současně nabývaly přijaté transfery nejvyšší hodnoty ve sledovaném období. Podíl na tomto nárůstu měly zejména investiční transfery přijaté za účelem spolufinancování I. etapy snížení

energetické náročnosti bytových domů ve vlastnictví obce a dále za účelem spolufinancování vzdělávací infrastruktury v místní základní škole. Oba tyto přijaté investiční transfery byly poskytnuty z IROP, přičemž částka přijatého investičního transferu činila v obou případech přibližně 34 mil. Kč. Poměrně výrazný meziroční nárůst bylo možné dále pozorovat v roce 2018, a to o 344,2 % (ze 4 mil. Kč na 17,2 mil. Kč.). Na tomto nárůstu se podílely zejména investiční transfery přijaté za účelem spolufinancování snížení energetické náročnosti budovy místní základní a mateřské školy, kdy souhrn těchto investičních transferů přijatých z OPŽP činil necelých 14 mil. Kč. Nejvýraznější meziroční pokles přijatých transferů byl zaznamenán v roce 2016, a to o 57,3 %, zapříčiněn nižšími přijatými investičními transfery.

5.2.2 Analýza výdajů

Obce v ČR jsou povinny své výdaje členit dle druhového třídění na kapitálové a běžné. Vývoj celkových výdajů včetně vybraných vypočtených ukazatelů zachycuje tabulka č. 10.

Tabulka 10: Vývoj celkových výdajů v období 2011–2021

	Celkové výdaje (v tis. Kč)	1. Absolutní diference (v tis. Kč)	Koeficient růstu	Bazický index	Celkové výdaje na 1 obyv. (v tis. Kč)
2011	42 697	x	x	x	20
2012	40 455	-2 242	0,947	0,947	19
2013	38 942	-1 513	0,963	0,912	18
2014	48 619	9 677	1,248	1,139	22
2015	51 476	2 857	1,059	1,206	24
2016	33 430	-18 046	0,649	0,783	16
2017	50 982	17 552	1,525	1,194	24
2018	116 297	65 315	2,281	2,724	54
2019	152 857	36 560	1,314	3,580	71
2020	90 453	-62 404	0,592	2,118	41
2021	178 708	88 255	1,976	4,185	82
Průměr	76 811	13 601	1,154	x	35

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce Milín

Jak je patrné z tabulky č. 10, celkové roční výdaje se ve sledovaném období pohybovaly v rozmezí od 33,4 mil. Kč do 178,7 mil. Kč, přičemž v průměru činily

76,8 mil. Kč ročně. Průměrné roční výdaje tedy dosahovaly ve sledovaném období vyšších hodnot než průměrné roční příjmy, které činily 61,6 mil. Kč, a to zejména kvůli značně vyšším kapitálovým výdajům v letech 2018–2021.

Pro celkové výdaje byla za sledované období zaznamenána kolísavá tendence, přičemž v průměru rostly o 15,4 % ročně, tedy o 7,5 procentních bodů rychleji než příjmy. Z hodnot bazického indexu však vyplývá, že vyjma let 2012, 2013 a 2016 dosahovaly celkové výdaje vyšších hodnot než v roce výchozím. Nejvyšší nárůst oproti výchozímu roku byl zaznamenán v roce 2021, a to 341,7 % (ze 40,5 mil. Kč na 178,7 mil. Kč), kdy se na tomto nárůstu podílely kapitálové výdaje ve výši 135,6 mil. Kč vynaložené zejména za účelem snížení energetické náročnosti bytových domů ve vlastnictví obce.

Nejvyšší meziroční nárůst byl zaznamenán v roce 2018, a to o 128,1 % (z 50,9 mil. Kč na 116,3 mil. Kč), kdy se na tomto nárůstu podílela výše kapitálových výdajů 79,8 mil. Kč, vynaložená zejména za účelem financování snížení energetické náročnosti bytových domů a budovy místní základní školy. Naopak nejvyšší meziroční pokles byl zaznamenán v roce 2016, a to o 31 % (z 51,5 mil. Kč na 33,4 mil. Kč). V tomto roce celkové výdaje zároveň dosahovaly nejnižší hodnoty v celém sledovaném období, a to kvůli nejnižší výši přijatých investičních transferů v celém sledovaném období (3,2 mil. Kč). Dle hodnoty průměrného koeficientu růstu celkové výdaje rostly průměrně o 17,9 % ročně. V porovnání s průměrným meziročním růstem celkových příjmů (7,2 %) tedy celkové výdaje zaznamenaly vyšší průměrný meziroční nárůst za sledované období, což bylo zapříčiněno zejména realizovanými investičními akcemi a souvisejícími kapitálovými výdaji.

V přepočtu na jednoho obyvatele činily celkové výdaje v průměru 35 tis. Kč ročně, přičemž nejvyšší hodnoty dosahovaly v roce 2021 (82 tis. Kč) a nejnižší v roce 2016 (16 tis. Kč). Na nejvyšší hodnotě výdajů na jednoho obyvatele z roku 2021 se podílela zejména výše kapitálových výdajů, která v daném roce dosahovala nejvyšší hodnoty v celém sledovaném období (135,6 mil. Kč). Kapitálové výdaje byly v roce 2021 vynaloženy především za účelem snížení energetické náročnosti bytových domů ve vlastnictví obce. Průměrné celkové výdaje na jednoho obyvatele tedy byly ve sledovaném období vyšší než průměrné celkové příjmy na jednoho obyvatele, které činily 28 tis. Kč. Rozdíl tedy v průměru činil téměř 7 tis. Kč.

Vypočítané hodnoty koeficientů růstů pro obě výdajové třídy z hlediska horizontální analýzy jsou součástí tabulky č. 11. Procentuální podíly výdajů jsou součástí přílohy č.13.

Tabulka 11: Koeficienty růstu výdajových tříd v období 2011–2021

	Běžné výdaje (v tis. Kč)	Koeficient růstu	Kapitálové výdaje (v tis. Kč)	Koeficient růstu
2011	27 252	x	15 445	x
2012	32 458	1,191	7 997	0,518
2013	29 830	0,919	9 112	1,139
2014	29 877	1,002	18 742	2,057
2015	31 267	1,047	20 209	1,078
2016	30 215	0,966	3 215	0,159
2017	34 422	1,139	16 560	5,151
2018	36 464	1,059	79 833	4,821
2019	44 192	1,212	108 665	1,361
2020	45 715	1,034	44 738	0,412
2021	43 114	0,943	135 594	3,031
Průměr	34 928	1,047	41 828	1,243

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce Milín

Běžné výdaje představují pravidla výdaje, které se pravidelně opakují, pojí se k provozní činnosti a zajištění chodu obce, a naopak nejsou spojeny s konkrétními investičními akcemi. Běžné výdaje zaujímaly na celkových výdajích ve sledovaném období podíl v rozmezí 24,13–90,38 %, přičemž v průměru činil 57,87 %. V průměru tedy běžné výdaje převyšovaly výdaje kapitálové. Jak je zřejmé z tabulky č. 11 a z hodnot koeficientu růstu, pro běžné výdaje byla ve sledovaném období vyjma let 2013, 2016 a 2021 zaznamenána rostoucí tendence, což odpovídá vývojové tendenci celkových výdajů. Dle hodnoty průměrného koeficientu růstů rostly běžné výdaje v průměru o 4,7 % ročně. K nejvyššímu meziročnímu nárůstu běžných výdajů došlo v roce 2019, a to o 21,2 % (z 36,5 mil. Kč na 44,2 mil. Kč). Na tomto nárůstu se podílel zejména meziroční nárůst neinvestičních nákupů o 30,5 % (z 18 mil. Kč na 23,5 mil. Kč), kdy došlo především k nárůstu v oblasti nákupu ostatních služeb. Dále se na tomto nárůstu podílel nárůst neinvestičních transferů veřejnoprávním subjektům, a to 43,2 % (z 6,2 mil. Kč na 8,8 mil. Kč), jako důsledek navýšení neinvestičních transferů příspěvkovým organizacím. Podíl na nárůstu běžných výdajů má bezpochyby téměř každoroční nárůst výdajů na platy zaměstnanců obce a podobné výdaje, které v průměru rostly o 5 % ročně, a dále neinvestiční nákupy, které v průměru rostly o 6,4 % ročně (příloha č. 14). Nejvýraznější meziroční pokles

běžných výdajů byl zaznamenán v roce 2013, a to o 8,1 % (z 32,5 mil. Kč na 29,8 mil. Kč), kdy došlo k meziročnímu poklesu výdajů na neinvestiční nákupy o 10,4 % (z 18,2 mil. Kč na 16,1 mil. Kč) a zároveň k meziročnímu poklesu neinvestičních transferů veřejnoprávním subjektům., resp. příspěvkovým organizacím o 31 % (ze 7,2 mil. Kč na 5,5 mil. Kč).

Kapitálové výdaje jsou na rozdíl od běžných výdajů jednorázové a pojí se s určitou investiční akcí. Ve sledovaném období zaujímaly na celkových podíl v rozmezí 19,77–75,87 %, v průměru 41,61 %. Výše podílu kapitálových výdajů na celkových výdajích a meziročních změn je ovlivněna investičními aktivitami obce. Jak je patrné tabulky č. 11 a hodnot koeficientu růstu, vyjma let 2016 a 2020 byla u kapitálových výdajů zaznamenána rostoucí tendence. Dle hodnoty průměrného koeficientu růstu rostly kapitálové výdaje ve sledovaném období v průměru o 24,3 % ročně, tedy rychleji než běžné výdaje, které v průměru rostly o 4,7 % ročně. To bylo zapříčiněno rozsáhlými investicemi obce zejména v letech 2018–2021. Nejvyšší meziroční nárůst kapitálových výdajů byl zaznamenán v roce 2017, a to o 415,1 % (z 3,2 mil. Kč na 16,6 mil. Kč), kdy se na tomto nárůstu podílely zejména výdaje vynaložené na rekonstrukci budovy místní mateřské školy především za účelem snížení energetické náročnosti ve výši 7,1 mil. Kč, a dále výdaje vynaložené za účelem snížení energetické náročnosti bytových domů ve vlastnictví obce ve výši 3,8 mil. Kč. K výraznému meziroční nárůstu kapitálových výdajů došlo také v roce 2018, a to o 382,1 % (z 16,6 mil. Kč na 79,8 mil. Kč), kdy se na tomto nárůstu podílely opět výdaje vynaložené za účelem snížení energetické náročnosti bytových domů ve vlastnictví obce ve výši téměř 58 mil. Kč a dále výdaje na rekonstrukci budovy místní základní školy především za účelem snížení energetické náročnosti ve výši 16,9 mil. Kč. Za výrazný meziroční nárůst kapitálových výdajů lze považovat také nárůst o 203,1 % v roce 2021 (ze 44,7 mil. Kč na 135,6 mil. Kč), kdy v tomto roce byly zároveň kapitálové výdaje nejvyšší v celém sledovaném období. Na tomto nárůstu se podílely opět zejména výdaje vynaložené za účelem snížení energetické náročnosti bytových domů ve vlastnictví obce, kdy tentokrát dosahovaly výše 133,3 mil. Kč. Nejvýraznější meziroční pokles bylo možné pozorovat v roce 2016, a to o 84,1 % (z 20,2 mil. Kč na 3,2 mil. Kč), kdy kapitálové výdaje dosahovaly nejnižší hodnoty v celém sledovaném období, což bylo zapříčiněno útlumem investičních aktivit obce.

5.2.3 Ukazatele zadluženosti obce

Zadluženost obecně vyjadřuje, že obec, resp. účetní jednotka, využívá v rámci své činnosti cizí zdroje. Mezi základní ukazatele zadluženosti obce lze řadit např. ukazatel podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům či zadluženost na jednoho obyvatele. Pro výpočet ukazatelů byly využity údaje z rozvah obce Milín za příslušné roky.

Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům

Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům je využíván Ministerstvem financí ČR za účelem monitoringu hospodaření obcí. Jedná se o modifikaci ukazatele věřitelského rizika využívaného při podnikových finančních analýzách. Společně s ukazatelem běžné likvidity a pravidlem rozpočtové odpovědnosti tvoří monitorující ukazatele hospodaření obce. Obce, jejichž podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům k 31. 12. nabude hodnoty vyšší než 25 %, a zároveň se ukazatel běžné likvidity pohybuje v intervalu od 0 do 1, budou osloveny dopisem ministra financí a požádány o zdůvodnění tohoto stavu. Obcím, u kterých pak budou identifikovány vážné problémy s platební schopností, bude nabídnuta pomoc ze strany Ministerstva financí ČR ve spolupráci s Ministerstvem vnitra ČR. Maximální výše 25 % vychází z toho, že má-li obec svůj majetek krytý z více než jedné čtvrtiny cizími zdroji, lze u ní předpokládat větší riziko problémů s jejich splácením.⁸⁶

Tabulka 12: Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům obce v období 2011–2021

	Cizí zdroje (v tis. Kč)	Aktiva (v tis. Kč)	Cizí zdroje/Celková aktiva (v %)
2011	28 613	177 871	16,09
2012	18 093	243 261	7,44
2013	23 079	263 034	8,77
2014	31 565	290 792	10,85
2015	26 264	300 749	8,73
2016	30 206	312 988	9,65
2017	12 596	308 571	4,08
2018	91 653	453 283	20,22
2019	138 709	588 984	23,55
2020	120 198	591 546	20,32
2021	199 099	730 843	27,24
Průměr	65 461	387 447	14,27

Zdroj: Vlastní zpracování dle rozvah obce Milín

⁸⁶ Ministerstvo financí ČR: *Monitoring hospodaření obcí* [online]. [cit. 2022-11-02]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocty/hospodareni-obci/monitoring-hospodareni-obci>

Jak vyplývá z tabulky č. 12, hodnoty podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům obce Milín se ve sledovaném období pohybovaly v rozmezí 4,08–27,24 %, přičemž v průměru činily 14,27 %. Hodnoty podílu ve sledovaném období kolísaly, avšak od roku 2018 byly poměrně vyšší. V letech 2018–2021 dosahovaly cizí zdroje výrazně vyšších hodnot než ve zbytku sledovaného období, přičemž se na těchto hodnotách podílely zejména dlouhodobé úvěry, které si obec vzala za účelem financování náročných investičních akcí, které sice ve většině případů byly spolufinancovány z dotací, avšak s typem financování ex-post. Obec tedy nejdříve musela finanční prostředky vynaložit z vlastních zdrojů, které nebyly dostatečné, a proto byly přijaty úvěry. Obecní rozpočet byl ve těchto letech nejvíce zatížen dlouhodobými úvěry přijatými za účelem profinancování snížení energetické náročnosti bytových domů a budovy místní základní školy.

V roce 2021 dosahovaly dlouhodobé úvěry nejvyšší výše ve sledovaném období, a to 178,5 mil. Kč, a zároveň ukazatel věřitelského rizika nabýval své nejvyšší hodnoty, a to 27,24 %. V roce 2021 tedy obec Milín přesáhla hranici 25 % podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům. Na výši dlouhodobých úvěrů se v tomto roce podílel právě úvěr přijatý v roce 2018 za účelem financování snížení energetické náročnosti bytových domů a budovy místní základní školy a jeho čerpání ve výši téměř 57 mil. Kč. Dále úvěr přijatý v roce 2020 za účelem financování II. až V. etapy snížení energetické náročnosti bytových domů a jeho čerpání ve výši 79,6 mil. Kč a dále dva nově získané úvěry – bezúročný úvěr za účelem financování zateplení a rekuperace bytových domů ve výši téměř 34 mil. Kč a úvěr na opravu chodeb a sklepů v bytových domech ve výši téměř 8 mil. Kč

Ukazatel podílu cizích zdrojů na celkových aktivech obce představuje velmi důležitý ukazatel, protože na základě jeho výše se udává riziko věřitelů, kdy v případě dlouhodobého růstu hodnot ukazatele by mohlo dojít k ohrožení nároků věřitele či věřitelů. Dalším z možných důsledků zvýšených hodnot ukazatele je tedy nezískání dalšího úvěru, protože věřitelé obecně preferují nízké hodnoty tohoto podílu. V případě, že by obec zároveň překročila hodnotu 25 % podílu cizích zdrojů na celkových aktivech, ukazatel běžné likvidity by se pohyboval mimo vymezený interval a zároveň by obec porušila rozpočtovou odpovědnost, mohla by přijít o přerozdělení výnosů se sdílených daní, což by vzhledem k podílu daňových příjmů na celkových příjmech obce způsobilo velké potíže pro nejen z hlediska financování investičních akcí, ale také z hlediska financování běžných výdajů. Vzhledem k tomu, že ani v jednom roce však obec zároveň nepřekročila tři monitorující

ukazatele, nebyla zařazena mezi ÚSC s vyšší mírou rizika a nebyly ji pozastaveny výnosy se sdílených daní.

Zadluženost na jednoho obyvatele

Dalším ukazatelem, který lze využít při analýze zadlužení obce, je zadluženost přepočtená na jednoho obyvatele. Jinými slovy, jaká výše úvěru, které má město sjednáno připadá na jednoho obyvatele. Dle metodiky Ministerstva financí ČR se do zadluženosti (výše dluhu) řadí hodnoty běžného období syntetických účtů č. 281, 282, 283, 289, 322, 326, 362, 451, 452, 453, 456, a 457.⁸⁷ Vzhledem k tomu, že obec ve sledovaném období disponovala prostředky pouze na jediném ze zmíněných syntetických účtů, a to č. 451 (dlouhodobé úvěry), odpovídá výše zadluženosti právě výši dlouhodobých úvěrů. Přínos ukazatele spočívá v možnosti jednoduchého srovnání mezi lety i mezi ÚSC navzájem (v porovnatelných celcích dle počtu obyvatel).

Tabulka 13: Vývoj zadluženosti na jednoho obyvatele v období 2011–2021

	Zadluženost (v tis. Kč)	Zadluženost na 1 obyv. (v tis. Kč)	Koeficient růstu
2011	10 673	4,882	x
2012	7 049	3,233	0,662
2013	6 029	2,778	0,859
2014	5 009	2,289	0,824
2015	3 989	1,847	0,807
2016	2 969	1,379	0,747
2017	1 949	0,912	0,662
2018	63 913	29,936	32,808
2019	129 019	59,870	2,000
2020	90 955	41,513	0,693
2021	178 463	82,014	1,976
Průměr	45 456	20,969	1,326

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce Milín

Jak je zřejmé z tabulky č. 13, v období 2011–2017 byla pro zadluženost přepočtenou na jednoho obyvatele zaznamenána meziroční klesající tendence. Ve zbylých letech byla, vyjma roku 2020, zaznamenána naopak meziroční rostoucí tendence. Dle průměrného

⁸⁷ Zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti

koeficientu růstu zadluženost na jednoho obyvatele rostla průměrně o 32,6 % ročně. Zadluženost na jednoho obyvatele se ve sledovaném období pohybovala v rozmezí 912 Kč – 82 014 Kč, přičemž v průměru činila 20 969 Kč. Nadprůměrných hodnot tedy zadluženost na jednoho obyvatele dosahovala v letech 2018–2021, což bylo důsledkem značně vyšších hodnot dlouhodobých úvěrů ve srovnání se zbylými lety sledovaného období. Jak již bylo zmíněno, v těchto letech se na zadluženosti obce podílely zejména dlouhodobé úvěry přijaté za účelem financování snížení energetické náročnosti bytových domů a základní školy. Nejvyšší zadluženost na jednoho obyvatele byla zaznamenána v roce 2021, a to 82 014 Kč, kdy nejvyšší hodnoty dosahovaly dlouhodobé úvěry. Podíl jednotlivých úvěrů na této celkové výši byl zmíněn v souvislosti s ukazatelem podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům.

Pro srovnání lze uvést nejaktuálnější dohledatelnou výši zadluženosti na jednoho obyvatele obcí o počtu obyvatel 1 000–4 999, která ke konci roku 2020 činila průměrně 7 064 Kč.⁸⁸ Zadluženost na jednoho obyvatele v obci Milín tedy tuto hodnotu převyšovala více než čtyřikrát.

Ve vztahu k zadluženosti obce je potřeba brát v úvahu její důvod a účel. Dlouhodobé úvěry byly přijaty ve většině případů za účelem snižování energetické náročnosti budov ve vlastnictví obce, kdy lze v dlouhodobém horizontu předpokládat pozitivní dopad na obecní rozpočet ve formě návratnosti investic spočívající v úsporách za energie. Např. u II. etapy snížení energetické náročnosti bytových domů (dvoupodlažní bloky T, X) činila výchozí hodnota spotřeby energie 3 208 GJ/rok a po stavebních úpravách 647 GJ/rok. U ostatních bloků byla změna obdobná. V rámci všech pěti etap projektu podařilo převést dvacet dvoupodlažních podsklepených bloků z třídy energetické náročnosti G (v některých případech F) do třídy B (v některých případech dokonce A).

Možným důsledkem vysokých dlouhodobých úvěrů však zůstává porušení rozpočtové odpovědnosti, kterou obec Milín porušila v letech 2018–2021, tj. zadluženost obce překročila 60 % průměru příjmů za poslední čtyři roky (příloha č. 15). Vzhledem k tomu, že ani v jednom roce obec zároveň nepřekročila doporučeného hodnoty běžné likvidity a podílu cizích zdrojů na celkových aktivech, nebyla obec zařazena do kategorie ÚSC s vyšší mírou rizika hospodaření a nebyly jí tedy pozastaveny výnosy se sdílených daní.

⁸⁸ Deník veřejné správy: *Úspory a dluh obcí* [online]. [cit. 2022-11-10]. Dostupné z: <https://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6821907>

Obec v roce 2022 začala splácet úvěr poskytnutý v roce 2018, jehož celková výše činila 200 mil. Kč a kterým je obecní rozpočet nejvíce zatížen. Lze tedy předpokládat že se výše zadluženosti, potažmo zadluženost na jednoho obyvatele, v dalších letech sníží. I přesto by však obec měla v dlouhodobém horizontu vytvářet hierarchii a prioritizaci investičních akcí a rozhodovat se podle skutečné potřeby s uvážením výše nákladů na danou akci. Jako alternativa zafinancování investičních akcí obce se nabízí partnerství se soukromým subjektem (PPP), které umožňuje realizaci potřebných veřejných projektů i v případě, že v obecním rozpočtu chybí dostatečné zdroje na prvotní investiční náklady.

5.2.4 Ukazatele likvidity

Likvidita vyjadřuje schopnost obce uhradit včas své platební závazky. Všechny tři stupně likvidity byly vypočítány za sledované období 2011–2021 a jsou součástí tabulky č. 14.

Tabulka 14: Ukazatele stupňů likvidity v období 2011–2021

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Běžná	0,99	1,69	1,40	1,20	5,69	6,06	5,32	3,53	13,76	1,10	2,16
Pohotová	0,99	1,68	1,40	1,20	5,69	6,06	5,31	3,53	13,75	1,10	2,16
Okamžitá	0,00	0,47	0,61	0,41	2,42	3,48	3,71	1,57	1,49	0,20	0,04

Zdroj: Vlastní zpracování dle rozvah obce Milín

Běžná (celková) likvidita

Ukazatel běžné likvidity vyjadřuje, jak je obec schopna pokrýt své krátkodobé závazky oběžnými aktivy. Ukazatel je důležitý pro monitoring hospodaření obcí, které provádí Ministerstvo financí ČR, dle kterého by se hodnota ukazatele běžné likvidity obce neměla pohybovat v intervalu od 0 do 1.⁸⁹ Jak vyplývá z tabulky č. 14, hodnoty ukazatele běžné likvidity obce Milín se pohybovaly v intervalu 0,99–13,76 a v průměrná hodnota činila 4. Pouze v roce 2011 hodnota pohybovala mimo nežádoucí interval, resp. těsně pod spodní hranici intervalu vymezeného Ministerstvem financí ČR. V tomto roce byly krátkodobé závazky vyšší než oběžná aktiva, kdy nejvyšší podíl na krátkodobých závazcích činily závazky vůči dodavatelům ve výši 8 mil. Kč. Vyjma roku 2011 tedy obec Milín ve sledovaném období nebyla považována za obec s problémy s platební schopností.

⁸⁹ Ministerstvo financí ČR: *Monitoring hospodaření obcí* [online]. [cit. 2022-11-02]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocty/hospodareni-obci/monitoring-hospodareni-obci>

Poměrně vyšších hodnot nabýval ukazatel běžné likvidity v letech 2015–2019, kdy oběžná aktiva, zejména krátkodobý finanční majetek a krátkodobé pohledávky několikrát převyšovaly krátkodobé závazky. Nejvyšší hodnoty nabýval ukazatel běžné likvidity v roce 2019, a to 13,76, kdy zároveň své nejvyšší hodnoty dosahovaly také krátkodobé pohledávky (78,6 mil. Kč). Výpočet je součástí přílohy č. 16.

Pohotová likvidita

Ukazatel pohotové likvidity vyjadřuje schopnost obce dostát svým krátkodobým závazkům pouze za užití finančního majetku či krátkodobých pohledávek. Doporučená hodnota ukazatele pohotové likvidity je udávána intervalu od 1 do 1,5, přičemž tento interval je určen spíše pro podniky.⁹⁰ Ministerstvo financí ČR tento stupeň likvidity nemonitoruje. Hodnoty ukazatele pohotové likvidity se během sledovaného období téměř nelišily od hodnot ukazatele běžné likvidity, a to z důvodu, že obec ve většině sledovaného období nedisponovala zásobami, nebo jen ve zanedbatelné výši.

Jak vyplývá z tabulky č. 14, hodnoty ukazatele pohotové likvidity za obec Milín nabývaly intervalu 0,99–13,75 a průměrná hodnota činila 3,9. Doporučený interval tedy byl splněn pouze v letech 2013, 2014 a 2020. V roce 2011 se hodnota ukazatele pohotové likvidity pohybovala těsně pod spodní hranicí doporučeného intervalu. Důvod je stejný jako u běžné likvidity, a to ten, že krátkodobé závazky dosahovaly vyšší hodnoty než oběžná aktiva bez zásob.

Ve zbylých letech hodnoty ukazatele převyšovaly horní hranici doporučeného intervalu, z čehož vyplývá, že obec byla v těchto letech také byla schopna dostát svým krátkodobým závazkům pouze za užití finančního majetku či krátkodobých pohledávek. Výpočet je součástí přílohy č. 17.

Okamžitá likvidita

Ukazatel okamžité likvidity je považován za nejpřesnější a nejpřísnější indikátor schopnosti obce dostát svých krátkodobých závazků prostřednictvím peněžních prostředků. Doporučené hodnoty ukazatele by se měly pohybovat v intervalu 0,2 – 1,1, přičemž se opět jedná spíše o hodnoty doporučené pro české podniky.⁹¹

⁹⁰ RŮŽIČKOVÁ, P. *Finanční analýza*. 7.vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2021. s 61.

⁹¹ Tamtéž s. 60.

Jak vyplývá z tabulky č. 14, hodnoty ukazatele pohotové likvidity za obec Milín nabývaly intervalu 0,00–3,71 a průměrná hodnota činila 1,31. Doporučený interval byl splněn pouze v letech 2012, 2013, 2014 a 2020. V roce 2011 se hodnota okamžité likvidity pohybovala pod spodní hranicí doporučeného intervalu. To bylo zapříčiněno velmi nízkou hodnotou krátkodobého finančního majetku, a to 48 tis. Kč.

Také v roce 2021 se hodnota ukazatele pohybovala pod spodní hranicí doporučeného intervalu – 0,04. Důvodem byl meziroční pokles prostředků na základním běžném účtu obce (z 4,9 mil. Kč na 0,77 mil. Kč), kdy tato hodnota byla zároveň nejnižší v celém sledovaném období. Dle doporučeného intervalu hodnot tedy v letech 2011 a 2021 měla obec sníženou schopnost dostát svých krátkodobých závazků prostřednictvím peněžních prostředků.

V letech 2015, 2016, 2017, 2018 a 2019 se hodnoty ukazatele pohybovaly nad horní hranicí doporučeného intervalu. Zejména v letech 2015–2019, kdy hodnota peněžních prostředků převyšovala hodnotu krátkodobých závazků, nabývaly hodnoty ukazatele poměrně vyšších hodnot než ve zbytku sledovaného období. Výpočet je součástí přílohy č. 18.

Jak je zřejmé ze všech stupňů likvidity, kritickým byl rok 2011, kdy obec měla zvýšené riziko platební schopnosti z důvodu téměř vyrovnaných hodnot krátkodobých závazků a oběžných aktiv. V případě vyšších hodnot v letech 2015–2019 však mohou tři zmíněné ukazatele likvidity poukazovat na neefektivitu hospodaření v důsledku vázání peněžních prostředků na základních běžných účtech či krátkodobých pohledávkách, resp. v oběžných aktivech, kdy by se tyto prostředky daly využít jinak – efektivněji. Pro dlouhodobé zhodnocení těchto prostředků by bylo vhodné zvážit využití např. termínovaných vkladů. V dlouhodobém horizontu by obec následně zhodnocené prostředky mohla využít právě pro financování investičních akcí, což by se mohlo pozitivně projevit na zadluženosti obce. Jedná se však o dlouhodobou záležitost, kterou je potřeba plánovat. Za pozitivní však lze považovat, že se obec dlouhodobě nepotýká s problémy uhradit včas své platební závazky.

5.2.5 Vybrané zrealizované investiční akce v období 2011–2021

Zdrojem pro souhrn vybraných zrealizovaných investic jsou interní dokumenty obce včetně rozhodnutí o schválení dotace.

Centrum volnočasových aktivit (CVA Milín)

Ke konci roku 2011 bylo otevřeno CVA, které vzniklo přestavěním chátrajících sýpky a vzniklo tak zázemí pro mateřské centrum a knihovnu. Způsobilé výdaje investice činily 12,2 mil. Kč a dotace z ROP Střední Čechy činila 10,3 mil. Kč.

Nakládání s bioodpady

Investiční akce proběhla v roce 2014, kdy bylo pořízeno svozové vozidlo, odpadní nádoby na svoz bioodpadu a kompostejnery za účelem zavedení sběru biologicky rozložitelných komunálních odpadů. Způsobilé výdaje investice činily 2,09 mil. Kč, z čehož 1,88 mil. Kč činila přiznaná dotace z OPŽP.

Vybudování dvou pečovatelských bytů

V období 2014–2015 byly v obci vybudovány dva malometrážní bezbariérové pečovatelské byty určené osobám se sníženou soběstačností. Pečovatelské byty byly vybudovány v prostorách bývalého zdravotnického zařízení. Způsobilé výdaje investice činily 1,79 mil. Kč, z čehož 1,19 mil. Kč činila přiznaná dotace od Ministerstva pro místní rozvoj ČR.

Rekonstrukce a vybavení prosto tělocvičny

V roce 2015 byla dokončena rekonstrukce tělocvičny při místní základní škole. V rámci investiční akce byly kompletně zrekonstruovány podlahy, rozvody, sociální zázemí a osvětlení. Součástí investiční akce bylo také pořízení nového vybavení tělocvičny včetně nové horolezecké stěny. Rekonstrukce tělocvičny tak přispěla ke zvýšení a k rozšíření nabídky volnočasových aktivit pro občany obce. Způsobilé výdaje investice činily 4,38 mil. Kč, z čehož 3,96 mil. Kč činila přiznaná dotace z ROP Střední Čechy.

ČOV

V roce 2015 byla dokončena II. etapa ČOV, která navazovala na I. etapu realizovanou v letech 2010–2011. II. etapa zahrnovala vybudování objektu kalového hospodářství včetně sítopásového lisu, propojovacího potrubí pro objekt kalového hospodářství, demolici kalových polí, biofiltrů a dosazovacích nádrží původní ČOV a terénní úpravy. Celkové náklady investiční akce činily 6,26 mil. Kč, z čehož 5,5 mil. Kč činila dotace ze Středočeského Fondu životního prostředí a zemědělství pro rok 2014. Náklady na I. etapu

dosahovaly výše 26,13 mil. Kč, z čehož 10,6 mil. Kč činila dotace z ministerstva zemědělství a 2,4 mil. dotace od Středočeského kraje.

Snížení energetické náročnosti budovy místní mateřské školy

V roce 2017 byla zrealizována investiční akce vedoucí ke snížení energetické náročnosti budovy mateřské školy, která se skládala z kombinace dvou projektů. V rámci prvního projektu byl nainstalován systém nuceného větrání se zpětným ziskem tepla. Způsobilé výdaje prvního projektu činily 2,73 mil. Kč a přiznaná dotace činila 1,91 mil. Kč z OPŽP. V rámci druhého projektu pak proběhla demontáž zařízení původní elektro-kotelny, která byla následně nahrazena plynovým tepelným čerpadlem. Způsobilé výdaje druhého projektu činily 2,2 mil. Kč a přiznaná dotace činila 879 tis. Kč z OPŽP.

Rekonstrukce budovy obecního úřadu a pořízení nového automobilu

V roce 2019 byla dokončena rekonstrukce podkrovních prostor budovy obecního úřadu za účelem vzniku prostor pro konzultační místo pracovníků sociálních služeb. V rámci investiční akce byl pořízen nový automobil určený pro terénní sociální služby. Cílem této akce bylo zvýšení kapacity poskytování terénních sociálních služeb pro rodiny s dětmi v MAS Podbrdsko. Způsobilé výdaje investice činily 2,66 mil. Kč, z čehož 2,52 mil. Kč činila přiznaná dotace z IROP.

Zvýšení kvality vzdělávací infrastruktury v místní základní škole

V roce 2019 byly dokončeny stavební úpravy budovy základní školy, přičemž byly vybudovány a vybaveny odborné učebny. Součástí akce bylo vybudování nové venkovní učebny a doplnění zeleně ve školní zahradě. Způsobilé výdaje investice činily 37,36 mil. Kč, z čehož 33,62 mil. Kč činila přiznaná dotace z IROP.

Snížení energetické náročnosti budovy místní základní školy

V letech 2018–2019 byl v rámci komplexní rekonstrukce budovy základní školy nainstalován systém nuceného větrání ve všech částech areálu školy s využitím odpadního tepla rekuperací. Způsobilé výdaje investice činily 15,1 mil. Kč, z čehož 10,57 mil. Kč činila dotace z OPŽP.

Revitalizace Lazského potoka

V období 2020–2021 proběhla revitalizace Lazského potoka včetně výstavby dvou průtočných tůní. V rámci revitalizace také došlo k obnově a přírodnímu tvarování koryta potoka, čímž byla posílena funkce ekosystému. Způsobilé výdaje investice činily 1,91 mil. Kč, z čehož 1,72 mil. Kč činila dotace z OPŽP.

Snížení energetické náročnosti bytových domů

V letech 2018 až 2021 proběhly stavební úpravy bytových domů ve vlastnictví obce za účelem snížení jejich energetické náročnosti. V rámci stavebních úprav došlo k zateplení bytových domů a instalaci systémů nuceného větrání se zpětným získáváním tepla, čímž došlo ke snížení energetické náročnosti a zlepšení tepelně technických podmínek. Investiční akce byla spolufinancována z IROP. Stavební úpravy proběhly celkem v 5 etapách rozdělených dle jednotlivých bloků domů:

- *I. etapa* – způsobilé výdaje: 79 mil. Kč a výše podpory: 33,2 mil. Kč;
- *II. etapa* (bloky T, X) – způsobilé výdaje: 25,6 mil. Kč a výše podpory: 10,8 mil. Kč;
- *III. etapa* (bloky A, M, O) – způsobilé výdaje: 34,1 mil. Kč a výše podpory: 14,3 mil. Kč;
- *IV. etapa* (bloky B, C, D) – způsobilé výdaje: 37 mil. Kč a výše podpory: 15,5 mil. Kč;
- *V. etapa* (bloky U, Y, Z) – způsobilé výdaje: 31, 9 mil. Kč a výše podpory: 13,4 mil. Kč.

5.3 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření bylo realizováno za účelem zjištění silných a slabých stránek občanské vybavenosti, a s tím souvisejícím zjištěním směrů rozvoje, kterými by se měla obec ubírat. Dotazník byl tvořen celkem 18 otázkami, přičemž některé z nich byly rozšířeny o další podotázky. Kompletní podoba dotazníku je umístěna v příloze č. 19. Dotazník byl strukturován do čtyř částí. První část (otázky č. 1 až 8) se zaměřila na charakteristiku respondentů. Druhá část (otázky č. 9 až 13) byla zaměřena na současnou situaci v obci a její zhodnocení očima respondentů. Třetí část (otázky č. 13 až 16) byla věnována budoucím směrům rozvoje obce, kterými by se obec dle respondentů měla ubírat. Poslední, tedy čtvrtá část (otázky č. 17 a 18), byla tvořena otevřenými doplňujícími otázkami, které sloužily k volnému vyjádření, kde respondenti mohli navrhnout vlastní náměty pro rozvoj obce a uvést, co se jim v obci nejvíce, a naopak co se jim líbí nejméně. Dotazník obsahoval otázky otevřené, polootevřené, uzavřené a baterii otázek.

Cílovou skupinou výzkumného šetření byli obyvatelé obce Milín starší 15 let. Dotazník byl distribuován v elektronické podobě skrze webové stránky a sociální sítě obce, v papírové podobě pak byl rozdán předem osloveným respondentům, dále jej bylo možné v papírové podobě vyplnit v místní knihovně. Elektronická podoba dotazníku byla zvolena na doporučení a po předchozích zkušenostech vedení obce. Vzhledem k tomu, že vedení obce projevilo o výsledky šetření zájem, byl odkaz na dotazník umístěn na webové stránky a sociální sítě obce. Dotazníkové šetření probíhalo v období od konce října do konce listopadu 2022.

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 152 respondentů, z čehož 113 (74 %) dotazníků bylo vyplněno elektronicky, 32 (21 %) v papírové podobě po osobním oslovení a 7 (5 %) v místní knihovně. Vzhledem ke způsobům distribuce nelze určit procento návratnosti. Počet obyvatel obce Milín starších 15 let činil dle ČSÚ k 1. 1. 2022 přesně 1 811, Dotazníkového šetření se tedy zúčastnilo 8,4 % z celkového počtu obyvatel.

Charakteristika respondentů (první část)

Nejprve byly zjišťovány údaje o *pohlaví respondentů*. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 152 respondentů, z čehož bylo 54,6 % (83) žen a 45,4 % (69) mužů. Z větší části byl tedy dotazník vyplněn ženami. Dále byl zjišťován *věk respondentů*, kdy bylo na výběr z 5 věkových skupin. Nejvíce respondentů spadalo do věkové skupiny 41–64 let, a to 29,6 % (45). Tento výsledek byl ovlivněn poměrně velkým věkovým rozpětím skupiny. Podobně

byla zastoupena věková skupina 31–40 let, kam spadalo 27,6 % (42) respondentů. Méně zastoupené pak byly věkové skupiny 21–30 let, kam spadalo 18,4 % (28) respondentů, a 65 let a více, kam spadalo 13,8 % (21) respondentů. Nejméně zastoupenou byla věková skupina 15–20 let s 10,5 % (16) respondenty, na což mělo vliv mj. nízké věkové rozpětí.

V následujících otázkách bylo zjišťováno, zda má respondent v Milíně *trvalý pobyt*, jak dlouho v obci žije a jaký typ bydlení obývá. Celkem 96,7 % (147) respondentů uvedlo, že má v obci trvalý pobyt, zbylých 3,3 % (5) respondentů trvalý pobyt v obci nemá. Téměř všichni respondenti tedy mají v obci trvalý pobyt. Co se týče *délky žití v obci*, tak převažovali respondenti žijící v obci více než 20 let, kterých bylo 55,3 % (84), tedy nadpoloviční většina. Dále následovali respondenti s délkou žití v obci v rozmezí 10 až 20 let, kterých bylo 25 % (38). Méně než 10 let žije v obci 30 (19,7 %) respondentů. Mezi respondenty tedy převažovali ti, kteří v Milíně žijí již delší dobu. Co se týče *typů bydlení*, tak převažovalo 50,7 % (77) respondentů obývajících samostatně stojící rodinný dům. Dalších 48,7 % (74) respondentů obývá samostatně stojící rodinný dům. Rozdíl mezi respondenty obývajícími bytový dům nebo rodinný dům tedy nebyl významný. Pouze 1 (0,7 %) respondent uvedl, že obývá řadový rodinný dům, což odpovídá stavební struktuře obce, kdy řadových domů je v obci minimum.

Dále bylo zjišťováno *členství respondentů ve spolcích* působících na území obce Milín. Převažovali respondenti bez členství v některém ze spolků v obci, kterých bylo celkem 76,3 % (116). Zbylých 23,7 % (36) respondentů je členem některého ze spolků působícího na území obce.

Následovaly otázky týkající se *nejvyššího dosaženého ukončeného vzdělání a současné ekonomické aktivity respondentů*. Přesně polovinu respondentů, tedy 50 % (76), tvořili obyvatelé obce se střední odbornou školou zakončenou maturitní zkouškou. Druhou nejvíce zastoupenou skupinou byli respondenti s vysokoškolským vzděláním, kterých bylo 21,7 % (33). Následovalo 18,4 % (28) respondentů se střední odbornou školou bez maturity. Méně respondentů dokončilo pouze základní školu, a to 5,9 % (9), a úplně nejméně respondentů dokončilo vyšší odbornou školu, a to 3,9 % (6).

Převážnou většinu respondentů tvořili zaměstnanci, a to 55,9 % (85). Druhá nejvíce zastoupená část respondentů byla tvořena důchodci, a to 15,1 % (23). Následovalo 11,2 % (17) osob na mateřské či rodičovské dovolené, 9,9 % (15) studentů a 7,2 % (11) podnikatelů či OSVČ. Pouze 1 (0,7 %) respondent uvedl, že je v současnosti nezaměstnaný.

Současná situace v obci (druhá část)

Převážně využívaným dopravním prostředek při vyjíždění mimo obec je pro 86,8 % (132) respondentů osobní automobil. Pro dalších 10,5 % (16) respondentů je převážně využívaným dopravním prostředkem autobus. Dalších 1,3 % (2) respondentů uvedlo, že při vyjíždění mimo obec převážně využívají motocykl, 1 (0,7 %) respondent uvedl, že převážně využívá elektrokoloběžku a 1 respondent (0,7 %) uvedl, že převážně využívá skútr. Žádný z respondentů převážně nevyužívá vlak, kdy příčinou může být vzdálenost vlakového nádraží od centra obce, která činí zhruba 2 km.

Respondenti, kteří využívají převážně osobní automobil, byli dále dotazováni, zda se setkávají s problémem zaparkovat poblíž svého bydliště, na kterou dále navazovala otázka týkající se místa, kde převážně parkují. S problémem zaparkovat poblíž bydliště se neseťkává 65,2 % (86) respondentů. Dalších 25 % (33) respondentů se s problémem zaparkovat poblíž místa bydliště setkává občas a zbylých 9,8 % (13) respondentů se s tímto problémem setkává pravidelně, tedy více než třetina respondentů se s problémem setkává. Na problematiku nedostatku parkovacích míst zejména na sídlišti v centrální části obce respondenti často upozorňovali v otevřených otázkách. Přestože je v Milíně dle respondentů relativně dobrá úroveň autobusového spojení, jak dokládá další část dotazníkového šetření, obyvatelé využívají především vlastní automobilovou dopravu, což vede zejména v oblasti sídliště tvořeného převážně bytovými domy ke značnému množství zaparkovaných aut v přilehlých ulicích, v některých případech dokonce na obecní zeleni.

Nejčastějším místem převážného parkování je vlastní pozemek či vlastní garáž, kde parkuje 51,5 % (68) respondentů, tedy více než polovina. Druhým nejčastějším místem převážného parkování jsou místní komunikace, kde parkuje 32,6 % (43) respondentů. Dalších 12,1 % (16) respondentů parkuje převážně na obecních pozemcích určených k parkování a zbylých 3,8 % (5) respondentů převážně parkuje v pronajaté garáži.

Dále měli respondenti u vybraných oblastí současné situace v obci vyjádřit na škále svou spokojenost. Pro přehlednější interpretaci a možnost porovnání byly četnosti absolutních odpovědí jednotlivých oblastí vyhodnoceny váženým průměrem. V návaznosti na to byly hodnocené oblasti seřazeny od oblastí s největší spokojeností po oblasti s nejnižší spokojeností tak, jak předkládá tabulka č. 15.

Tabulka 15: Spokojenost respondentů v jednotlivých oblastech

Hodnocené oblasti	Hodnocení (% respondentů)					Průměrné hodnocení
	Velmi spokojen/a	Spíše spokojen/a	Spíše nespokojen/a	Velmi nespokojen/a	Nedokážu posoudit	
Dostupnost základních potravin v místní obchodní síti	55,9	40,1	3,3	0	0,7	1,47
Informovanost o dění v obci	42,1	44,8	11,8	1,3	0	1,72
Dostupnost spojů veřejné hromadné dopravy	29,7	48,7	7,2	2	12,4	1,79
Bezpečnost v obci	32,9	54,6	7,9	3,3	1,3	1,81
Frekvence vývozu tříděného odpadu	32,2	51,3	11,2	3,3	2	1,85
Možnosti vyžití pro děti	14,5	50	11,8	2	21,7	2,02
Dostupnost základní zdravotní péče	9,9	51,3	31,6	5,2	2	2,33
Čistota a údržba veřejných prostranství	11,2	51,3	28,3	9,2	0	2,36
Možnosti sportovního vyžití	4,6	54,6	33,6	3,3	3,9	2,37
Dostupnost sociální péče pro staré a nemocné	6	41,4	32,9	3,9	15,8	2,41
Možnosti kulturního vyžití	2	39,5	48,6	7,9	2	2,64
Stav místních komunikací a chodníků	1,3	9,2	46	42,8	0,7	3,31

Zdroj: Vlastní zpracování dle výsledků dotazníkového šetření

Největší spokojenost mezi hodnocenými oblastmi je dle respondentů s **dostupností základních potravin v místní obchodní síti**. V obci se nachází celkem tři obchody se základním sortimentem potravin a drogistického zboží. Velmi spokojených či spíše spokojených respondentů je 96 %, spíše nespokojených pouze 3,3 %. Na základě těchto zjištění lze dostupnost základních potravin v místní obchodní síti považovat za silnou stránku občanské vybavenosti.

Spokojenost respondentů převažuje také v oblasti *informovanosti o dění v obci*. Velmi spokojených či spíše spokojených respondentů je 86,9 %, spíše nespokojených či velmi nespokojených pak 13,1 %.

V oblasti hodnocení *dostupnosti spojů veřejné hromadné dopravy* převažuje mezi respondenty spokojenost. Velmi spokojených či spíše spokojených je 78,4 % respondentů a spíše nespokojených či velmi nespokojených je pouze 9,2 %. Celkový počet autobusových spojů se ve všední den pohybuje kolem 100 (dohromady ve všech směrech). Přestože je dostupnost spojů veřejné hromadné dopravy hodnocena převážně kladně, tak mezi respondenty převažuje využívání osobních automobilů.

S bezpečností v obci je velmi spokojeno či spíše spokojeno 87,5 % respondentů, spíše nespokojeno či velmi nespokojeno pak 11,2 %. Většina respondentů se tedy v obci cítí bezpečně. V otevřených otázkách se pak objevily náměty na zavedení kamerového systému z důvodu prevence před ničením veřejného prostranství. Přestože za poslední 3 roky analyzovaného období došlo v obci ke snížení celkového počtu spáchaných trestných činů i přestupků, došlo k mírnému nárůstu přestupků proti veřejnému pořádku a občanskému soužití (příloha č. 20). Převážnou většinu přestupků spáchaných v obci činí přestupky na úseku BESIP a silničního hospodářství, což souvisí s tím, že územím obce prochází frekventovaná silnice I/4.

V oblasti *frekvence vývozu tříděného odpadu* mezi respondenty také převažovala spokojenost. Velmi spokojených je či spíše spokojených respondentů je 83,5 %, spíše nespokojených či velmi nespokojených pak 14,5 %. V otevřených otázkách však bylo zmíněno, že by respondenti spíše ocenili více kontejnerů na různých místech v obci.

Oblast *možností využití pro děti* byla oblastí, která byla nejvíce nehodnocena, kdy tuto oblast nedokáže posoudit 21,7 % respondentů. Mezi zbylými respondenty však převažovala spokojenost, kdy velmi spokojených či spíše spokojených je 64,5 % respondentů a spíše nespokojených či velmi nespokojených je 13,8 %. Mezi největší aktéry zajišťující využití pro děti patří vedle základní školy a základní umělecké školy místní spolky – Spolek Pohádka, Spolek Za Komíny, Mateřské centrum Milínek a Aktivity klub Milín. V otevřených otázkách však bylo několikrát zmíněno, že chybí zázemí pro stýkání mládeže, kdy se v důsledku toho mládež schází v zastávkách MHD a vytváří nepořádek.

V oblasti *dostupnosti základní zdravotní péče* panuje mezi respondenty spíše spokojenost, kdy velmi spokojených či spíše spokojených respondentů je 61,2 % a spíše nespokojených či velmi nespokojených je 36,8 %. V Milíně se nachází dvě ordinace

praktického lékaře pro dospělé a jedna zubní ordinace. V otevřených otázkách byla zaznamenána nespokojenost s absencí dětského lékaře.

Podobný podíl spokojenosti jako v přechozí oblasti byl zaznamenán u oblasti **čistoty a údržby veřejného prostranství**. Velmi spokojených či spíše spokojených je 62,5 % respondentů a spíše nespokojených či velmi nespokojených je 37,5 %.

Obdobně jako přechozí dvě oblasti byla hodnocena také oblast **možností sportovního vyžití**, kde opět mezi respondenty převažovala spíše spokojenost. Velmi spokojených či spíše spokojených je 59,2 % respondentů a spíše nespokojených či velmi nespokojených je 36,9 %. V rámci sportovního vyžití slouží obyvatelům obce tělocvična základní školy, dvě fotbalová hřiště, sportovní hřiště na sídlišti s antukovým a asfaltovým povrchem a Adventure golf. Za největší aktéry zajišťující sportovní vyžití v obci lze považovat zájmové organizace Fotbalový klub TJ. Ligmet, Aktivity klub Milín, TJ. Sokol Milín či Škola Taekwon-Do ITF Circle. Mezi náměty pro rozvoj sportovního vyžití nejčastěji zmiňovaných v otevřených otázkách patří rekonstrukce hřiště na sídlišti a vybudování koupaliště. Respondenti dále projeví poměrně značný zájem o rozšíření sportovních společenských akcí.

V oblasti **sociální péče pro staré a nemocné** u respondentů převažuje spíše spokojenost i přesto, že rozdíl mezi velmi spokojenými či spíše spokojenými – 47,4 % a spíše nespokojenými či velmi nespokojenými – 36,8 % není příliš významný. Zároveň se jedná o druhou nejméně posuzovanou oblast, kdy oblast nedokáže posoudit 15,8 % respondentů, a to pravděpodobně proto, že tyto služby zatím nevyužívají. V obci se nacházejí dva pečovatelské byty. Nejbližší domovy seniorů se nacházejí v Pecičkách (cca 3 km) a v Příbrami (cca 8 km). Právě absence domova pro seniory přímo v obci je jedním z nejčastěji zmiňovaných nedostatků obce vůbec. Zajištění bydlení pro seniory bylo také možností s nejvyšší četností v otázce č. 16.

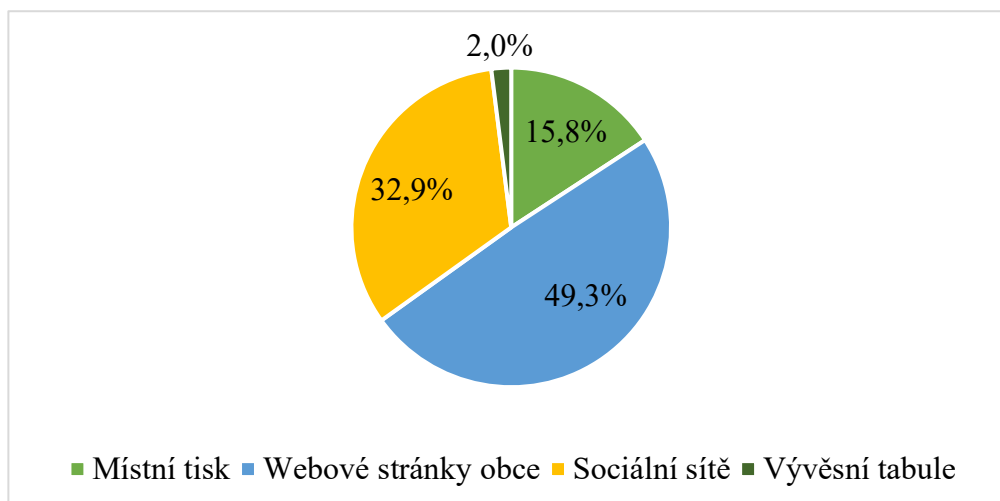
Oblast **možností kulturního vyžití** je první z oblastí, kdy mezi respondenty převažuje spíše nespokojenost. Velmi spokojených či spíše spokojených je s touto oblastí 41,5 % respondentů a spíše nespokojených či velmi nespokojených je 56,5 %. Důvod převahy nespokojenosti může být skutečností, že v obci chybí sál pro pořádání plesů, jejichž pořádání se mezi respondenty ukázalo jako žádané jak v uzavřených otázkách, tak v otevřených otázkách.

Stav místních komunikací a chodníků je druhou oblastí, kdy mezi respondenty převažuje spíše nespokojenost. Zároveň jde o nejhůře hodnocenou oblast. Velmi spokojených či spíše spokojených respondentů s touto oblastí je pouze 10,5 %, naopak spíše

nespokojených či velmi nespokojených je 88,8 %. Převažující nespokojenost mezi respondenty dokládají také výsledky otázky č. 16, kdy možnost rekonstrukce místních komunikací a přílehlých chodníků měla druhou nejvyšší četnost.

Dále byl zjišťován **způsob získávání informování o dění v obci**. Jak vyplývá z grafu č. 2, mezi respondenty jsou nejvíce upřednostňovaným zdrojem informování o dění v obci webové stránky obce, prostřednictvím kterých získává informace 49,3 % respondentů. Druhým nejvíce upřednostňovaným zdrojem informování o dění v obci jsou sociální sítě obce, prostřednictvím kterých získává informace 32,9 % respondentů. Dalších 15,8 % respondentů upřednostňuje získávání informací prostřednictvím místního tisku a zbylá 2 % respondentů upřednostňuje vývěsní tabule.

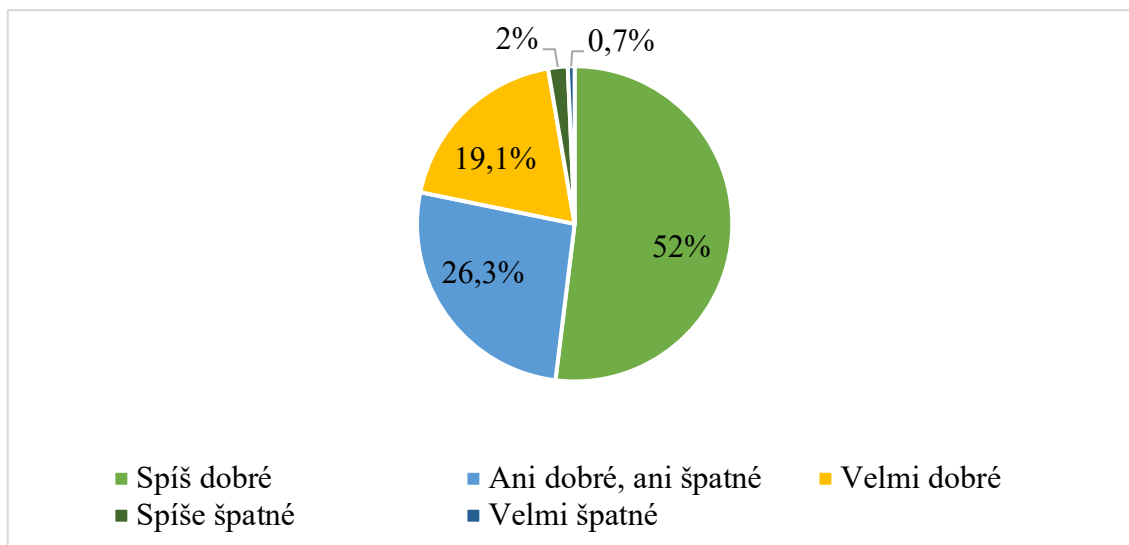
Graf 2: Způsob informování o dění v obci (%)

Zdroj: Vlastní zpracování dle výsledků dotazníkového šetření

Následovala otázka týkající se **zhodnocení mezilidských vztahů** v obci Milín. Jak dokládá graf č. 3, více než polovina respondentů – 52 % – hodnotí mezilidské vztahy v obci jako spíše dobré. Dalších 26,3 % respondentů hodnotí mezilidské vztahy neutrálně, nejsou podle nich tedy ani dobré, ani špatné. Jako velmi dobré hodnotí mezilidské vztahy 19,1 % respondentů. Za spíše špatné považují mezilidské vztahy 2 % respondentů a za velmi špatné pak pouze 0,7 %. Za pozitivní zjištění lze považovat skutečnost, že většina respondentů – 71,1 % – považuje mezilidské vztahy za spíše či velmi dobré. Toto zjištění reflektuje skutečnost, že v menších obcích bývají mezilidské vztahy na lepší úrovni než ve velkých obcích a městech.

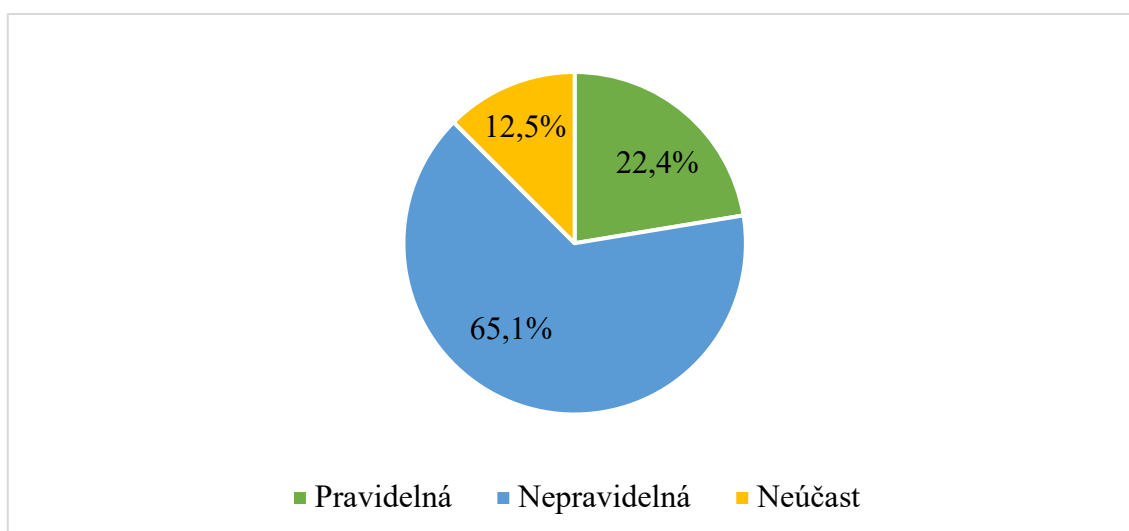
Graf 3: Zhodnocení mezilidských vztahů v obci (%)

Zdroj: Vlastní zpravování dle výsledků dotazníkového šetření

K tvorbě a rozvoji mezilidských vztahů v obci přispívá mj. společenský život a společenské akce či aktivity, kterým byly věnovány následující otázky. Jak dokládá graf č. 4, v otázce pravidelnosti **účasti na společenských akcích pořádaných v obci** převažovalo 65,1 % respondentů, kteří se společenských akcí účastní nepravidelně. Dalších 22,4 % respondentů se společenských akcí v obci účastní pravidelně, tedy 5x a vícekrát ročně. Zbylých 12,5 % respondentů se společenských akcí v obci neúčastní vůbec.

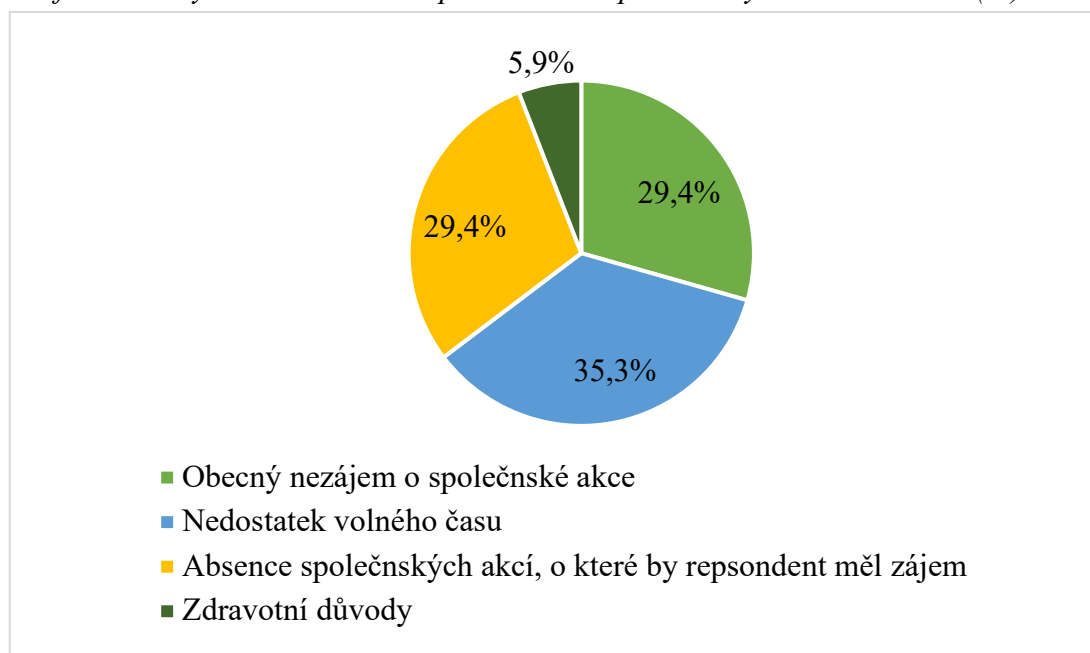
Graf 4: Účast na společenských akcích pořádaných v obci (%)

Zdroj: Vlastní zpracování dle výsledků dotazníkového šetření

Respondentům, kteří se společenských akcí v obci neúčastní vůbec, byla položena doplňující otázka zjišťující důvod, který jim nejvíce brání v účasti na společenských akcích v obci. Jak dokládá graf č. 5, nejčastějším důvodem je dle 35,3 % respondentů nedostatek volného času. Pro dalších 29,4 % je důvodem neúčasti absence společenských akcí, o které by měli zájem, a pro stejnou část respondentů, tedy také 29,4 %, je důvodem neúčasti obecný nezáměr o společenské akce. Zbylým 5,9 % respondentům brání v účasti zdravotní důvody.

Graf 5: Důvody bránící účasti respondentů na společenských akcích v obci (%)

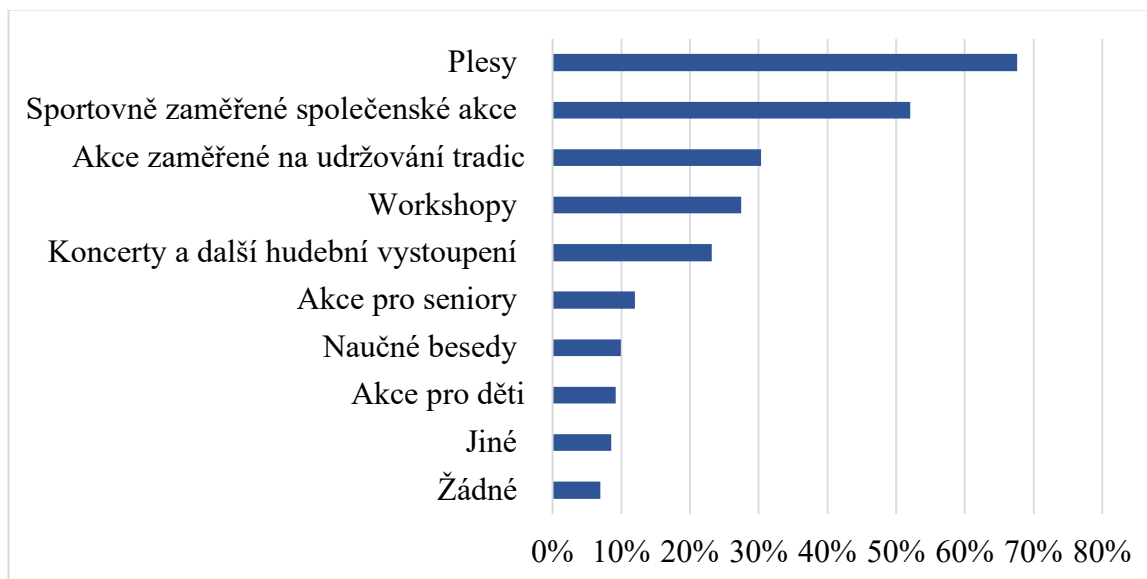
Zdroj: Vlastní zpracování dle výsledků dotazníkového šetření

Pro 29,4 % respondentů, kterým v účasti brání absence společenských akcí, o které by měli zájem, byla položena rozšiřující otázka, zjišťující, jaké společenské akce v obci postrádají. Jako nejčastější odpověď byly uváděny plesy, zábavy, besedy a divadelní představení.

Rozvojové směry obce (třetí část)

Následovala otázka, která volně přecházela z druhé části dotazníku do třetí, ve které respondenti mohli vybrat maximálně tři druhy společenských akcí a aktivit, jejichž rozšíření by v budoucnu přivítali nejvíce. Otázka byla určena pro veškeré respondenty mimo ty, co uvedli, že obecně nemají zájem o společenské akce, tedy celkem pro 142. Výsledky zobrazuje graf č. 6.

Graf 6: Preference rozšíření společenských akcí a aktivit (%)

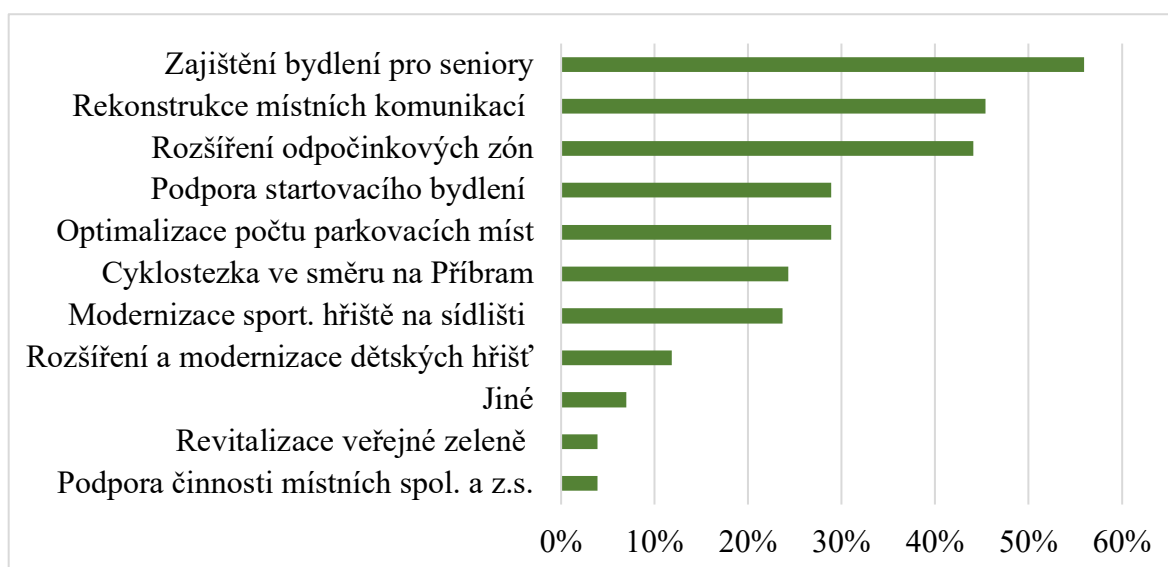
Zdroj: Vlastní zpracování dle výsledků dotazníkového šetření

Jak je patrné z grafu č. 6, nejvíce respondentů – 67,9 % (96) preferuje rozšíření **plesů**. V současné době se plesy pořádají jen výjimečně v prostorách Motorestu U Milína, protože obec nemá potřebné prostory pro pořádání akcí tohoto typu. Sokolovna, kdy byly plesy dříve pořádány, vyhořela v roce 2014 a dosud nebyly zajištěny nové prostory. Druhou nejvíce preferovanou možností je rozšíření **sportovně zaměřených společenských akcí**, které preferuje 74 (52,1 %) respondentů. Třetí nejvíce preferovanou možností je rozšíření **akcí zaměřených na udržování tradic**, které preferuje 30,3 % (43) respondentů. Podobně preferované je také rozšíření **workshopů**, které je preferováno 27,5 % (39) respondenty, nepatrně méně pak rozšíření **koncertů a hudebních vystoupení** 23,2 % (33) respondentů. Výrazně méně je pak preferováno rozšíření **akcí pro seniory** 12 % (17) respondenty, **naučné besedy** 9,9 % (14) respondenty a **akcí pro děti** 9,2 % (13) respondenty. Celkem 8,5 % (12) respondentů zvolilo možnost jiné, kdy se nejčastěji objevovaly zábavy, trhy a divadelní vystoupení. Pouze 7 % (10) respondentů považuje současnou nabídku společenských akcí a aktivit v obci za dostatečnou.

Následovala otázka týkající se **využití případné možnosti zapojit se do pomáhání s přípravami společenských akcí a aktivit v obci** a opět byla určena pro 142 respondentů. Převažuje 52,8 % (75) respondentů, kteří nepředpokládají zapojení do příprav. Dalších 47 (33,1 %) respondentů by se rádo zapojilo a zbylých 14,1 % (20) respondentů se již takto zapojuje. Převaha respondentů bez zájmu o zapojení nad respondenty, kteří mají zájem, resp. se již takto zapojují, tedy není významná.

Další otázka směřovala k výběru účelu primárního využití finančních prostředků obce, kdy respondenti mohli vybrat maximálně tři možnosti. Výsledky zobrazuje graf č. 7.

Graf 7: Primární účel využití finančních prostředků obce (%)

Zdroj: Vlastní zpracování dle výsledků dotazníkového šetření

Nejvíce preferovaným účelem využití finančních prostředků obce je **zajištění bydlení pro seniory**, kdy tuto možnost preferuje 55,9 % (85) respondentů, tedy více než polovina. V obci se nacházejí pouze dva pečovatelské byty, nejbližší domov pro seniory je vzdálen 3 km. Zvýšenou potřebu zajištění bydlení pro seniory reflektují také dlouhodobé tendence demografického vývoje. Druhým nejvíce preferovaným účelem je **rekonstrukce místních komunikací a přilehlých chodníků**, který je preferován 45,40 % (69) respondenty. Velká část místních komunikací a přilehlých chodníků v obci se nachází ve zhoršeném stavu z důvodu předchozí rekonstrukce a dostavby kanalizace. Obdobné preference získal od 44,1 % (67) respondentů účel **rozšíření odpočinkových zón v obci**. Poměrně nižší preference pak získal účel **podpory startovacího bydlení pro mladé rodiny** a **optimalizace počtu parkovacích míst v centrální části obce**, které zvolilo v obou případech 28,9 % (44) respondentů. Podpora bydlení pro mladé rodiny by měla pozitivní vliv na demografickou situaci v obci. Nepatrně méně je pak preferován účel **vybudování cyklostezky ve směru na Příbram, trasované převážně mimo provoz ostatních dopravních prostředků**, a to 24,3 % (37) respondenty a účel **modernizace sportovního hřiště na sídlišti**, a to 23,7 % (36) respondenty. Obcí Milín prochází cyklostezka Vrančice – Příbram, která však částečně vede přes silnici č. 66, kde bylo při měření v roce 2010 zaznamenáno 5 549 vozidel za 24 hodin.

Tento úsek tak může být pro cyklisty rizikový z hlediska bezpečnosti. Výrazně méně je pak preferován účel *rozšíření a modernizace dětských hřišť*, a to 11,8 % (18) respondenty. Úplně nejnižší preference získal účel *revitalizace obecní zeleně a podpora činnosti místních spolků a zájmových sdružení*, kdy v obou případech tyto možnosti volilo pouze 3,9 % (6) respondentů. Celkem 7 % (10) respondentů zvolilo jiný, vlastní účel, kdy mezi nejčastěji uváděné patří vybudování místa pro koupání a společenského sálu.

Otevřené otázky (čtvrtá část)

Čtvrtá část dotazníku obsahovala dvě otevřené dobrovolné otázky. První otevřená otázka vyzývala respondenty k uvedení toho, *co v obci schází či k dalším námětům pro rozvoj obce*. Odpovědělo na ni 59,9 % (91) respondentů. Mezi nejvíce opakovaně zmiňované náměty pro rozvoj patří: zajištění bydlení pro seniory, zavedení bankomatu, vybudování zázemí pro společenské akce, zajištění dětského lékaře, rozšíření míst pro venkovní posezení, rozšíření počtu kontejnerů na tříděný odpad, vybudování parkovacích míst na sídlišti. Mezi opakované, ale již s nižší četností pak patří: kvalitní restaurace či kavárna, vybudování koupaliště a lepšího venkovního sportoviště či zabudování kamerového systému jako prevence před ničením obecního majetku.

Druhá otevřená otázka pak respondenty vyzývala k uvedení toho, *co se jim na životě v obci nejvíce líbí a co jim naopak nejvíce vadí*. Tentokrát odpovědělo méně respondentů, a to 38,2 % (58). Nejvíce se respondentům líbí příroda, klid, dostupnost obchodů, knihovna, mateřské centrum, opravené sídliště a mezilidské vztahy. Naopak se jim nelíbí nedostatečný počet parkovacích míst na sídlišti vedoucí k parkování v ulicích, stav některých komunikací a chodníků a shlukování mládeže v zastávkách. Několik respondentů uvedlo jako pozitivum kombinaci venkovského stylu života v zázemí většího města.

5.3.1 Analýza závislosti kvalitativních znaků

Na základě dat provedeného dotazníkového šetření byly pro testování nezávislosti zvoleny tři následující vztahy. K testování nezávislosti je použit χ^2 test nezávislosti a k posouzení síly závislosti je použit Cramerův koeficient kontingence (V).

První vztah reprezentuje hypotéza H_{01} a je ověřováno, zda má členství ve spolku působícím na území obce vliv na využití možnosti zapojení se do příprav společenských akcí a aktivit v obci. Otázka týkající se využití možnosti zapojení se do příprav společenských akcí a aktivit byla položena 142 respondentům, projevíli zájem o společenské akce. V rámci

dotazníkového šetření bylo zjištěno, že převažující část respondentů (52,8 %) se neplánuje zapojit do příprav společenských akcí a aktivit v obci. Je předpokládáno, že obyvatelé obce, jež jsou členy místních spolků plánují využívat (popř. již využívají) možnosti zapojit se do pomáhání s přípravami společenských akcí a aktivit v obci spíše než obyvatelé, jež členy místních spolků nejsou. Výpočty pro testování H_{01} jsou součástí přílohy č. 21.

Druhý vztah reprezentuje hypotéza H_{02} a je ověřováno, zda má věk vliv na účast na společenských akcích v obci. Otázka týkající se účasti společenských akcí byla položena všem 152 respondentům. V rámci dotazníkového šetření bylo zjištěno, že mezi respondenty převažuje nepravidelná účast na společenských akcích (65,1 %). Je předpokládáno, že věk obyvatel nemá vliv na účast (resp. neúčast) na společenských akcích v obci. Výpočty pro testování H_{02} jsou součástí přílohy č. 22.

Třetí vztah reprezentuje hypotéza H_{03} a je ověřováno, zda má typ bydlení vliv na problém se zaparkováním poblíž místa bydliště. Otázka týkající se problému se zaparkováním poblíž místa bydliště byla položena 132 respondentům, kteří při cestování mimo obec využívají převážně osobní automobil. V rámci dotazníkového šetření bylo zjištěno, že více než třetina respondentů (34,8 %) se občas či pravidelně setkává s problémem zaparkovat poblíž místa bydliště. Je předpokládáno, že s problémem zaparkovat poblíž místa bydliště se setkávají obyvatelé obývající bytové domy spíše než obyvatelé obývající řadové či samostatně stojící rodinné domy. Výpočty pro testování H_{03} jsou součástí přílohy č. 23.

Níže jsou formulované nulové hypotézy pro testování, přičemž souhrnné výsledky testování udává tabulka č. 16.

H_{01} : Vliv členství ve spolku působícím na území obce nemá vliv na využití možnosti zapojení se do příprav společenských akcí a aktivit v obci.

H_{02} : Věk nemá vliv na účast na společenských akcích v obci.

H_{03} : Typ bydlení nemá vliv na problém zaparkovat poblíž místa bydliště.

Tabulka 16: Výsledky χ^2 testu nezávislosti v kontingenčních tabulkách

Vztah H_0	χ^2 (testové kritérium)	$\chi^2_{0,05}$ (kritická hodnota)	Závěr	V (síla závislosti)
H_{01}	47,77	5,991	H_{01} zamítnuta	0,58
H_{02}	9,122	12,592	H_{02} potvrzena	-
H_{03}	60,978	5,991	H_{03} zamítnuta	0,68

Zdroj: Vlastní zpracování dle vlastních výpočtů

Protože testové kritérium pro H_{01} nabývá vyšší hodnoty než kritická hodnota, je nulová hypotéza H_{01} zamítnuta. S pravděpodobností 95 % tedy má členství ve spolku působícím na území obce vliv na využití možnosti zapojení se do příprav společenských akcí a aktivit v obci, přičemž síla závislosti mezi znaky nabývá hodnoty 0,58 a lze ji považovat za středně silnou. Dochází tedy k potvrzení toho, že spolky jsou velmi významným aktérem společenského dění v obci Milín, čímž se podílejí na zkvalitnění života a také na zvýšení soudržnosti v obci. Přestože jejich podpora není dle respondentů prioritou, je potřeba je ze strany obce podporovat.

V rámci testování hypotézy H_{02} bylo pro splnění podmínky použití χ^2 testu nezávislosti, které říká, že podíl teoretických četností menších než 5 nesmí překročit 20 % a žádná nesmí být menší než 1. Byly sloučeny dva řádky, resp. dvě věkové skupiny – 15 až 20 let a 21 až 30 let. Protože testové kritérium pro H_{02} nabývá nižší hodnoty než kritická hodnota, je nulová hypotéza H_{02} potvrzena. S pravděpodobností 95 % tedy věk nemá vliv na účast na společenských akcích v obci. Toto zjištění lze považovat za pozitivní, neboť v obci nedochází k vyloučení obyvatel určitých věkových skupin ze společenského života v důsledku nevhodného věkového zaměření společenských akcí či absence společenských akcí pro určité věkové skupiny.

Také v rámci testování hypotézy H_{03} bylo pro splnění podmínky použití χ^2 testu nezávislosti potřeba sloučení buněk, tentokrát bylo vhodnější sloučit řádky – rodinný dům samostatně stojící a řadový rodinný dům. Protože testové kritérium pro H_{03} nabývá vyšší hodnoty než kritická hodnota, je nulová hypotéza H_{03} zamítnuta. S pravděpodobností 95 % tedy má typ bydlení vliv na problém zaparkovat poblíž místa bydliště, přičemž síla závislosti mezi znaky nabývá hodnoty 0,68 a lze ji považovat za středně silnou. Je tedy potvrzeno, že s problémem zaparkovat se potýkají zejména respondenti obývající bytové domy, které se v Milíně nacházejí v centrální části tvořící sídliště obce. Sídlíště bylo stavěno v 50. letech

20. století a není tedy přizpůsobeno současnému počtu osobních automobilů na jednu rodinu, resp. na jednu bytovou jednotku.

5.3.2 Silné a slabé stránky základních kategorií občanské vybavenosti

Na základě výsledků dotazníkového šetření, současné situaci v obci a v kontextu vývojových tendencí demografického vývoje lze shrnout nejvýznamnější zjištěné silné a slabé stránky v základních kategoriích občanské vybavenosti.

Mezi silné stránky občanské vybavenosti lze zahrnout moderní základní školu s dostačující kapacitou žáků a zrekonstruovanou tělocvičnou. V současnosti vedení obce usiluje o získání dotace na výstavbu školního sportovního hřiště. Silnou stránkou obce je také hojně vybavená místní knihovna, která slouží i čtenářům z okolních obcí, dostupnost potravin v místní obchodní síti, dostupnost autobusového spojení s okolními obcemi. Obec Milín disponuje kanalizační sítí s nově zrekonstruovanou ČOV s kapacitou 2 300 ekvivalentních obyvatel, což je vzhledem k současnému počtu obyvatel obce plně dostačující. Z hlediska technické infrastruktury disponuje dostatečnou kapacitou také zásobování elektrickou energií. Co se týče odpadového hospodářství, dle výsledků dotazníkového šetření jsou respondenti převážně spokojeni s frekvencí vývozů kontejnerů na tříděný odpad, jako nedostatek však vnímají umístění těchto kontejnerů v obci, kdy někteří obyvatelé mají kontejnery daleko od bydliště. Za silnou stránku lze považovat také počet bytů ve vlastnictví obce (téměř třetina veškerých bytů na území obce), což vedení obce umožňuje realizaci bytové politiky na místní úrovni.

Vzhledem k rostoucí vývojové tendenci věkové skupiny 65 let a více lze za slabou stránku občanské vybavenosti považovat nedostatečný počet sociálních bytů pro zajištění bydlení seniorů přímo v obci. Tuto skutečnost potvrdily výsledky dotazníkového šetření, kdy právě zajištění bydlení pro seniory bylo nejvíce preferovanou možností pro využití finančních prostředků obce. S ohledem na rostoucí vývojovou tendenci věkové skupiny 0–14 let a její předpověď lze za slabou stránku považovat také kapacitu místní mateřské školy, která je již nyní plně obsazena. Za slabé stránky lze dále považovat nevyhovující stav místních komunikací a přilehlých chodníků, nedostatek parkovacích míst na sídlišti, absenci prostor pro konání společenských akcí a s tím související nespokojenost s kulturním vyžitím, absenci bankomatu či nedostatečné odpočinkové zóny (lavičky, altány...). V obci se nachází zubní lékař a praktický lékař pro dospělé, z výsledků dotazníkového šetření pak vyplynulo, že značná část respondentů by v obci uvítala také ordinaci dětského lékaře.

5.4 Návrhy a doporučení

Na základě provedených analýz a výsledků dotazníkového šetření jsou formulovány návrhy a doporučení další rozvoj obce, rozdělná do sedmi tematických oblastí – sociální a zdravotní péče, kapacita vzdělávacích zařízení, bydlení pro mladé rodiny, podpora podnikání a zaměstnanosti, volnočasové vyžití a společenský život, dopravní a technická infrastruktura a financování rozvoje. Návrhy, společně s východisky, budou předloženy vedení obce.

Sociální a zdravotní péče

Počet obyvatel ve věku 65 let a více v obci stále roste a dle provedených předpovědí lze tento trend s vysokou pravděpodobností očekávat i v následujících letech. Jedná se o věkovou skupinu, jejíž počet členů ve sledovaném období rostl nejrychleji, a to o v průměru o 3,1 % ročně. Na základě těchto vývojových tendencí lze předpokládat zvýšenou poptávku po bydlení pro seniory. Na nedostatečné zajištění bydlení pro seniory poukázaly také výsledky dotazníkového šetření. Nejbližší obci se nachází Senior centrum Pečičky (3 km), kde jsou však jen 4 lůžka určená účelům domova pro seniory, zbylých 30 lůžek slouží pro účely domova se zvláštním režimem. I přesto, že byl v loňském roce v nedaleké Příbrami (6 km) otevřen nový dům pro seniory, nepokrývá celková kapacita současnou poptávku. Bylo by tedy přínosné zajistit bydlení pro seniory v obci navýšením počtu pečovatelských bytů (v současnosti jsou v obci jen 2) či vybudováním domova pro seniory odpovídajícího velikosti a potřebám obce tak, aby případně senioři nemuseli opouštět své známé prostředí. V případě dostatečné kapacity a zájmu okolních obcí, které jsou příliš malé na zřízení vlastního domova pro seniory, by milínský domov pro seniory mohl sloužit také jejich potřebám a podílet se tak na rozvoji širší oblasti. Problematiku by tak bylo vhodné řešit na regionální úrovni např. prostřednictvím MAS Podbrdsko, jejíž členem je jak obec Milín, tak i obce okolní.

Vzhledem k finanční situaci obce a finanční náročnosti vybudování domova pro seniory se dále nabízí možnost spolupráce se soukromým subjektem prostřednictvím PPP nebo např. odprodejem pozemků pro jeho vybudování soukromému subjektu. PPP projekt by vedle zajištění prvotních finančních nákladů mohl přinést také výhodu ve smyslu zkušeností soukromého sektoru. Nejčastějším modelem PPP, který je volen v případě zajištění sociálních služeb je tzv. DBFO, kdy je projekt vybudován do vlastnictví města,

příčemž dodavateli plynou příjmy z poskytování sociálních služeb, platby služebného za obsazená lůžka od obce, a naopak dodavatel obci vyplácí pachtovné.

V případě, že by se vedení obce rozhodlo bydlení pro seniory zajistit svépomocí, bylo by vhodné usilovat o zařazení do Sítě sociálních služeb Středočeského kraje, tak aby veškeré financování nebylo v režii obce.

Přestože v oblasti dostupnosti zdravotní péče v obci mezi respondenty dotazníkového šetření převažovala spíše spokojenost, za slabou stránku je považována absence dětského lékaře. Vedení obce se v minulých letech aktivně snažilo do obce přilákat dětského doktora, nabízelo i kompletně vybavenou ordinaci. I přes veškerou snahu se to však nepodařilo. Je tak potřeba alespoň udržet dostatečné autobusové spojení s nedalekou Příbramí, kde se nacházejí nejbližší dětské lékaři a usnadnit situaci obyvatelů alespoň takto.

Kapacita vzdělávacích zařízení

Z výsledků analýzy věkové struktury obyvatel obce Milín je patrné, že počet obyvatel ve věku 0–14 let ve sledovaném období 2011–2021 meziročně rostl v průměru o 1,7 %, kdy současně rostl také počet narozených, a to průměrně o 3 % ročně. Růst počtu obyvatel této věkové skupiny by měl dle provedených předpovědí pokračovat i nadále, a proto by bylo vhodné navýšit kapacitu mateřské školy, která nyní činí 100 dětí a je již plně obsazena. Školku vedle milínských dětí navštěvují také děti ze spádových a přilehlých obcí – Lešetice, Radětice, Vrančice, Životice, Lazsko či Ostrov.

Základní škola i přes příchod 35 ukrajinských žáků a otevření přípravné třídy disponuje pro letošní školní rok kapacitní rezervou pro 42 žáků. Přípravná třída je určena předškolákům a letos ji navštěvuje 10 dětí. Současná budova mateřské školy již z hlediska plnění hygienických podmínek nenabízí navýšení kapacity. Jako nejjednodušší řešení, které by nevyžadovalo výrazné investice a stavebná zásahy, se nabízí kompletní přesun třetí třídy mateřské školy (5-6 let) do prostor základní školy. Dalším možným řešením, spíše z dlouhodobého hlediska a za předpokladu pokračujícího nárůstu počtu dětí, je navázání spolupráce s představiteli spádových obcí za účelem řešení situace např. vybudováním školky s jednou či dvěma třídami (podle potřeby) v jedné z dotčených spádových obcí. Jako krajní řešení se pak nabízí upřednostňování milínských dětí před dětmi ze spádových obcí.

Bydlení pro mladé rodiny

Vzhledem ke stárnutí obyvatel obce a k trvajícimu i předpovězenému úbytku obyvatel ve věkové skupině 15–64 let je na místě učinit opatření, která by tento trend zastavila. Úbytek se ve sledovaném období týkal zejména obyvatel ve věku 20–29 let a 30–39 let. Jednalo se tedy zejména o mladé lidi v produktivní ekonomické generaci. Aby se bydlení v obci stalo atraktivní pro mladé rodiny a mladé lidi po osamostatnění, bylo by pro ně vhodné zajistit bydlení např. formou malometrážních startovacích bytů, které by mohly vzniknout v nevyužívaných obecních prostorách, případně v podkrovích obecních bytových domů, tak jak již dříve bylo vedením obce zvažováno.

Aktuální územní plán obce je výstavbě přívětivý a zahrnuje dostatek zastavitelných a přestavbových ploch s funkcí bydlení. Omezením však zůstává, že většina dotčených pozemků se nachází v soukromém vlastnictví a obec nemůže ovlivnit jejich prodeje a případné ceny. Obec by se tak mohla ve spolupráci s dotčenými vlastníky podílet na zajištění stavebních pozemků.

Podpora podnikání a zaměstnanosti

Navazujícím opatřením zamezujícím úbytku mladé produktivní generace je podpora malého a středního podnikání, a to např. formou zvýhodněného pronájmu obecních prostor či prostřednictvím změn v územním plánu obce umožňujících využití vybraných ploch k podnikatelským účelům. Podporu podnikání je však vhodné přednostně zacílit k místním (popř. potenciálním) obyvatelům obce, u kterých lze předpokládat, že budou mít k obci vztah a budou se podílet na společenském životě a rozvoji. Počátkem roku vedení obce schválilo nabídku bezúplatného převodu budovy milínského vlakového nádraží od Správy železnic do majetku obce. Vedení obce má zájem také o přilehlé pozemky. Dle pověřeného stavebního technika budova není staticky narušena a bylo by možné jí využít právě pro některé z navrhovaných opatření. Budova dříve zahrnovala mj. dva služební byty. Vedení obce předpokládá, že v tomto případě bude usilovat o získání dotací za účelem revitalizace brownfields.

Kombinace bydlení v přírodě s relativně dobrou občanskou vybaveností a dostupností do většího města by společně s dostupností bydlení a možnostmi uplatněním na pracovním trhu mohlo právě mladé lidi a rodiny oslovit. Zajištění bydlení a podpora podmínek pro místní podnikání by tedy mohla pozitivně ovlivnit nejen věkovou strukturu obyvatel, ale i výši daňových příjmů obce, na jejichž přerozdělení má vliv jednak počet obyvatel v obci,

počet dětí navštěvujících místní základní a mateřskou školu, ale také počet zaměstnanců s místem výkonu v obci.

Volnočasové vyžití a společenský život

Dostatečné možnosti volnočasového vyžití a společenského života výrazně přispívá ke zvýšení kvality života obyvatel obce a posiluje jejich soudržnost a mezilidské vztahy. Proto je potřeba v obci podporovat volnočasové aktivity a společenský život podporovat s ohledem na zájmy obyvatel. Prostřednictvím analýzy kvalitativních znaků nebyla zjištěna závislost mezi věkem a účastí na společenských akcích a aktivitách konaných v obci. Mezi respondenty však převažovala nespokojenost s možnostmi kulturního vyžití, kdy byl dále zjištěn největší zájem o plesy. Od roku 2014, kdy vyhořela obecní Sokolovna, která mj. poskytovala prostory pro pořádání akcí tohoto typu, jsou společenské akce prostorově limitovány. Vyplacené pojistné za vyhořelou Sokolovnu nebylo dostatečné pro pokrytí nákladů na výstavbu nové. Vzhledem k nákladnosti takového projektu (odhadem 40 mil. Kč) a současné finanční situace obce se nabízí jako vhodné řešení využívat pro tyto účely prostor nově zrekonstruované školní tělocvičny či prostor soukromých objektů, popřípadě okolních obcí jako forma meziobecní spolupráce při utváření společenského života na venkově. V současné době je vedením obce diskutována možná změna využití prostor kina, kdy je však předpokládáno zachování promítání. Vedle prostorového zajištění je potřeba také personální zajištění a iniciativa. Na základě analýzy závislosti znaků bylo potvrzeno, že větší zájem o zapojení do příprav společenských akcí a aktivit mají obyvatelé, jež jsou členy místních spolků. Místní spolky tedy představují významného aktéra společenského života obce a je potřeba jejich činnost i nadále finančně podporovat a spolupracovat s nimi při tvorbě společenského života.

Druhý největší zájem byl dle výsledků dotazníkového šetření o sportovně zaměřené společenské akce. Ve spolupráci s místními sportovně zaměřenými spolky by tak bylo vhodné rozšířit nabídku takových akcí např. ve formě sportovních dnů, sportovních utkání obyvatel, utkání rodin či společných pochodů, které by mohly být částečně realizovány za využití Stezky milínskými a vrančickými lesy. Za účelem rozšíření sportovního vyžití by bylo vhodné modernizovat sportovní hřiště na sídlišti, případně v určitých časech zpřístupnit veřejnosti či spolkům plánované víceúčelové školní hřiště.

Ke společenskému životu neodmyslitelně patří tradice, které by bylo vhodné spojit s tematickými workshopy. Došlo by tak k rozšíření možností společensko – kulturních aktivit a zároveň by bylo podpořeno zachovávání místních tradic.

Vzhledem k tomu, že se společenských akcí aktivit zpravidla účastní i obyvatelé okolních obcí, by obec svými iniciativami přispěla k rozvoji širší oblasti.

Z dotazníkového šetření ve vztahu k volnému času obyvatel dále vyplynul zájem o rozšíření odpočinkových zón v obci. Za účelem rozšíření odpočinkových zón v obci je na místě zvážit vhodnost rozmístění a rozšíření laviček a altánů napříč obcí včetně okrajových částí obce (lesy a lesní cesty), které by navyšovaly možnosti pasivního odpočinku obyvatel obce. Toto opatření by také mohlo přispět k tomu, aby se místní mládež nescházela v prostorách autobusových zastávek.

Dopravní a technická infrastruktura

Analýza závislosti kvalitativních znaků potvrdila, že problém s parkováním poblíž bydliště, a tedy nedostatečná kapacita parkovacích míst, se týká zejména obyvatel bytových domů tvořících milínské sídliště. To vede k velkému počtu zaparkovaných aut na ulicích či na obecní zeleni. Jako možné řešení se nabízí zpevnění travnatých vnitrobloků např. pomocí zatravnovací dlažby, která by plochy určené k parkování zpevnila, a zároveň by nedošlo k narušení přírodního rázu obce. Ve vnitroblocích v současnosti někteří obyvatelé parkují, avšak místa k tomu zatím nejsou přizpůsobena a jsou nezpevněná, což dle poznatků nejednoho respondenta způsobuje zejména v podzimních měsících problémy s blátivými kolejiemi.

Za neuspokojivý lze považovat také stav místních komunikací a přilehlých chodníků, které v některých částech obce úplně chybí. Z důvodu výstavby D4 a s tím souvisejícími odklony dopravy (včetně nákladní) přes páteřní ulice obce lze předpokládat, že se stav komunikací ještě zhorší. Vzhledem k nákladnosti projektů na opravu komunikací je doporučeno monitorovat dotační výzvy (z národních i evropských zdrojů) zaměřené právě na opravu silnic a chodníků a při splnění požadovaných kritérií o dotaci zažádat.

Napříč území obce jsou rozmístěny kontejnery na tříděný odpad, s jejichž frekvencí vývozu dle výsledků dotazníkového šetření převažuje mezi respondenty spokojenost. Jak však ukázaly otevřené otázky, určitá nespokojenost panuje s jejich rozmístěním, kdy by respondenti spíše ocenili více kontejnerů na různých místech v obci. Bylo by tedy vhodné

zvážit navýšení počtu kontejnerů v obci, nebo jejich rozmístění lépe optimalizovat tak, aby je obyvatelé žádných částí obce neměli příliš daleko.

Výsledky otevřených otázek dále poukázaly na to, že značné části respondentů v obci chybí bankomat. Vzhledem k velikosti obce z hlediska počtu obyvatel a od toho se odvíjejících počtů výběrů se jako vhodná alternativa nabízí oslovit některou z bank zapojenou do tzv. sdíleného bankomatu, a tím obyvatelům obce poskytnout co nejširší nabídku služby. Zavedení sdíleného bankomatu oproti zavedení bankomatu jedné banky by podpořilo dosažení potřebného počtu výběrů tak, aby obec nemusela za službu doplácet, případně jen částečně.

Přestože se většina respondentů v obci cítí bezpečně, v otevřených otázkách se objevily náměty na zavedení kamerového systému jako prevence proti ničení veřejného prostranství. Za poslední tři roky sledovaného období se sice celkový počet spáchaných trestných činů a přestupků snížil, zároveň však došlo ke zvýšení počtu přestupků spáchaných proti veřejnému pořádku a občanskému soužití. Bylo by tedy vhodné zvážit zavedení kamerového systému v místech, kde opakovaně dochází k ničení veřejného prostranství a tvorbě nepořádku, např. v oblasti dětského hřiště na sídlišti a autobusových zastávek.

Financování rozvoje

Z analýzy hospodaření obce je zřejmé, že zejména v letech 2018, 2019 a 2021 měla obec sníženou soběstačnost, a to zejména kvůli výším kapitálových výdajů pojících se k investicím obce a časovému nesouladu ve vyplácení dotačních prostředků. V průměru za celé sledované období rostly výdaje rychleji než příjmy a průměrná hodnota výdajů byla taktéž vyšší než průměrná hodnota příjmů. To všechno jsou skutečnosti, které se negativně podepsaly na zadluženosti obce. V roce 2021 dokonce podíl cizích zdrojů na celkových aktivech, jež byl ovlivněn zejména výšemi dlouhodobých úvěrů, překročil hranici 25 %. V případě, že by obec tuto hranici stanovenou Ministerstvem financí ČR nadále převyšovala, a zároveň převyšovala doporučenou hodnotu běžné likvidity a porušovala rozpočtovou odpovědnost, mohlo by obci být pozastaveno přerozdělení výnosů se sdílených daní. Daňové příjmy však představují stěžejní a pravidelný příjem obce a jeho absence by negativně ovlivnila fungování jejího chodu. Je tedy žádoucí zadluženost obce dále nezvyšovat, naopak ji snižovat. Za tímto účelem je potřeba vytvářet hierarchii a prioritizaci investičních akcí v delším časovém období a rozhodovat se podle skutečné potřeby s uvážením výše nákladů v poměru k přinesenému užítku, případně návratnosti. K utvoření hierarchie projektů

a efektivnějšímu plánování a využívání zdrojů by bylo vhodné sestavit rozvojový koncepční dokument, který by zároveň obsahoval akční plán projektů.

Pro efektivnější hospodaření obce by bylo dále vhodné optimalizovat výši oběžných aktiv, zejména krátkodobého finančního majetku a krátkodobých pohledávek. Všechny ukazatele likvidity dosahovaly zvýšených hodnot v letech 2015–2019, na čemž se vedle prostředků na základních běžných účtech, následně využitých k financování investic, podílely také hodnoty krátkodobých pohledávek. Při zkrácení doby obratu pohledávek na minimum by pak tyto prostředky mohly být využity jako zdroj investičních akcí, které by určitým způsobem zajistily návratnost či přinesly užitek občanům obce. V dlouhodobém horizontu by mohly být zhodnoceny např. využitím termínovaných vkladů, což nepředstavuje přílišné riziko investice. Jedná se však o dlouhodobou záležitost, kterou je třeba plánovat.

Pro financování dalšího rozvoje je doporučeno i nadále využívat dotačních výzev s co nejnižším podílem vlastních zdrojů a zvážit navázání partnerství se soukromým subjektem (PPP), které by umožnilo realizaci potřebných projektů i v případě, že by v obecním rozpočtu chyběly dostatečné zdroje na prvotní investiční náklady.

6 Závěr

Diplomová práce na základě provedených statistických analýz demografických a finančních ukazatelů za období 2011–2021, dat dotazníkového šetření a statistických předpovědí demografického vývoje předkládá návrhy a doporučení určené pro další rozvoj obce Milín. Pro zpracování analytické části práce byla využita data z veřejných databází ČSÚ a interní data z Obecního úřadu Milín.

Analýza demografických ukazatelů byla zaměřena na vývoj celkového počtu, pohybu a věkové struktury obyvatelstva. Vývoj celkového počtu obyvatel lze považovat za relativně stabilní, neboť jeho meziroční změna za celé sledované období nepřekročila 2 %. Obdobnou stabilitu dokládají také hodnoty bazického indexu, kdy pouze v roce 2017 byla změna oproti výchozímu roku vyšší než 2 %, a to konkrétně 2,3 %. Právě v roce 2017 se v obci nacházelo nejméně obyvatel ve sledovaném období – 2 136, což bylo důsledkem soustavného celkového úbytku, zejména migračního od roku 2015. Na tomto úbytku se mohla podílet ne příliš příznivá situace na místním trhu práce. Ani v rámci soustavného úbytku počtu obyvatel v letech 2015–2017 však meziroční změna nepřekročila onu hranici 2 %. Naopak nejvyšší počet obyvatel – 2 191 – byl dosažen v roce 2020, což bylo zapříčiněno zejména migračním přírůstkem 28 osob v důsledku bytové výstavby. Průměrná hrubá míra porodnosti činila ve sledovaném období 10,83 % a průměrná hrubá míra úmrtnosti 10,08 %. Počet narozených na 1 000 obyvatel středního stavu tedy v průměru lehce převyšoval počet zemřelých. Průměrná intenzita imigrace činila 25,69 % a průměrná intenzita emigrace pak 24,86 %. Počet přistěhovalých na 1 000 obyvatel středního stavu tedy v průměru lehce převyšoval počet vystěhovalých. Rozdíly mezi počtem narozených a zemřelých a počtem přistěhovalých a vystěhovalých tedy nebyly příliš významné a odkazují na stabilitu celkového počtu obyvatelstva ve sledovaném období.

Co se týče věkové struktury obyvatelstva obce, v celém sledovaném období se soustavně zvyšoval počet obyvatel ve věku 65 let a více, a to v průměru o 3,1 % ročně. Rostoucí tendence také převažovala u počtu obyvatel ve věku 0–14 let, který rostl v průměru o 1,7 % ročně, tedy o něco pomaleji než v případě předchozí věkové skupiny. Naopak u počtu obyvatel ve věku 15–64 let převažovala klesající tendence, kdy v průměru docházelo k poklesu o 1,2 % ročně. Nejvýznamnější podíl na tomto poklesu měl úbytek počtu obyvatel ve věku 30–39 let o 31 % a úbytek ve věkové skupině 20–29 let o 28 %. Jednalo se tedy zejména o mladé lidi, případně mladé rodiny, jejichž vystěhování mohlo souviset

s nepříznivou situací na místním trhu práce či s nalezením pracovního uplatnění v místě studia vysoké školy, tedy mimo obec Milín. S těmito vývojovými tendencemi byl spojen nárůst podílu obyvatel ve věku 0–14 let a obyvatel ve věku 65 let a více, a naopak pokles podílu obyvatel ve věku 15–64 let. Rostoucí tendence ukazatelů průměrného věku, indexu stáří a indexu ekonomického zatížení pak dokládají stárnutí obyvatelstva obce.

V rámci predikcí celkového počtu obyvatel a počtu obyvatel jednotlivých věkových skupin byl použit model využívající index determinace za účelem výběru nejvhodnější trendové funkce. Pro celkový počet obyvatel se jako nejvhodnější jevila kvadratická funkce a pro všechny věkové skupiny pak funkce lineární. Pro všechny čtyři ukazatele byly následně na základě trendových funkcí provedeny za využití programu Statistica bodové a intervalové předpovědi. Předpovědi byly provedeny pro tři roky následující po analyzovaném období, tedy pro roky 2022, 2023 a 2024. Na základě provedených předpovědí lze v následujících třech letech s 95% spolehlivostí přepokládat nárůst celkového počtu obyvatel a počtu obyvatel věkových skupin 0–14 let a 65 let a více. Naopak s 95% spolehlivostí lze předpokládat pokračující pokles obyvatel ve věku 15–64 let.

Analýza finančních ukazatelů hospodaření obce byla zaměřena na autarkii, zadluženost a likviditu, součástí byl dále rozbor příjmů, výdajů a nejvýznamnějších investičních akcí zrealizovaných ve sledovaném období. Dle hodnot ukazatele autarkie byla obec zejména v letech 2018, 2019 a 2021 z hlediska příjmů a výdajů výrazněji nesoběstačná, což bylo zapříčiněno zejména výšemi kapitálových výdajů pojících se k investičním aktivitám obce či časovému nesouladu u skutečného přijetí dotačních prostředků. Zejména v letech 2018–2021 obec realizovala několik náročných investičních akcí, jako je např. zkvalitnění vzdělávací infrastruktury v místní základní škole a snížení energetické náročnosti její budovy či snížení energetické náročnosti bytových domů, což se promítlo nejen na výši kapitálových výdajů obce, ale také negativně na její zadluženosti.

V letech 2018–2021 dosahoval podíl cizí zdrojů na celkových aktivech obce výrazně vyšších hodnot než ve zbytku sledovaného období a zapříčinil porušení rozpočtové odpovědnosti obce, přičemž se na těchto hodnotách podílely zejména dlouhodobé úvěry. V roce 2021 dokonce podíl cizích zdrojů na celkových aktivech obce činil 27,24 % a přesáhl tak doporučenou výši Ministerstvem financí ČR. V průměru za sledované období tento podíl činil 14,27 %. Zadluženost na jednoho obyvatele v průměru činila téměř 21 tis. Kč a v průměru rostla o 32,6 % ročně. K zadluženosti obce se také váže skutečnost, že ve sledovaném období výše průměrných výdajů na jednoho obyvatele byla

téměř o 7 tis. Kč vyšší než výše průměrných příjmů na jednoho obyvatele, a že celkové výdaje rostly o 7,9 procentních bodů rychleji než celkové příjmy. Růst celkových příjmů byl pak ovlivněn zejména kapitálovými výdaji rostoucími v průměru o 24,3 % ročně.

Nejvýznamnější investiční akcí z hlediska objemu finančních prostředků bylo snížení energetické náročnosti bytových domů, které proběhlo v pěti etapách, v letech 2018 až 2021. Celkové způsobilé výdaje za všechny etapy přesahovaly 207 mil. Kč a výše dotace lehce přesahovala 87 mil. Kč.

Z hlediska platební schopnosti obce byl za rizikový považován rok 2011, kdy všechny tři stupně likvidity nabývaly hodnot pod spodní hranici doporučených intervalů, a to z důvodu téměř vyrovnaných hodnot krátkodobých závazků a oběžných aktiv. Zejména v letech 2015–2019 nabývaly ukazatele všech stupňů likvidity poměrně vyšších hodnot, kdy oběžná aktiva, zejména krátkodobý finanční majetek a krátkodobé pohledávky, několikrát převyšovaly krátkodobé závazky.

Za účelem zjištění silných a slabých stránek občanské vybavenosti v obci, a s tím souvisejícím zjištěním směrů rozvoje, kterými by se měla obec ubírat, bylo realizováno dotazníkové šetření. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 152 respondentů, tedy 8,4 % z celkového počtu obyvatel obce. U deseti z dvanácti hodnocených oblastí převažovala mezi respondenty spokojenost či spíše spokojenost. Převažující nespokojenost či spíše nespokojenost se týkala oblastí možností kulturního vyžití a stavu místních komunikací a přílehlých chodníků. Mezi nejčastější náměty pro rozvoj obce pocházející od respondentů patří zajištění bydlení pro seniory, zavedení bankomatu, vybudování zázemí pro společenské akce, zajištění dětského lékaře, rozšíření míst pro venkovní posezení, rozšíření počtu kontejnerů na tříděný odpad, vybudování parkovacích míst na sídlišti.

Na základě dat provedeného dotazníkového šetření byly za použití χ^2 testu nezávislosti otestovány tři vztahy. V rámci testování byla zjištěna závislost mezi členstvím v místních spolcích a zapojením se do příprav společenských akcí a aktivit v obci. Dále byla zjištěna závislost mezi typem bydlení a problémem zaparkovat poblíž místa bydliště. Závislost naopak nebyla potvrzena ve vztahu věku a účasti na společenských akcích v obci.

Na základě analytické části práce a výsledků dotazníkového šetření byly formulovány návrhy a doporučení další rozvoj obce, které byly rozděleny do sedmi tematických oblastí – sociální a zdravotní péče, kapacita vzdělávacích zařízení, bydlení pro mladé rodiny, podpora podnikání a zaměstnanosti, volnočasové vyžití a společenský život, dopravní a technická infrastruktura a financování rozvoje. Návrhy a doporučení jsou

tedy zaměřené na všechny věkové kategorie obyvatel obce, od nejmladších po nejstarší, a zahrnují oblasti od technické infrastruktury po společenský život v obci. Formulované návrhy včetně východisek budou předloženy vedení obce Milín.

7 Seznam použitých zdrojů

Tištěné zdroje:

BAŠTÝŘ, J., TRANTINA, V., VOSTAREK, J. *MILÍN – 900 let na Zlaté stezce*. Obecní úřad Milín, 2001. 46 s.

BERNARD, J. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Praha: Sociologický ústav AV, ČR, 2011. 236 s. ISBN 978-80-7419-069-8.

BINEK, J, a kol. *Synergie ve venkovském prostoru: Aktéři a nástroje rozvoje venkova*. 1.vyd. Brno: GaREP, 2009. 94 s. ISBN 978-80-904308-0-8.

BINEK, J., SVOBODOVÁ, H., CHABIČOVSKÁ, HOLEČEK, K., GALVASOVÁ, I. *Rozvojové možnosti obcí*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2010. 52 s. ISBN 978-80-87147-29-0.

BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2020. 363 s. ISBN 978-80-246-4566-7.

BRUNTLAND, H. *Naše společná budoucnost*. 1. vyd. Praha: Academica, 1991. 297 s. ISBN 80-85368-07-02.

ČMEJREK, J. *Obce a regiony jako politický prostor*. Praha: Alfa Nakladatelství, 2008. 160 s. ISBN 978-80-87197-00-4.

GALVASOVÁ, I. a kol. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Praha: Georgetown, 2007. 144 s. ISBN 80-251-20-9.

HEJNIC, A. 1995. *Poslední výstřel*. In: *Slivice 1945: Poslední události 2. světové války na Příbramsku*. Okresní úřad Příbram a Obecní úřad Milín. 39 s.

HENDL, J. a kol. *Statistika v aplikacích*. 1.vyd. Praha: Portál, 2014. 456 s. ISBN 978-80-262-0700_9.

HENDL, J., REMER, J. *Metody výzkumu a evaluace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2017. 356 s. ISBN 978-80-262-1192-1.

HINDLS, R., HRONOVÁ, S., SEGER, J., FISCHER, J. *Statistika pro ekonomy*. 8. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007. 418. s. ISBN 978-80-86946-43-6.

- HORZINKOVÁ, E., NOVTONÝ, V. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 4. vyd. Brno: Václav Klemm – Vydavatelství a nakladatelství, 2021. 254 s. ISBN 978-80-87713-21-1.
- KADEŘÁBKOVÁ, J. PEKOVÁ, J. *Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 300 s. ISBN 978-80-7357-910-4.
- KOUDELKA, Z. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. 399 s. ISBN 978-80-7201-665-5.
- KRAFTOVÁ, I. *Finanční analýza municipální firmy*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2002. 206 s. ISBN 80-7179-778-2.
- MACHÁČEK, J., TOTH, P., WOKOUN, R. *Regionální a municipální ekonomie*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2011. 200 s. ISBN 978-80-245-1836-7.
- MAIER, K., a kol. *Udržitelný rozvoj území*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. 256 s. ISBN 978-80-247-7728-3.
- MAJEROVÁ, V. a kol. *Český venkov 2008: proměny venkova*. 1.vyd.Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2009. 187 s. ISBN 978-80-213-1911-0.
- PEKOVÁ, J., JETMAR, M., TOTH, P. *Veřejný sektor, teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2019. 784 s. ISBN 978-80-7598-209-4.
- PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 1. vyd. Praha: ASPI Publishing, s.r.o., 2008. 441 s. ISBN 80-86395-21-9.
- PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. vyd. Praha: Grada, 2015. 288 s. ISBN 978-80-247-5921-0.
- RŮŽIČKOVÁ, P. *Finanční analýza*. 7. vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2021. 168 s. ISBN 978-80-271-4425-9.
- STEJSKAL, J., KOVÁRNÍK, J. *Regionální politika a její nástroje*. Praha: Portál, 2009. 216 s. ISBN 978-80-7367-588-2.
- SVATOŠOVÁ, L., KÁBA, B. *Statistické metody II*. 1. vyd. Praha: ČZU v Praze, 2017. 105 s. ISBN 978-80-213-1736-9.
- VOJTÍŠKOVÁ, M. *Rozpočtové hospodaření pro zastupitele obcí*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2018. 72 s. ISBN 978-80-87544-99-0.

WOKOUN, R. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

WOKOUN, R., MATES, P., KADEŘÁBKOVÁ, J. a kol. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. 474 s. ISBN 978-80-7380-304-9.

Elektronické zdroje:

ČSÚ: *Index ekonomického zatížení* [online]. [cit. 2022-12-05]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20536468/13-534007a305.pdf/2fe436b5-387b-42ce-b1f3-c0388109fdec?version=1.0>

Dotace EU: *Evropské fondy v ČR* [online]. 2022 [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020>

European Commission: *Agriculture and rural development* [online]. 2022 [cit. 2022-08-02]. Dostupné z: https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/rural-development_en

SMO ČR. *Národní dotační zdroje: Příležitosti pro města a obce*. [online]. 2016 [cit. 2022-08-02]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/getmedia/1644c9f4-c48b-4c8a-a1ff-375ca410aa25/narodni-zdroje-final-web.pdf>

Místní Agenda 21. *O MA 21*. [online]. 2022 [cit. 2022-08-30]. Dostupné z: <https://ma21.cenia.cz>

Obec Milín: *Matrika* [online]. [cit. 2022-08-21]. Dostupné z: <https://www.milin.cz/obecni-urad/matrika/>

Obec Milín: *Stavební úřad* [online]. [cit. 2022-08-21]. Dostupné z: <https://www.milin.cz/obecni-urad/stavebni-urad/>

ČSÚ: *Počet a pohyb obyvatel* [online]. [cit. 2022-09-11]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=DEM05&z=T&f=TABULKA&skupId=546&katalog=33155&pvo=DEM05&str=v109&u=v109__VUZEMI__43__540757

ČSÚ: *Počet obyvatel* [online]. [cit. 2022-09-10]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=DEM14&z=T&f=TABULKA&katalog=33155&str=v109&u=v109__VUZE MI__43__540757

ČSÚ: *Pohyb obyvatel ČR* [online]. [cit. 2022-09-17]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=DEM05&z=T&f=TABULKA&skupId=546&katalog=33155&pvo=DEM05&str=v94>

ČSÚ: *Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce a podíl nezaměstnaných osob* [online]. [cit. 2022-09-15]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-parametry&pvo=ZAM12-A&sp=A&skupId=806&pvoc=&katalog=30853&z=T>

ČSÚ: *Věkové složení obyvatel podle pohlaví a základních věkových skupin* [online]. [cit. 2022-08-18]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&skupId=606&katalog=33156&pvo=DEM01&pvo=DEM01&str=v33&evo=v1433 !_IK-CR-K_1&c=v3~2__RP2021MP12DP31

Deník veřejné správy: *Úspory a dluh obcí* [online]. [cit. 2022-11-10]. Dostupné z: <https://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6821907>

Ministerstvo financí ČR: *Monitoring hospodaření obcí* [online]. [cit. 2022-11-02]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/hospodareni-obci/monitoring-hospodareni-obci>

Policie ČR: *Mapa kriminality* [online]. [cit. 2023-02-05]. Dostupné z: <https://kriminalita.policie.cz>

Zákony a právní předpisy:

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

Zákon č. 183/ 2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích.

Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích.

Vyhláška č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě.

Ostatní zdroje:

Závěrečné účty obce Milín 2011-2021

Rozvahy obce Milín 2011-2021

8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

8.1 Seznam obrázků

Obrázek 1: Znak obce.....	38
---------------------------	----

8.2 Seznam tabulek

Tabulka 1: Relativní změny počtu obyvatel v období 2011–2021 a hustota obyv./km ²	45
Tabulka 2: Obyvatelstvo dle přirozené měny v období 2011–2021	49
Tabulka 3: Obyvatelstvo dle mechanické měny v období 2011–2021	50
Tabulka 4: Věková struktura obyvatel v období 2011–2021.....	52
Tabulka 5: Indexy determinace a trendové funkce vybraných ukazatelů.....	55
Tabulka 6: Předpověď pro vybrané ukazatele pro nadcházející 3 roky ($\alpha = 5\%$).....	55
Tabulka 7: Příjmy, výdaje a ukazatel autarkie na bázi příjmů a výdajů.....	57
Tabulka 8: Vývoj příjmů v období 2011–2021	59
Tabulka 9: Koeficienty růstu příjmových tříd v období 2011–2021	60
Tabulka 10: Vývoj celkových výdajů v období 2011–2021	63
Tabulka 11: Koeficienty růstu výdajových tříd v období 2011–2021	65
Tabulka 12: Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům obce v období 2011–2021	67
Tabulka 13: Vývoj zadluženosti na jednoho obyvatele v období 2011–2021	69
Tabulka 14: Ukazatele stupňů likvidity v období 2011–2021	71
Tabulka 15: Spokojenost respondentů v jednotlivých oblastech.....	80
Tabulka 16: Výsledky χ^2 testu nezávislosti v kontingenčních tabulkách	90

8.3 Seznam grafů

Graf 1: Vývoj celkového přírůstku v období 2011–2021	47
Graf 2: Způsob informování o dění v obci (%)	83
Graf 3: Zhodnocení mezilidských vztahů v obci (%).....	84
Graf 4: Účast na společenských akcích pořádaných v obci (%).....	84
Graf 5: Důvody bránící účasti respondentů na společenských akcích v obci (%).....	85
Graf 6: Preference rozšíření společenských akcí a aktivit (%).....	86
Graf 7: Primární účel využití finančních prostředků obce (%).....	87

8.4 Seznam použitých zkratk

ČOV – Čistírna odpadních vod

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad

DSO – Dobrovolný svazek obcí

EU – Evropská unie

IROP – Integrovaný regionální operační program

MAS – Místní akční skupina

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj

OP – Operační program

OPŽP – Operační program životní prostředí

PPP – Partnerství veřejného a soukromého sektoru

PRO – Program rozvoje obce

ROP – Regionální operační program

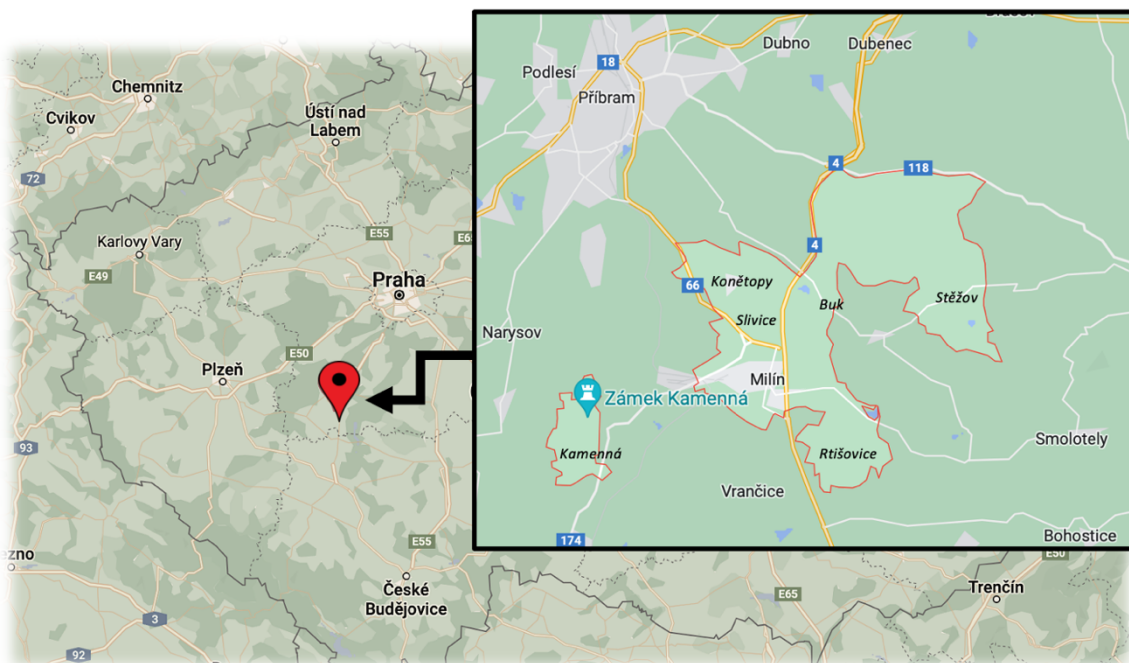
ÚSC – Územní samosprávné celky

Přílohy

Seznam příloh:

Příloha 1: Umístění obce Milín v rámci České republiky	111
Příloha 2: Souhrnná tabulka pohybu obyvatelstva za období 2011–2021	111
Příloha 3: Hustota obyvatel k 31. 12.	112
Příloha 4: Podíl nezaměstnaných osob, dosažitelní uchazeči a volná pracovní místa v období 2014–2021	112
Příloha 5: Koefficienty růstu věkových skupin obyvatelstva obce Milín v období 2011–2021	113
Příloha 6: Změny zastoupení věkových kategorií v roce 2021 oproti roku 2011	113
Příloha 7: Grafické znázornění kvadratické funkce pro celkový počet obyvatel	114
Příloha 8: Grafické znázornění lineární funkce pro počet obyvatel ve věku 0-14 let	114
Příloha 9: Grafické znázornění lineární funkce pro počet obyvatel ve věku 15-64 let	115
Příloha 10: Grafické znázornění lineární funkce pro počet obyvatel ve věku 65 let a více	115
Příloha 11: Struktura příjmů v období 2011–2021	116
Příloha 12: Vývoj celkových sdílených daní, DPH a DPPO v období 2011–2021	116
Příloha 13: Struktura výdajů v období 2011–2021	117
Příloha 14: Vývoj vybraných běžných výdajů v období 2011–2021	117
Příloha 15: Rozpočtová odpovědnost obce	118
Příloha 16: Výpočet ukazatele běžné likvidity za období 2011–2021	118
Příloha 17: Výpočet ukazatele pohotové likvidity za období 2011–2021	119
Příloha 18: Výpočet ukazatele okamžité likvidity za období 2011–2021	119
Příloha 19: Dotazník pro občany obce Milín	120
Příloha 20: Přehled trestných činů a přestupků spáchaných v obci Milín v letech 2019–2021	125
Příloha 21: Výpočty relativních četností a testového kritéria pro H_{01}	125
Příloha 22: Výpočty relativních četností a testového kritéria pro H_{02}	126
Příloha 23: Výpočty relativních četností a testového kritéria pro H_{03}	127

Příloha 1: Umístění obce Milín v rámci České republiky

Zdroj: Google Maps

Příloha 2: Souhrnná tabulka pohybu obyvatelstva za období 2011–2021

	Střední stav	Počet obyvatel k 31. 12.	Živě narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůstek přirozený	Přírůstek migrační	Přírůstek celkový
2011	2 171	2 186	17	18	59	39	-1	20	19
2012	2 183	2 180	23	26	53	56	-3	-3	-6
2013	2 178	2 170	26	21	29	44	5	-15	-10
2014	2 193	2 188	26	16	52	44	10	8	18
2015	2 168	2 160	22	29	39	60	-7	-21	-28
2016	2 156	2 153	25	21	47	58	4	-11	-7
2017	2 139	2 136	30	24	44	67	6	-23	-17
2018	2 135	2 165	26	20	75	52	6	23	29
2019	2 159	2 155	18	24	64	68	-6	-4	-10
2020	2 180	2 191	23	15	79	51	8	28	36
2021	2 168	2 176	22	26	71	53	-4	18	14
Průměr	2 166	2 169	23,45	21,82	55,64	53,82	1,64	1,82	3,45

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ

Příloha 3: Hustota obyvatel k 31. 12.

	Hustota obyvatel		
	Milín	Středočeský kraj	ČR
2011	91	116	133
2012	90	117	133
2013	90	118	133
2014	91	119	134
2015	90	120	134
2016	89	123	134
2017	89	124	135
2018	90	125	135
2019	89	127	136
2020	91	128	136
2021	90	127	133
Průměr	90	123	134

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ

Příloha 4: Podíl nezaměstnaných osob, dosažitelní uchazeči a volná pracovní místa v období 2014–2021

	Podíl nezaměstnaných osob (v %)			Dosažitelní uchazeči	Volná pracovní místa v evidenci ÚP
	Milín	Stř. kraj	ČR		
2014	9,62	6,36	7,46	146	5
2015	7,61	5,41	6,24	114	16
2016	7,18	4,31	5,19	106	10
2017	5,52	3,17	3,77	80	12
2018	3,69	2,64	3,07	52	31
2019	3,13	2,44	2,87	44	27
2020	4,36	3,52	4,02	61	49
2021	3,07	2,98	3,49	43	64

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ

Příloha 5: Koeficienty růstu věkových skupin obyvatelstva obce Milín v období 2011–2021

Rok	Věková skupina					
	0–14	Koef. růstu	15–64	Koef. růstu	65 +	Koef. růstu
2011	309	x	1 563	x	314	x
2012	316	1,023	1 537	0,983	327	1,041
2013	317	1,003	1 517	0,987	336	1,028
2014	342	1,079	1 498	0,987	348	1,036
2015	330	0,965	1 477	0,986	353	1,014
2016	341	1,033	1 450	0,982	362	1,025
2017	349	1,023	1 409	0,972	378	1,044
2018	360	1,032	1 405	0,997	400	1,058
2019	355	0,986	1 398	0,995	402	1,005
2020	367	1,034	1 400	1,001	424	1,055
2021	365	0,995	1 386	0,990	425	1,002
Průměr	341	1,017	1 458	0,988	370	1,031

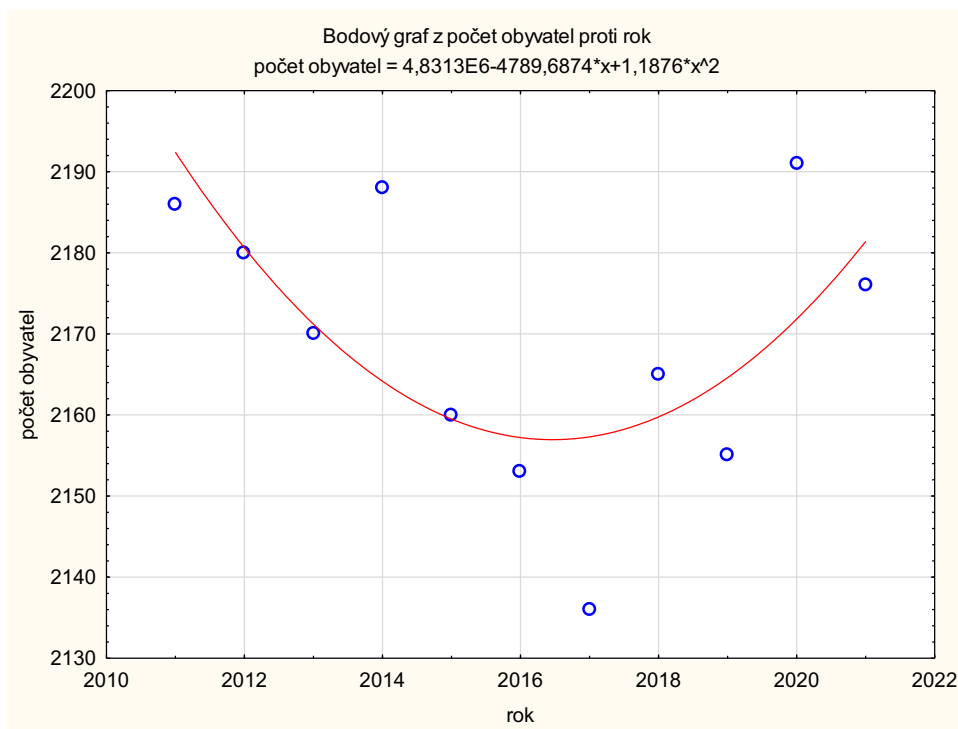
Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ

Příloha 6: Změny zastoupení věkových kategorií v roce 2021 oproti roku 2011

Věk	Počet obyvatel		Bazický index
	2011	2021	
0–4	107	124	1,16
5–14	194	252	1,30
15–19	111	108	0,97
20–29	264	190	0,72
30–39	372	258	0,69
40–49	252	371	1,47
50–59	341	258	0,76
60–64	150	147	0,98
65–74	168	271	1,61
75–84	106	104	0,98
85+	21	38	1,81
Nezjištěno	13	0	x
Celkem	2 099	2 121	x

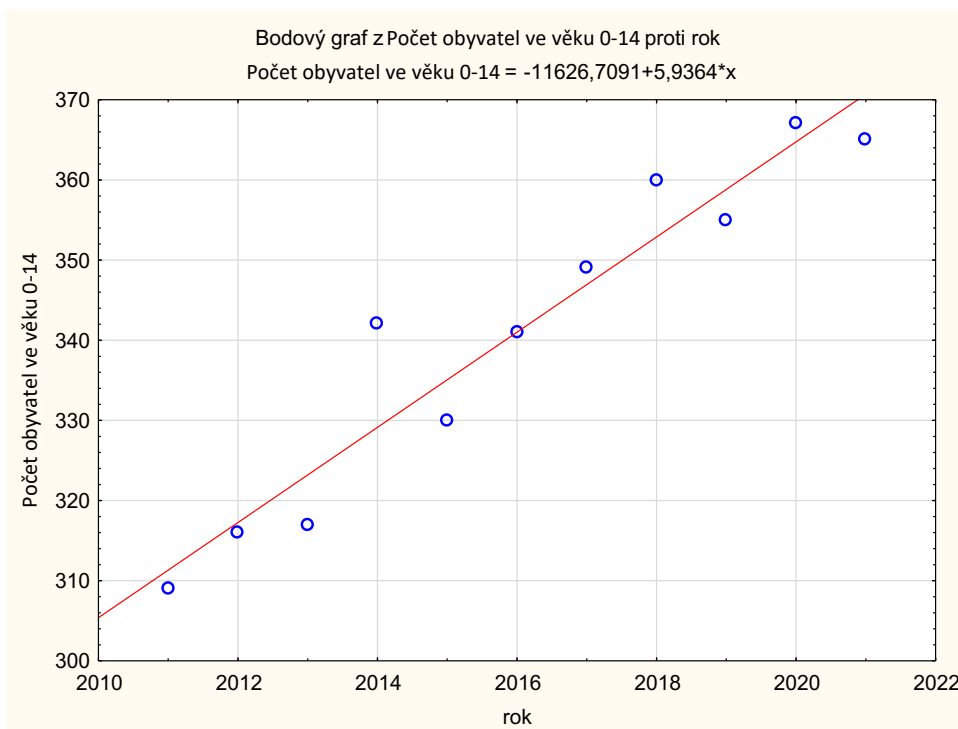
Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ

Příloha 7: Grafické znázornění kvadratické funkce pro celkový počet obyvatel

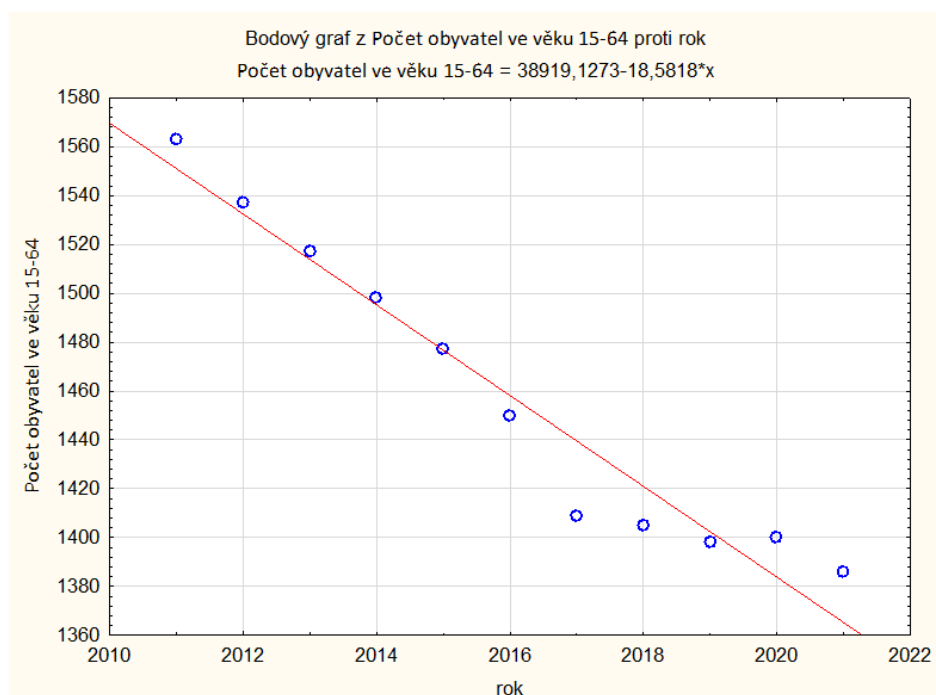
Zdroj: Vlastní výpočty ve Statistica

Příloha 8: Grafické znázornění lineární funkce pro počet obyvatel ve věku 0-14 let

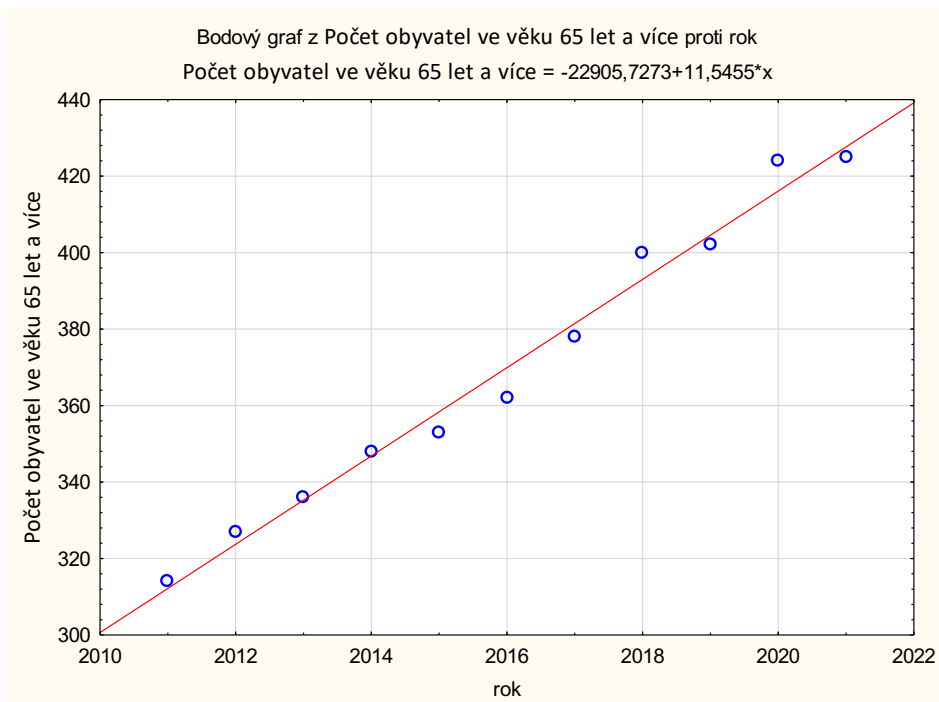
Zdroj: Vlastní výpočty ve Statistica

Příloha 9: Grafické znázornění lineární funkce pro počet obyvatel ve věku 15-64 let

Zdroj: Vlastní výpočty ve Statistica

Příloha 10: Grafické znázornění lineární funkce pro počet obyvatel ve věku 65 let a více

Zdroj: Vlastní výpočty ve Statistica

Příloha 11: Struktura příjmů v období 2011–2021

Struktura příjmů (v %)				
	Daňové příjmy	Nedaňové příjmy	Přijaté transfery	Kapitálové příjmy
2011	40,31	32,00	27,05	0,65
2012	39,08	28,41	31,56	0,95
2013	52,78	30,00	17,04	0,18
2014	48,66	26,42	24,39	0,53
2015	44,24	28,62	26,47	0,67
2016	58,11	26,73	13,78	1,38
2017	62,36	27,21	8,17	2,26
2018	48,21	21,40	25,91	4,48
2019	61,05	23,92	14,63	0,40
2020	27,25	11,61	61,14	0,00
2021	42,97	23,06	33,31	0,66
Průměr	47,73	25,40	25,77	1,11

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce

Příloha 12: Vývoj celkových sdílených daní, DPH a DPPO v období 2011–2021

	Sdílené daně (v tis. Kč)	Koeficient růstu	DPH (v tis. Kč)	Koeficient růstu	DPPO (v tis. Kč)	Koeficient růstu
2011	14 918	x	7 718	x	3 527	x
2012	16 192	1,085	6 990	0,974	4 669	1,324
2013	20 643	1,275	9 716	1,390	5 593	1,198
2014	21 765	1,054	10 253	1,055	6 086	1,088
2015	22 494	1,033	10 452	1,019	6 356	1,044
2016	24 729	1,099	10 618	1,016	7 475	1,176
2017	26 922	1,089	12 506	1,178	7 304	0,977
2018	29 098	1,081	14 909	1,192	6 060	0,830
2019	33 446	1,149	15 816	1,061	8 364	1,380
2020	30 587	0,915	15 584	0,985	6 335	0,757
2021	34 610	1,132	18 607	1,194	8 737	1,379
Průměr	25 037	1,088	12 057	1,100	6 410	1,095

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce

Příloha 13: Struktura výdajů v období 2011–2021

Struktura výdajů (v %)		
	Běžné výdaje	Kapitálové výdaje
2011	68,83	36,17
2012	80,23	19,77
2013	76,60	23,40
2014	61,45	38,55
2015	60,74	32,60
2016	90,38	9,62
2017	67,52	32,48
2018	31,35	68,65
2019	29,81	71,09
2020	50,54	49,56
2021	24,13	75,87
Průměr	57,87	42,61

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce

Příloha 14: Vývoj vybraných běžných výdajů v období 2011–2021

	Neinvestiční nákupy (v tis. Kč)	Koeficient růstu	Neinvestiční tr. věřejnoprávním s. (v tis. Kč)	Koeficient růstu	Platy a podob. výdaje (v tis. Kč)	Koeficient růstu
2011	14 189	x	5 762	x	6 786	x
2012	18 179	1,281	7 156	1,242	6 546	0,965
2013	16 115	0,886	5 501	0,769	7 320	1,118
2014	15 926	0,988	5 687	1,034	7 382	1,008
2015	17 209	1,081	5 584	0,982	7 528	1,020
2016	15 328	0,891	5 933	1,063	7 583	1,007
2017	18 528	1,209	6 480	1,092	8 403	1,108
2018	18 027	0,973	6 167	0,952	9 853	1,173
2019	23 528	1,305	8 830	1,432	10 668	1,083
2020	27 321	1,161	6 927	0,784	10 925	1,024
2021	26 386	0,966	5 298	0,765	11 095	1,016
Průměr	19 158	1,064	6 302	0,992	8 554	1,050

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce

Příloha 15: Rozpočtová odpovědnost obce

	2018	2019	2020	2021
Zadluženost (v tis. Kč)	63 913	129 019	90 955	178 463
Průměr příjmů za poslední 4 roky (v tis. Kč)	55 270	55 801	74 855	84 519
60 % z příjmů za poslední 4 roky (v tis. Kč)	33 162	33 481	44 913	50 711
Pravidlo rozpočtové odpovědnosti (v %)	115,64	231,21	121,51	211,15

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce

Příloha 16: Výpočet ukazatele běžné likvidity za období 2011–2021

	Oběžná aktiva (v tis. Kč)	Krátkodobé závazky (v tis. Kč)	Běžná likvidita
2011	14 052	14 215	0,99
2012	10 099	5 991	1,69
2013	17 903	12 807	1,40
2014	27 054	22 503	1,20
2015	35 603	6 258	5,69
2016	49 005	8 090	6,06
2017	35 551	6 687	5,32
2018	82 986	23 518	3,53
2019	88 154	6 408	13,76
2020	28 044	25 511	1,10
2021	42 798	19 836	2,16
Průměr	39 204	13 802	4,0

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce

Příloha 17: Výpočet ukazatele pohotové likvidity za období 2011–2021

	Oběžná aktiva bez zásob (v tis. Kč)	Krátkodobé závazky (v tis. Kč)	Pohotová likvidita
2011	14 045	14 215	0,99
2012	10 092	5 991	1,68
2013	17 892	12 807	1,40
2014	27 044	22 503	1,20
2015	35 594	6 258	5,69
2016	48 995	8 090	6,06
2017	35 539	6 687	5,31
2018	82 974	23 518	3,53
2019	88 142	6 408	13,75
2020	28 032	25 511	1,10
2021	42 788	19 836	2,16
Průměr	39 194	13 802	3,90

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce

Příloha 18: Výpočet ukazatele okamžité likvidity za období 2011–2021

	Peněžní prostředky (v tis. Kč)	Krátkodobé závazky (v tis. Kč)	Okamžitá likvidita
2011	48	14 215	0,00
2012	2 800	5 991	0,47
2013	7 768	12 807	0,61
2014	9 137	22 503	0,41
2015	15 118	6 258	2,42
2016	28 187	8 090	3,48
2017	24 808	6 687	3,71
2018	36 915	23 518	1,57
2019	9 578	6 408	1,49
2020	4 992	25 511	0,20
2021	833	19 836	0,04
Průměr	12 744	13 802	1,31

Zdroj: Vlastní zpracování dle závěrečných účtů obce

Příloha 19: Dotazník pro občany obce Milín

Dotazník pro občany obce Milín

Vážení občané obce Milín, touto cestou si Vás dovoluji požádat o vyplnění následujícího dotazníku, jehož výsledky poslouží pro zpracování praktické část diplomové práce na téma „**Rozvoj obce Milín a její perspektivy**“. Dotazník je zaměřen především na subjektivní hodnocení základní občanské vybavenosti a společenského života v obci. Dotazník je určen pro občany starší 15 let a je zcela **anonymní a dobrovolný**. Při vyplňování dotazníku v papírové formě Vámi zvolenou odpověď **zakroužkujte**, není-li uvedeno jinak (otázka č. 10). V případě, že není uvedeno jinak, vyberte pouze jednu odpověď. Pro snazší orientaci se držte uvedených poznámek.

Předem děkuji za Váš čas strávený vyplňováním dotazníku.

Bc. Soňa Hájková, Provozně ekonomická fakulta ČZU v Praze – katedra statistiky.

1. Jste?

- a) Žena
- b) Muž

2. Do jaké věkové kategorie patříte?

- a) 15–20 let
- b) 21–30 let
- c) 31–40 let
- d) 41–64 let
- e) 65 let a více

3. Máte v obci Milín trvalý pobyt?

- a) Ano
- b) Ne

4. Jak dlouho v obci žijete?

- a) Méně než 10 let
- b) 10–20 let
- c) Více než 20 let

5. Který z následujících typů bydlení obýváte?

- a) Rodinný dům samostatně stojící
 - b) Řadový rodinný dům
 - c) Bytový dům
 - d) Jiný: *(uved'te jaký)*
-

6. Jste členem/členkou některého ze spolků působícího na území obce?

- a) Ano
- b) Ne

7. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené ukončené vzdělání?

- a) Základní škola
- b) Střední odborná škola (bez maturity)
- c) Střední odborná škola (s maturitou)
- d) Vyšší odborná škola
- e) Vysoká škola

8. Jaká je Vaše současná ekonomická aktivita?

- a) Zaměstnanec
- b) Podnikatel / OSVČ
- c) Student
- d) Na mateřské/ rodičovské dovolené
- e) Důchodce
- f) Nezaměstnaný

9. Jaký dopravní prostředek převážně využíváte při vyjíždění mimo obec (za prací, studiem, nákupy...)?

- a) Kolo → *otázka 10*
- b) Auto → *podotázky 9.1. a 9.2.*
- c) Vlák → *otázka 10*
- d) Autobus → *otázka 10*
- e) Jiný: (uved'te jaký) → *otázka 10*

Pozn.: V případě, že převážně využíváte auto, pokračujte podotázkami 9.1. a 9.2. V ostatních případech přejděte na otázku č. 10.

9.1. S problémem zaparkovat poblíž Vašeho bydlení se:

- a) Setkáváte pravidelně
- b) Setkáváte občas
- c) Nesetkáváte

9.2. Kde převážně parkujete?

- a) Na vlastním pozemku či ve vlastní garáži
- b) V pronajaté garáži
- c) Na pozemku ve vlastnictví obce určeném k parkování
- d) Na místních komunikacích
- e) Jinde: (uved'te kde)

.....

10. Na stupnici vyjádřete spokojenost s vybranými oblastmi:

Pozn. : Označte křížkem

	Velmi spokojen/a	Spíše spokojen/a	Spíše nespokojen/a	Velmi nespokojen/a	Nedokážu posoudit
Dostupnost základní zdravotní péče					
Dostupnost sociální péče pro staré a nemocné					
Dostupnost základních potravin v místní obchodní síti					
Dostupnost spojů veřejné hromadné dopravy					
Stav místních komunikací a chodníků					
Bezpečnost v obci					
Čistota v obci a údržba veřejných prostranství					
Frekvence vývozů kontejnerů na tříděný odpad					
Možnosti kulturního vyžití					
Možnosti sportovního vyžití					
Možnosti vyžití pro děti					
Informovanost o dění v obci					

11. Jakým způsobem nejčastěji získáváte informace o dění v obci?

(Vyberte 1 způsob)

- a) Místní tisk
- b) Webové stránky obce
- c) Sociální síť
- d) Vývěsní tabule
- e) Jiný: (uved'te jaký)

.....

12. Jak byste zhodnotil/a mezilidské vztahy v obci?

- a) Velmi dobré
- b) Spíše dobré
- c) Ani dobré, ani špatné
- d) Spíše špatné
- e) Velmi špatné

13. Společenských akcí pořádaných v obci se:

Za společenské akce jsou pro účely dotazníku považovány organizované akce (kulturní i sportovní) určené pro veřejnost.

- a) Účastníte pravidelně (5x a vícekrát ročně) → **otázka 14**
- b) Účastníte nepravidelně (1x až 4x ročně) → **otázka 14**
- c) Neúčastníte → **podotázka 13.1.**

Pozn.: V případě, že se společenských akcí v obci neúčastníte, pokračujte podotázkou č. 13.1. V případě, že se účastníte pravidelně či nepravidelně, přejděte na otázku 14.

13.1. Který z důvodů Vám nejvíce brání v účasti na společenských akcích pořádaných v obci?

- a) Obecný nezájem o společenské akce → **otázka 16**
- b) Nejsou zde takové společenské akce, o které byste měl/a zájem → **podotázka 13.2.**
- c) Finanční důvody (např. vstupné) → **otázka 14**
- d) Nedostatek volného času → **otázka 14**
- e) Jiný: (uved'te jaký) → **otázka 14**

Pozn.: V případě, že v obci postrádáte určité společenské akce, pokračujte podotázkou č. 13.2. V případě, že obecně nemáte zájem o společenské akce, přejděte na otázku č. 16. V ostatních případech přejděte na otázku č. 14.

13.2. Jaké společenské akce v obci postrádáte?

.....

14. Rozšíření, kterých společenských akcí a aktivit byste v budoucnu přivítal/a nejvíce? (max. 3 možnosti)

- a) Naučných besed
- b) Plesů
- c) Koncertů a dalších hudebních vystoupení
- d) Akcí pro děti
- e) Akcí pro seniory
- f) Sportovně zaměřených společenských akcí (např. organizovaných pochodů...)
- g) Akcí zaměřených na udržování tradic
- h) Workshopů (společného tvoření)
- i) Jiných: (uved'te jakých)
- j) Žádných. Současnou nabídku společenských akcí považujete za dostatečnou

15. V případě, že budete mít možnost zapojit se do pomáhání s přípravami společenských akcí a aktivit v obci, tak:

- a) Byste se rád/a zapojil/a
- b) Již se takto zapojujete a plánujete i nadále
- c) Nepředpokládáte zapojení

16. Představte si, že můžete rozhodnout o využití finančních prostředků obce. Na co byste je primárně využil/a? (max. 3 možnosti)

- a) Zajištění bydlení pro seniory
- b) Podpora startovacího bydlení pro mladé rodiny
- c) Vybudování cyklostezky ve směru na Příbram, trasované převážně mimo provoz ostatních dopravních prostředků
- d) Rekonstrukce místních komunikací a přilehlých chodníků
- e) Optimalizace počtu parkovacích míst v centrální části obce
- f) Modernizace sportovního hřiště na sídlišti
- g) Rozšíření a modernizace dětských hřišť
- h) Revitalizace veřejné zeleně
- i) Rozšíření odpočinkových zón (rozšíření laviček, altánů...)
- j) Podpora činností místních spolků a zájmových sdružení
- k) Jiné: *(uved'te)*

.....

17. V případě, že vám v obci něco schází (např. z hlediska občanské vybavenosti či služeb) nebo máte jakékoliv náměty pro další rozvoj obce, prosím o uvedení:

.....
.....

18. Pokud můžete, v krátkosti uveďte, co se Vám na životě v obci nejvíce líbí a co Vám naopak nejvíce vadí:

.....
.....

Příloha 20: Přehled trestných činů a přestupků spáchaných v obci Milín v letech 2019–2021

Trestné činy dle tříd:	Rok		
	2019	2020	2021
krádeže vloupáním	6	6	6
krádeže	5	5	2
toxikománie	10	7	6
násilné	2	1	3
obecně nebezpečné	1	1	2
jiné majetkové	4	4	3
ostatní	3	3	3
Trestné činy celkem	31	27	25
Přestupky dle tříd:			
na úseku BESIP a silničního hospodářství	158	103	102
na úseku ochrany před alkoholismem a toxikománií	20	16	7
proti veřejnému pořádku a občanskému soužití	11	12	17
proti majetku	23	15	11
ostatní	12	13	21
Přestupky celkem:	224	159	158

Zdroj: Vlastní zpracování dle Policie ČR

Příloha 21: Výpočty relativních četností a testového kritéria pro H_{01}

Skutečné četnosti

Členství ve spolku působícím na území obce	Využití možnosti zapojení se do příprav společenských akcí a aktivit			Celkem
	Již se takto zapojuji	Rád/a bych se zapojila	Nepředpokládám zapojení	
ANO	17	12	7	36
NE	3	35	68	106
Celkem	20	47	75	142

Zdroj: Vlastní výpočty a výzkum

Relativní četnosti

	B1	B2	B3
A1	5,070	11,915	19,014
A2	14,930	35,085	55,986

Zdroj: Vlastní výpočty a výzkum

Výpočet testového kritéria χ^2

χ^2	Výpočet χ^2			Suma
		28,068	0,001	7,591
	9,532	0,000	2,578	12,111
Suma	37,600	0,001	10,169	47,770

Zdroj: Vlastní výpočty a výzkum

Příloha 22: Výpočty relativních četností a testového kritéria pro H₀₂

Skutečné četnosti před sloučením řádků

Věk	Účast na společenských akcích			Celkem
	Pravidelná	Nepravidelná	Neúčast	
15–20 let	0	10	6	16
21–30 let	4	20	4	28
31–40 let	10	25	7	42
41–64 let	5	28	12	45
65 let a více	0	16	5	21
Celkem	19	99	34	152

Zdroj: Vlastní výpočty a výzkum

Relativní četnosti před sloučením řádků

	B1	B2	B3
A1	2,0	10,421	3,579
A2	3,500	18,237	6,263
A3	5,250	27,355	9,395
A4	5,625	29,309	10,07
A5	2,625	13,678	4,697

Zdroj: Vlastní výpočty a výzkum

Relativní černosti po sloučení řádků

	B1	B2	B3
A1+A2	6,0	28,658	9,842
A3	5,25	27,355	9,395
A4	5,625	29,309	10,07
A5	2,625	13,678	4,697

Zdroj: Vlastní výpočty a výzkum

Výpočet testového kritéria χ^2

χ^2	Výpočet χ^2			Suma
	0,409	0,063	0,003	0,474
	4,298	0,203	0,611	5,111
	0,069	0,058	0,370	0,498
2,625	0,394	0,020	3,039	
Suma	7,401	0,718	1,003	9,122

Zdroj: Vlastní výpočty a výzkum

Příloha 23: Výpočty relativních četností a testového kritéria pro H_{03}

Skutečné četnosti před sloučením řádků

Typ bydlení	Problém zaparkovat poblíž bydlíště			Celkem
	Ne	Občas	Pravidelně	
Rodinný dům samostatně stojící	64	2	0	66
Řadový rodinný dům	1	0	0	65
Bytový dům	21	31	13	1
Celkem	86	33	13	132

Zdroj: Vlastní výpočty a výzkum

Relativní četnosti před sloučením řádků

	B1	B2	B3
A1	43,0	16,5	6,5
A2	0,625	0,25	0,098
A3	42,348	16,25	6,402

Zdroj: Vlastní výpočty a výzkum

Relativní četnosti po sloučení

	B1	B2	B3
A1+A2	43,652	16,75	6,598
A3	42,348	16,25	6,402

Zdroj: Vlastní výpočty a výzkum

Výpočet testového kritéria χ^2

χ^2	Výpočet χ^2			Suma
	10,441	12,989	6,598	30,028
	10,762	13,388	6,800	30,950
Suma	21,203	26,377	13,398	60,978

Zdroj: Vlastní výpočty a výzkum